BUDAPEST, XXXVII. ÉVFOLYAM. 233. SZÁM. 1903. CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 27.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre........40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre...20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fillér.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL.
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Parisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31. bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviselőségünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6–8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei

Vezérczikk: Szomoru október.
A kormánypárt forrong.
A válság halogatása.
Darányi a királynál.
A pubitás.
Az obsitos katonákat benntartják.
Coluchovszki Budán.
Egy volt nemzetipárti nyilatkozata.
A parlamenti vizsgálat végeredménye.
Tizennyolcz halott! (Az emberirtó tüzveszedelem.)
Dinamit a Balkanon.
Rákóczi sirja.
Osztrák készülődés.
Tárcza: Dalol már a pacsirta. Irta: Nógrádi László.

Szomoru október.

A közös hadsereg egy harmadának a létezése a törvénynek egy olyan pontján nyugszik október elsejétől fogva, a melylyel senkise törődött, a melynek jelentőségére senkise gondolt, amikor a törvényt alkották.

Ha akkor, 1889. elején feláll valaki a Házban s azt kivánja, hogy a szolgálati idő — hogy münyelven beszéljünk — az »állománybavétel« napjától számitandó két, három, vagy négy év elteltével végződik: akkor most októbernek elsején egy harmaddal leszáll a közös hadsereg békelétszáma. Ami nagy európai skandalum lett volna. De akkor nem gondolt senki arra, hogy a véderőtörvény 8. §-ának utolsó bekezdése valaha hatályossá lehessen, s igy benmaradt a törvényben, hogy a szolgálati idő az állománybavétel napjára való tekintet nélkül azon év deczember 31-én végződik, amelyben az illető szolgálati kötelezettsége eltelt. Eddig mindig szeptember huszadika táján, a nagy hadgyakorlatok befejeztével küldték haza az öreg katonákat, senkise hitte, hogy az valamikor másképp is lehessen, azért maradt benn a törvényben az itt idézett kitétel. Ezen a véletlenen fog nyugodni most a közös hadsereg egyharmada. Ami nem kevésbé nagy európai skandalum.

Hogy meddig leszen egy ily erratikus törvény-hely a véderő alapja: ki tudná azt megmondani. Mert ugy látszik, a nagy botránytól való aggódás se elég ok arra, hogy a nemzet megkapja azt, ami a nemzeté.

Nem engedték letárgyaltatni a tisztviselők fizetéséről szóló törvényt, hogy feldühitsék az ellenzék ellen a tisztviselőket. Nem sikerült a terv; azok a tisztviselők nemcsak fizetésjavitásra szorult emberek, de jó magyarok is; belátták, hogy a nemzet dolga előbbrevaló. Nem engedték letárgyaltatni a beruházásokról szóló törvényjavaslatot, hogy az iparosok, a kereskedők lázongjanak; az se sikerült. Most a föld népét, a szegény emberek széles rétegeit akarják fellázitani, nem engedvén haza idejére a fiut, a kit oly nehezen várnak már odahaza.

Hát nem fog sikerülni ez a terv se.

Érthetetlen, hogy meg most se tudják látni azt, hogy a küzdelem nem annak a nyolczvan embernek a küzdelme, a ki véletlenül bent ül a Házban, az ellenzéki padokon. Hanem azé a sok százezer magyar emberé, aki kivül van a Házon s a ki követeli az ő képviselőitől ezt a küzdelmet. S a ki tehát el van készülve arra is, hogy küzdelem nincsen áldozatok nélkül. Csodálatos, hogy még ma se tudják belátni, hogy hiába akarna leszerelni az a nyolczvan ember, — a mint hogy nem akar — nem engedi az ország, a mely parancsol velük.

Ki előtt akarják hát diszkreditálni ezt a küzdelmet? Egy pár aulikus előtt? Az osztrákok előtt, akik amugy is dühöngenek? Avagy a magyar nép előtt, a melyik követeli, parancsolja ezt a küzdelmet?

Hogy mik azok a katonai szempontok, a melyek a legénység bentartását szükségessé teszik? Bizonyosan nem oly sulyosak, mint azok a politikai konzekvencziák, a melyek e rendelkezés nyomán járnak.

Mert elsőbbet is azt fogja látni a magyar nép, hogy ime bünteti őt, ha a jussát követeli. S a hogy mi a magyart ismerjük, hát ez a büntetés aligha fogja lohasztani a jussa követelésére való készségét. Csak azért is — alkalmasint ez lesz a nép felelete a hadügyminiszterék rendelkezésére. Az elkeserités pedig nem igen alkalmas eszköze a békitésnek.

A kik a nemzeti követelések teljesitését ellenzik, fölöttébb nagyon óhajtják az Ausztriával való békességünket. S bizony az osztrák nem fog tulmeleg barátsággal gondolni ránk, látván, hogy a magyar politika az ő fiát három évnél tovább tartja fegyver alatt. Ez a hangulat nem fogja épen csillapitani azokat, a kik a personal unióval fenyegetik — bolond fővel — Magyarországot.

A mi pedig a külföldet illeti, hát az is nagyot néz majd, ha észreveszi, hogy ebben a monarchiában csak ilyen — bocsánat a szóért — Nothbehelf utján lehet ideig-óráig fentartani a hadsereg békelétszámát.

Bizony, bizony, nem egészen okos dolog az a szomoru október, a mit Pitreichék szereztek szegény magyar fiuknak.

Nem ilyen apró kisegitő eszközök kellenek a mostani nagy válság megoldására. Hanem nagy elhatározások. Ha nem teljesül a magyar nemzet vágyakozása, akár rögtön hozzáfoghatnak katonáék s kutathatnak még egyéb elfeledett paragrafusok után is, hogy huzzák-halaszszák a fegyveres erőnek igazi krizisét.

Mert akkor ez a most elrendelt szomoru október bizony nem lesz elegendő.

A kormánypárt forrong.

Szóvá tettük többször már, hogy a szabadelvü párt emberei is végre-valahára mozgolódni kezdenek. Most, hogy uj kormányt várnak és uj vezért a párt számára, sokan vannak, akik nem akarják, hogy inventáriumként vegye át őket az uj miniszterelnök s nekik a jövőben az legyen a politikájuk, az elvök, a kivánságuk, amit a leendő miniszterelnök majd akarni fog.

Már napok óta foly róla a vita a szabadelvü pártban, hogy értekezletet kell összehivni, lehetőleg még a válság elintézése előtt s ezen az értekezleten állapodjék meg a szabadelvü párt arra nézve, hogy mennyit és milyen mértékben vállal és tesz magáévá a nemzeti követelésekből s mik azok az engedmények, a melyek mellett a jövendő kormányt támogatni és követni hajlandó.

Ez a kivánság és törekvés ma este már kifejezett formában is alakot öltött, amennyiben Sándor Pál országgyülési képviselő irásba foglalt inditványt adott be báró Podmaniczky Frigyes pártelnöknek, amelyben a *szabadelvü pártnak a legközelebbi napokban értekezletre való összehivását kéri.* Az értekezlet napirendje volna az inditványozó kérése szerint:

1. *A párt állásfoglalása a katonai vivmányok kérdésében.*
2. *Preczizirozása ama minimális követeléseknek, amelyek mellett a párt a leendő kormányt támogatni hajlando . . .*

Hosszas vita és nehány viharos jelenet előzte meg ennek az inditványnak benyujtását.

A Lloyd-klub fehérfalu termében már tegnapelőtt este, de főképp tegnap és ma nagyobb csoportok vitatták, vajjon az értekezletet össze kell-e hivni, vagy nem. Az inditvány mellett nagyon sokan voltak, s ezeknek szószólója gyanánt *Sándor* Pál szerepelt. Az ellenzék táborát gróf *Andrássy* Gyula vezette, s ő volt az, a ki leginkább megakadályozni törekedett az inditvány benyujtását.

Sándor Pál körülbelül igy beszélt:

— Lehetetlen, hogy a szabadelvü párt továbbra is megmaradjon abban a megalázó helyzetben, a melyben eddig volt. A hogy kormányok jönnek és kormányok mennek, a többséget egyszerüen átadják egymásnak, mert a fundus instruktust a birtok uj gazdájának. Mindig csak utólag tudjuk meg, hogy mit támogatunk és mit ellenzünk. A kormányelnökök minden párt és pártárnyalat véleményét kutatják és keresik, csak a szabadelvü pártét nem. Minden pártnak van programmja, csak a szabadelvü pártnak nincs. Mindenkivel tárgyalnak, alkudoznak, paktálnak, csak a szabadelvü pártot nem kérdezi senki . . . Ha igy marad tovább, megérdemeljük az akolpart nevet . . .

Andrássy Gyula szólalt meg a másik oldalon:

— Nem egészen ugy van. Hogy a miniszterelnök az obstruáló pártok vélekedését ismerni akarja, az természetes. Hiszen őket akarja leszerelésre birni, s nem bennünket. Ott van alkudozni valója és tárgyalni valója, itt nincs. Egyébként mi gouvernementális párt vagyunk, minket nem szabad olyan mértékkel mérni, mint az ellenzéket. A király akarata vezet bennünket elsősorban.

— Dehogy vagyunk gourvernementális párt, vetette ellen a másik szóvivő. A néppárt inkább az, mint mi. A szabadelvü párt többségében mélyen gyökerezik az a tudat, hogy a hadsereg dolgaiban a nemzet jogai nem érvényesültek kellőképpen, s nemzeti engedményekre okvetlen szükség van. A néppárt ebben a kérdésben mélységesen hallgat . . . Különben pedig elég volt abból a szokásból hogy mindig rólunk intézkednek nélkülünk . . . Most is biztos tudomásom van róla, hogy Polónyival több vezérlő politikus tárgyal. Velünk nem tárgyal senki, minket nem kérdez senki.

— Formaságokért nem szabad feláldozni a lényeget, vitatkozott tovább gróf *Andrássy.* Az éhes embert kell megkérdezni, hogy mit akar enni, nem pedig a jóllakottat.

— Mert megtörténhetik, s nagyon valószinü, hogy meg is történik, hogy ő felsége holnapután elutazik, s döntés nem lesz. Mi pedig lebegünk tovább a mindenségben, mint Mohamed koporsója, s benne maradunk abban a dilemmában, hogy egyfelől a kormányzás vezetői nem hallgatnak reánk, másfelől az ország elfordul tőlünk. A debreczeni határozat visszhangot kelt az egész országban, s mi elveszitjük a lábunk alól a földet, amikor fölülről várunk minden üdvösséget.

— Ebben igazad van — mondotta gróf *Andrássy* Gyula. Ha nem lesz döntés, amikor a felség elutazik, akkor magam se vagyok ellene, hogy a pártban valami megállapodás történjék . . .

S miután ma biztos lett, hogy elmarad a végleges döntés, elérkezettnek látják az időt a végleges elhatározásra. Sándor Pál ma este irásban beadta inditványát Podmaniczky Frigyes bárónak.

Valószinü, hogy a pártértekezletet már péntekre összehivják . . . És voltak ma is, akik mindezek daczára azt beszélték, hogy: a Sipka-szorosban minden csöndes. A Lloyd-klubban nem történik semmi. Éppen semmi.

Az utolsó kihallgatás.

— Halogatják a válságot. —

Az utolsó kihallgatás volt ma abban a hosszu sorozatban, amelytől az ország a megoldást és kibontakozást várta és remélte. Darányi Ignácz földmivelési miniszter volt ma a király előtt, s kevéssel utóbb az egész politikai világ tele volt azzal a hirrel, hogy Darányi az, aki kabinetalakitásra megbizást kapott.

A félhivatalosok utóbb szétvitték az ujságokhoz ennek a hirnek a czáfolatát. *Megbizást* — azt mondják — *nem kapott még senki.* De politikai körökben e czáfolat után is megmaradtak abban a hitben, hogy *Darányi miniszter valami irányban felhatalmazást kapott* a királytól, *pouvoirt* valamire, amit azonban közelebbről meghatározni senki sem tudott.

A kormánypárti benfentesek legkevésbbé. Azok most még annál is kevesebbet tudnak, mint máskor. Ugy látszik könnyen elviselik a titkolódzás kényszerüségét, mert nincs mit titkolniok. *Nem tudnak ők se semmit.* És — legalább a körülmények ugy mutatják — a válságos állapot, a helyett, hogy tisztult volna a királyi tanácsadók felvonulása után, *még inkább bonyolódik.* Szinte az a látszata van a dolognak, *mintha most kezdődnék a válság igazában.* Nem elég, hogy nap nap után bizonytalanságban telik el, most még a királyi kihallgatások végakkordja gya-

Az Egyetértés tárczája.

Dalol már a pacsirta.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. —

Irta: *Nógrádi László.*

. . . Tüz van! Haragos piros lángban áll az ég pereme, ég a föld, égnek a sötét, rovátkás, csucsos nagy hegyek és ég a Balaton vize is. Ez a borzalmas, szörnyü tüz félkörben csapdossa az eget két szélén, roppadozva, elsimulva, beleveszve a hajnal szürkés árnyaiba. Minden nyugodt, minden csendes, egy hang se hallik, egy csipatka sziporka le látszik, mintha meg volna fagyva a hegyek üstökéből égre áradó lángtenger. A tó vize mint egy óriási, ragyogó, márványpuszta mozdulatlan némaságban áll. Egy foszlányi habocskát, egy parányka fodrot se vet. Élő sehol. Csend, de nem kietlen csend. A levegő már népesedik. Ezer, meg ezer apró sugár szövi át láthatatlan szálacskáival. Az éjszaka sötétjén átszürődve életet lehelnek a néma égre, végig söprik csöndes mezejét s nem marad rajta még egy szemernyi csillag-rögecske se.

Hallgatok. Olyan jól esik a világosság zajtalan ébredésének csöndje. Im a természet csodás ereje! Bámulom a végtelen erőt, mely könnyedén váltja át az éjszakát nappallá, letarolja a nyár ragyogását, millió életet fektet fagyos sirba. És éppen olyan könnyen fakasztja föl életre a halált, mely kietlenné tette a földet. Lassan, zajtalanul tesz mindent: se parancsszó, se fáradságtól remegő kar nem látszik; gőz nem sipit, gép nem zakatol, nem dübörög: ugy simul át minden hang nélkül a vak sötétség ragyogó nappallá, az ijesztő sötét árnyak birodalma, sugaras, fényes tündérországgá, a sir feltámadássá . , . Honnan jön ez az erő? A föld mélyéből? A levegő magasságából? Közelről? Messziről? Honnan, a végtelenségből? És hol a végtelen vége? Hol kezdődik az erő forrása? Szikla, tüz, levegő, vagy mi a kezdete? Hol a végtelenség örvényének feneke? . . . Minden hallgat, csak az ő munkáját látom. Felelet nincs. Pedig lelkemben sivár vágy él beszárnyalni a végtelenség rejtekébe. Ha oda beláthatnék, akkor érteném csak meg igazán az életet . . . Dőre vágy, vakmerő kivánság. Vagy, élsz, mindenség semmisége elég ennyi! . . .

Meggyult az ég, a fele már lángban áll. A hegyek még sötétebbé válnak e ragyogó fényességben. Mintha óriási hamuhalmaz volna, ránehezedik a tüzben álló ég. Ki szitja az óriási tüzet? Gyönge szellő lengedez. A nagy viz fagyos márványfelülete megmozdul. Vékony hullámfodrocskák barázdálnak végig a fényes tükörön. Hullám, hullámocskára tolul ezer meg ezer ráncz verődik egybe a tó rózsás tüzben égő arczán.

Gyönge csobogást hallok. Viz szerelmese a föld, a part: felébredve csókolja, csókolja. Egy csomó buzogányvirág feje hajlik a vizbe, mintha messze sivatag tikkadt vándorai lennének s most mohón innának. Fejök benne a vizben, ez pedig himbálódzva játszik velök. Nem messze a part szélén nádas erdő; olyan, mintha sokan, nagyon sokan titkolózva mozognának. Mit beszélnek ezek? mi a titkuk? Egy-egy sóhajtás vegyül a susogó beszédbe. A nádas is sóhajt, lomhán mozdul meg ingó szála a szél suhanására; bolyhos virág feje mélán, bóbiskálva integet. Mintha mondaná: jó volna még aludni, — — ne bánts kicsi szellő, hajnal szárnyas követe.

. . . Csupp . . . csupp, hallatszik a nád közül.

— Ki van ott? kiáltom.

S szaporán visszaveri kérdésemet a Badacsony rovátkás homoka: ott, ott . . .

Huss! Nagy suhanással vadkacsapár csap ki a nád közül. Egy pár cseléd. Ott a fészkök. Kicsi kacsák boldogjai.

Nehezen hasitják a levegőt. Nézem, hogy szállnak mind messzebb, messzebb. Már csak két kis pont látszik belőlük, aztán egybeolvad ez is a párázatos levegő szürkeségével.

De nini, határt kap a tó. Messziről vékony szegély látszik, mintha földrecsapott hosszan elnyuló füstkigyó lenne. Mind élesebben, élesebben vésődik a tó vizébe; nem füst az, nem . . . Egy hazikó fala fehérlik rajta.

Izzó parázs az ég. Lángja a nagy tüznek ellobbant. Füstje ott szállong . . egy-egy falatka felhő lebeg a hegyek orma fölött. A nagy viztükör ezüstös fényben ragyog. A ragyogó parázs fényéből kikelnek a hegyek. A vén Badacsony ezer ránczu homlokát előrehajlitja. Talán öreg képét nézi a tó tükrében. Bizony vén. Ezer ráncz, mély barázda rajta. De friss, zöld a ruhája, fehér szőlőkunyhók gyöngysorával kirakva, teleszórva.

Mellette Szigliget. Tar fején csorba koronaként emelkedik a török vár. Régi dicsőség, régi hatalom kicsike maradványa e rom. A fal tátongó nyilásain átragyog a hajnali fény. Hiába, ragyogó fegyverek ércze nem veri vissza a fényt. Tornyán nem leng zászló. Csak az emlékezet épiti meg ujra. Hogy ott vér folyt hajdanán nehéz tusákban, harczosok ragyogó serege hömpölygött alá erős bástyáiról; csatakürt rivallt ki falai közül. Volt . . . nincs! Busan hordja a szent kődarabokat a hegy. Ez se lesz valamikor! — És kopaszan fog állani a hegy, mint koldus alázatosan az idő előtt, meghajolva áll a felhők alatt egy kis emlékezést koldulva a rá idegenkedve néző késő unokák feledékeny népétől.

Megrendül a szivem s fájni kezd. Ha ti se lesztek kopár romok, mihez köti majd a lelkesedés emlékezése szálait. Ti még beszéltek, bár csengő szóra nem nyilik ki ajkatok És ha ti nem lesztek . . . félig megnémul a föld! . . . Világosodik! A fátyolszerü szürkeségből a táj. Mintha láthatatlan kéz egymásután rakosgatná elém a fákat, házakat, termő földek hosszan elnyuló más más szinü tarka szalagjait. A tó is, ez a nagy abrosz, mind nagyobbra nől, egyik darabja az izzó eget csokolja már, másik a hegyek öreg lábát locsolja, fürdeti. Egyet-egyet csobban a parthoz vize. Ó, telhetetlen, mennyi csókot csattantasz még a tarka kavicsok seregétől boritott fövényre?

Az öreg nyárfát is látom már a vizparton. Ugy áll, mint a katona. Egyetlen őre a nagy ezüst tengernek. Áll áll sok év óta és bámulja, hogyan játszik kaczérkodva a tó, minden pillanatban váltva szemkápráztató rubáját, gyöngyeit, kincseit.

Legény-fa korában megrészegedett a tündérszépség látásától, bus, epedő sóhajokat küldött a tónak, de most már sóhajtása vén ember zsörtölődő mormogása. Mérgesen prédikál az örökifju a kaczér tónak: minek kelleted magad, minek az a sok ragyogás, szépség rajtad? Nem kellesz se nekem, se másnak. Elkárhozol, sistergő tüz emészt meg!

Hiába papolsz öreg, megvénültél, kopaszodtál, elepedtél a tündérszép tó egy csókjáért . . . Ugy-e ott van előtted s még se érheted el? De majd jön az eget, földet egybe szántó zivatar. Derékon kap s mint a pelyhet csap le a vizbe. És te haldokolva éléred sok esztendők vágyát , . . megcsókolhatod szerelmesedet. Megcsókolod és meghalsz . . . mi mozog ott a nádas szélén? Előbb a hosszu csőr bukkan ki, aztán a fej, mely ösztövér nyakon ugy himbálódzik, mint mák a szárán. Gólya uré, vagy asszonyságé a hosszu csőr is, fej is. Előbb kémlelve néz szét, hátha egy békacskát csiphet el. Aztán méltóságosan kilép. Nagyon komoly és nagyon enged. Lehajtja orrát szertartásszerüen a vizbe kétszer, háromszor, aztán fagyos tekintetet vet a tó ragyogó vizére. Mintha semmi szépet se látna ott, hidegen forditja el fejét s a rét felé megy. Lépeget, lépeget nagy méltósággal, vigyázva, mintha attól félne, hogy hosszu lábaszárát be ne piszkolja a ragyogó harmat. A lába vékony, divatos, akár a ficsuroké, de a feje tele bölcseséggel. Innen nyugodt, méltóságos viselkedése, nem érdekli a hajnal szépséges hasadása, csak a maga tudománya után lát. Nem költő, csupa béka-tudomány. Mit neki a tó, hajnalszépsége? Őt a tóból csak a mocsaras part érdekli, a hajnalból pedig a világosság. Okos bölcs ez a szürke madár: nem fog éhen halni! . . .

Hát ez itt mi? Olyan, mintha óriási ember feküdne a füben. Csónak felforditva, korhadva. Feneke lyukas, a bordái szétrepedve porladnak. Mint az, a ki hajnalhasadáskor rajta ringatózva a tó haltermő mélyéből énekelve huzta ki a nehéz hálót és olyan vig volt, azt hitte sohase hal meg . . . De meghalt a halász, elpusztult csónakja . . .

*

Most veszem észre, hogy nemcsak magam vagyok már a tó partján: tele élővel minden. Zsong a levegő. A tó rét-lapályából kolompszó hallatszik, a mezőről, a hegy bortermő, meredek oldaláról emberszó.

A tó fölött meg-megcsillan valami fehérség; nagyot, nagyot jajdul . . . Mintha neki fájna, pedig a szegény kis halaknak fáj . . . Ép most csapott le. Tüszerü csőrével mint a villámszakadás üt a vizbe. Átdöfve rajta a halacska, mégis egyre kiabál; jaj . . . jaj . . .

Mi az? Nagy vörös szem leselkedik a tó peremén. Szikrányi látszik még belőle csak. A nap, a nap már kel!

Végiglesi kandi szemcsillanással a mezőket, hegyeket, a tó hatalmas vizét; megnézi, nem álmos-e még a rög, a hegy, a fa, a tó, a virág. Nem, nem! Aztán hirtelen kinyitja a szemét.

Mint egy óriási piros aranyrózsa ugy függ ragyogva az ég alján. Ő az, fényes nagy vitéz! Kardját, hosszu véres kardját végigfekteti a tó vizén; csöpög róla a vér . . . Vagy talán nem kard ez? Talán a hajnal tündéreinek csinált aranyhidat, hogy fussanak azt gyilkos sugarai elől az erdők mélyébe, virágok harmatos kelyhébe? Az az! Hallom is, hogy csillingel kaczagásuk; látom is, hogy szórják el pazarolva a sok aranyat, gyémántot. Két kézzel szórják . . . tele, tele a viz tüzekre elszórt kincseikkel . . .

És mikor az utolsó csöpp tündérkisasszonyka is beleszállt puha rejtekébe; széttépi a ködhálót arczáról a nap. Ragyogó fény ömlik el mindenen: égen, földön, vizen. Az éggel egybeolvadó egyetlen fényesség a tó.

Áhitattal nézem a csodás ragyogást, lelkem ittasodva reszket a gyönyörüségtől. Csend van, csak a pacsirta éneke hallatszik le a sugaras égből. Lehajlik fejem s halkan, suttogva mondom önfeledten: dalol már, dalol a pacsirta . . .

nánt Bécsen keresztül világosan hallatszik *a fenyegetés szava*. Egyszerre kétfélekép is. A katonákat nem engedik haza októberben — jelenti ki a hadügyminiszter. És a király nyilt állásfoglalása »jobb belátásra« kell hogy birja az ellenzéket — mondja egy osztrák félhivatalos.

Szóval: megpróbálják *a puhitást*.

Annak a sikerére pedig hiába számitanak! Mert azt az ellenzéket, amely kilencz hónapig törhetetlenül birta a küzdelmet, most már, mikor mögötte van nemcsak a párthivek lelkes serege, hanem *az egész ország* közvéleménye, most annál kevésbé puhithatják meg. És a fenyegetés sem használ semmit. Százezer katonát idején tul ha merészelnek is benntartani, annak a százezer embernek a családja éppen olyan kevéssé fog a nemzet igazáért küzdők ellen fordulni, mint ahogy nem fordultak ellene a tisztviselők, akiket szakasztott ilyen módon akartak ellenünk kijátszani.

És a magyarság jogáért fennen hirdetett jelszót ellensulyozni akarják egy másik jelszóval. Rebesgették eddig is, de ma különösen. Azt mondják a nemzeti engedményeket a katona-kérdések mezejéről *átviszik a gazdasági kérdésekre*. Mivel a korona nem akar és nem tud mindent megadni, a mit az ellenzék a katonai kérdésekben követel, de a békét mégis helyre akarja állitani, olyan gazdasági előnyöket biztositsanak az országnak, amelyek teljesen fölérnek a katonai kérdésben követelt engedményekkel.

Szó se férhet hozzá, *a gazdasági önállóság jóformán életkérdés Magyarországon*. De nem adható és nem kapható cserében a nemzeti vivmányokért. Az anyagi javakat és előnyöket nem lehet az erkölcsi előnyökért cserébe adni. Se csere, se puhitás, se fenyegetés bennünket el nem terel az utunkról.

A mai nap eseményeit különben itt foglaljuk össze:

(Darányi a királynál.)

Darányi Ignácz földmivelésügyi minisztert ma délelőtt tizenegy órakor fogadta a király. Kihallgatása az utolsó volt abban a sorban, amely a mostani válság elintézésére tervezve volt. A kihallgatásról félhivatalosan a következőket jelentik:

(Bud. Tud.) Ő felsége ma délelőtt tizenegy órakor *Darányi* Ignácz földmivelésügyi minisztert egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Dr. Darányi ezután gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnöknél tett látogatást.

A kihallgatásról és annak eredményéről a délután folyamán sok mindenféle hir kelt szárnyra. Politikusok azt beszélték, hogy *Darányi* Ignácz, mielőtt a királyhoz ment, igen behatóan informálta magát a különböző vezető férfiak nezetéről s — igy kombináltak — nyilván nemcsak a saját felfogásának tolmácsolására kérette a király. Estilapok már arról is tudtak, hogy *Darányi* kapta a megbizást a kabinetalakitásra, sőt az egyik az esti ujság ezt sejtető interviu formájában egészen valószinüvé tette.

Este azonban a következő félhivatalos jelentések czáfolták meg e hireket:

(Bu. Tud.) Azokkal a mindennemü híresztelésekkel szemben, a melyek arról szólnak, mintha már jelöltetett volna ki uj miniszterelnök, fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy eddig *még senki sem kapott megbizatást uj kabinet alakitására*.

(M. T. I.) Azok a híresztelések, hogy ő felsége Darányi Ignácz földmivelésügyi minisztert megbizta a kabinetalakitással, *valótlanok és nem felelnek meg a tényeknek*.

Politikai körökben azonban e hirek daczára az a nézet maradt meg, hogy *Darányi* Ignácz, a ki népszerü ember, éppen e népszerüsége okáert valamely irányban *pouvoirt* kapott a koronától a helyzet tisztázására. A minek — a jelek szerint — megerősitésére szolgál az a hir is, hogy ő felsége mikor visszatér, ismét fogadja *Darányi* Ignácot.

(A puhitás.)

Este a következő sürgöny érkezett Bécsből:

Bécs, aug. 26.

A *Pol. Corr.*-nak jelentik Budapestről. Ő felsége e hó 28-án hagyja el a magyar fővárost, hogy Bécsbe utazzék. A magyarországi hadgyakorlatok után ő felsége, a nélkül, hogy a galicziai hadgyakorlatokon résztvenne, *visszatér Budapestre, hová megérkezése e szerint körülbelül szeptember 11-ike felé várható*. Előreláthatólag *a válság majd ekkor nyer megoldást*. Általában *remélik, hogy addig az ellenzéknél, tekintettel a korona nyilt állásfoglalására, a jobb belátás győzedelmeskedni fog.*

Mi más egyéb ez, mint félhivatalos szóesővön át világos hadüzenet az ellenzéknek. Nem: az egész magyar közvéleménynek, a mely most már együttérezve mivelünk követeli a hadseregben a magyarság jogait, s fennen hirdeti, hogy azoktól el nem áll. A korona pedig — hiszen a hivatalos tudósító mondja — e követelmények ellen foglal állást és ezek ellenében várja a „jobb belátás győzelmét.“ Szóval a megpuhitást.

Hiu remény, ha ezt akarják.

(Az öreg katonák baja.)

A *Katonai Rendeltek Lapja* hivatalosan is jelenti azt a botrányos ujságot, hogy végleg elhatározott dolog, hogy a három esztendős kiszolgált katonákat októberen tul deczember végeig szolgálattételre kényszeritik. Nem törődve törvénynyel, igazsággal, méltányossággal belekapaszkodnak egy ostoba paragrafus értelmetlenségébe, s ezzel akarják az öreg katonákat a végtelenül keserves és végtelenül szomoru állapotba belekergetni. Milliók hiábavaló elpocsékolása és az embertelen elhatározás, azonfelül a hadsereg kompromittálása lesz az egész világ előtt.

A *Pester Lloyd* ma reggeli vezérczikke mentegetni próbálja ezt a pokoli tervet, a melylyel egyébként vezérczikkünk foglalkozik. Itt csak a teljesség okáért azt is feljegyezzük, a mit a bécsi félhivatalos erről a pokolian otromba tervről jelent... Igy szól a hir:

Bécs, aug. 26.

Mint a Fremdenblatt jelenti, a közös hadügyminiszterium elrendelte, hogy a harmadik évjárat legénysége, mely szokás szerint a nagy hadgyakorlatok után, deczember 31-ig állandóan szabadságoltatik, tényleges szolgálatban visszatartandó. Ez az intézkedés, a mely teljes összhangban van a véderőtörvénnyel, a hadsereg összes csapataira vonatkozik, a bosnyák-herczegovinai csapatok kivételével. A hadügyi kormányzat intézkedése csupán ideiglenes rendszabálynak tekintendő. Hogy mit fognak véglegesen elhatározni, ez ő felségének Bécsbe való visszaérkezésétől és a magyarországi dolgok alakulatától függ.

(Goluchovszky Budán.)

Alig utazott el, máris visszatért gróf Goluchovszki Agenor a külügyminiszter. Delben jött és délután már kihallgatáson volt a felségnél. Mindenről ezeket jelentik félhivatalosan.

(M. T. I.) Gróf *Goluchovszky* külügymi. niszter báró *Ambrózy* kiséretében ma ideérkezett.

A külügyminisztert ő felsége délután három órakor magánkihallgatáson fogadta.

A külügyminiszter budapesti utja állitólag az angol király bécsi látogatásával van kapcsolatban.

A magyar politikusok véleménye szerint a külügyminiszter ujabb utja a válsággal van kapcsolatban. Erre mutat az a körülmény is, hogy a király holnapután különben is Bécsben lesz, s mindazokat a dolgokat, amik az uralkodói találkozásra vonatkoznak, még akkor is elég jókor elintézhette volna.

Bizvást feltehető tehát, hogy a külügyminiszter hirtelen utja ismét egy helytelen és avatatlan beavatkozást jelent a magyar politikai viszonyokba.

(Apponyi hivei.)

A volt nemzeti párt egyik vezető tagjával ma este hosszasan beszélgetett egyik munkatársunk a szabadelvü párt hangulatáról.

A pártban — mondotta — az a határozott meggyőződés jegeczesedett ki, hogy az országot csak egy erős kabinet szabadithatja ki a mai zavaros és viszás helyzetből. Ez az erős kabinet csak egy *Wekerle—Apponyi* kormány lehet, esetleg egy *Apponyi—Wekerle* kabinet. Akár *Wekerle* vállalna el a miniszterelnökséget, akár Apponyi Albert bizatnék meg a kabinetalakitással, ennek a két államférfiunak az egyénisége és a multja mindenkit meg fog nyugtatni az iránt, hogy a mi igéretet tesznek, az valóra fog válni s hogy az esetleges választások tisztasága iránt is bizalommal nézhetünk a jövőnek elébe. Engedmények nélkül természetesen nem fognak rendet teremthetni s ezek nélkül szerintem egyikük sem fog vállalkozni a miniszterelnökségre. Hogy mik lesznek ezek az engedmények, amelyeknek megadása elől az illetékes körök nem zárkózhatnak el s amit különben ott már tudnak is, e pillanatban preczize természetesen senki sem ismeri. Engedmények lesznek, az kétségtelen, de viszont az is igen valószinü, hogy a *magyar vezényleti nyelvet nem kapjuk meg*. Katonai körökben ezt a kérdést egészen más szemüvegen nézik, mint mi. Nem azt mondják, hogy a hadsereg vezényleti nyelvének nem szabad magyarnak lennie, hanem azt hangoztatják, hogy a vezényleti nyelv a monarkia hadseregében, nálunk is, odaát Ausztriában is csak egy lehet. Miután pedig — megint csak szerintük — ez az egy nyelv nem lehet a magyar, ezért a német kommandóhoz ragaszkodnak. Ebben a kérdésben tehát nem akarnak engedni. De szó van arról, hogy Magyarország e helyett más, ekvivalens engedményeket fog kapni. Hogy ezek mik lesznek, e pillanatban mi sem tudjuk még, de amint megtudjuk, hogy kit dezignál a király miniszterelnöknek, ebben a kérdésben is világosan fogunk látni.

Abból — folytatta a politikus — hogy gróf *Apponyi* Albert, a kinek az aktiv közreműködése nélkül a parlamenti békét senki restituálni képes nem lesz, a királyi audienczia után a fővárosból elutazott, semmi különösebb körülményre következtetni nem lehet. *Hieronymi* is elment Budapestről az audienczia után, gróf *Csáky* sincs itthon. *Apponyi* Albert különben holnap délelőtt már ismét Budapesten lesz.

A szabadelvü pártban — mondta azután — *minden csöndes*. Az ó-liberálisok se tudnak más megoldást, mint a melyet a *Wekerle—Apponyi*, esetleg *Apponyi—Wekerle*-kabinet hozhat, az intrikák pedig, a melyekről itt-ott beszéltek, teljesen megszüntek.

A békés kibontakozást várja itt mindenki s mondhatom önnek, hogy alig várják már, hogy bekövetkezzék.

Azt mondják ugyan, hogy a megoldás még késik s hogy a krizis még sokára nem fog véget érni. Lehet. De nekem az az impresszióm, hogy a megoldás gyorsabban fog bekövetkezni, mint gondoljuk.

(Beöthy Ákos szava.)

Egy ujságiró előtt *Beöthy* Akos, a parlamenti ellenzéknek a kiváló tagja, a következőket mondta a helyzetről:

— Én előttem tisztán áll, hogy *a magyar nemzetnek és törvényhozásnak teljesen aktiv részvéte nélkül teljes lehetetlenség nagyhatalmi politikát csinálni*, habár ez utóbbi kifejezésre meg kell jegyeznem, hogy használata ellen Deák Ferencz tiltakozott és ez a 66-iki föliratból ki is maradt. De teljes lehetetlenség, hogy a kettős monarkia pozicióját megtartsa és éppen azért, ha az alkotmányos gépezet fennakad, okvetlenül el kell következnie annak, hogy az akadályok elhárittassanak, vagyis, hogy a közvélemény megnyugodva, egész odaadással menjen bele a törvényhozási és kormányzati funkcziók teljesitésébe, a melyek az alkotmánygépezet normális müködésének a folyományai.

Ebből a felfogásból indultam én ki akkor, a mikor az ellenzék akcióját szerény tehetségem mel támogattam és amiként idáig a számitásom nem csalt, ugy minden valószinüség szerint ezután sem fog csalódni. *Bonyodalmak jöhetnek de a végleges kibontakozást illetőleg kétség nem lehet.*

A mostani állapotot sokkal veszedelmesebbnek tartom, mint a netáni bonyodalmat, mert a nemzet igy, mai állapotában teljesen elcsenevészedik. Ha igaz az, hogy a fejedelem azt mondta az uralkodó pártnak, hogy nem világositották fel a közfelfogásról, az őszinteség hiányát oly mértékben konstatálja, a mely már határozottan a politikai integritásba vág bele.

(Minisztertanács.)

Félhivatalosan jelentik:

(Bud. Tud.) Ma délután öt órakor miniszter-tanács volt, a melyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. A jegyzői tisztet dr. *Romy* Béla miniszteri tanácsos látta el.

A parlamenti vizsgálat végeredménye.

A parlamenti vizsgáló-bizottság ma tartotta tizenkettedik és utolsó ülését. Az egész vesztegetési botrány, mely oly roppant izgalmat okozott és heteken át lázban tartotta az országot, ugy tünik föl, ma már mintha a messze multban történt volna. Nem mintha az izgalmak lecsillapultak volna, de más irányuk van és más dolgok körül forognak.

A feszültség, melyet ez a szomoru ügy okozott, más irányba terelődött már csak azért is, mert egy elmult regime botrány-ügyét foglalja magában.

Mindamellett azok a felhők nem oszlottak el, a melyek a miniszterelnöki szék integritását ebben az ügyben boritják. A többségi vélemény, a melyet annak idejében közöltünk, persze a miniszterelnökét minden vád alól fölmenti. Azonban a többségi jelentéssel szemben *Polónyi* Géza a maga, valamint *Beöthy* Ákos, *Rátkay* László és *Tóth* János nevében *különvéleményt* adott be, a melyet alább közlünk.

Mondanunk sem kell, hogy ez a kisebbségi vélemény ezuttal is — mint a legtöbb esetben — mindnyájunk véleménye. Mindamellett a *Szivák* Imre vélekedését fogadták el, mint a bizottság többsége által elfogadott jelentést, mig Polónyi kijelentette, hogy a mit felolvasott, azt ő és társai fentartják és indokolását a Háznak barátai megbizásából ő fogja beterjeszteni.

*

A mai 12-ik és utolsó ülést *Rohonyi* elnök nyitotta meg. A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesitik.

A becsületes munkáért.

Elnök: Bemutatja az iratok jegyzékét, amit az iratokhoz csatolnak. Jelenti egyuttal, hogy a tárgyalás anyagából kivonatot csinált a Ház egyik tisztviselője s javasolja, hogy az iratokkoz csatolják szintén a kivonatot.

Polónyi Géza inditványára mellőzik a javaslatot.

Elnök: Jelenti, hogy elkészitette az összes alkalmazottak jegyzékét, akik a bizottság üléseinek tartama alatt rendkivüli és időntuli tevékenységet fejtettek ki. Eszerint a gyorsirók dijai 2180 koronát tesznek ki, a Ház tisztviselőinek és alkalmazottjainak dijai 1070 korona és a szolgák dijai 486 koronát tesznek ki, az egész összeg pedig 3746 korona.

Nagy Ferencz: A Ház elnöksége utján a gazdasági bizottsághoz kéri áttenni az ügyet a honoráriumok kiutalványozása végett.

Polónyi Géza: Hozzájárul ehhez, de bármilyen inditványhoz, mert a gyorsirók és alkalmazottak valóban nagy munkát fejtettek ki.

Mandel Pál: Azt szeretné, ha a bizottság érdemlegesen intézné el az ügyet.

Miklós Ödön és az elnök hozzászólása után **Rátkay** Lásztó konkrét inditványt terjeszt elő, hogy egy havi dij állapittassék honorárium-képp.

Polónyi Géza: 5000 koronára kéri a honoráriumot felemelni s a többletet a gyorsirók és tisztviselők között szétosztani.

A bizottság végül ugy határoz, hogy az elnök által előterjesztett javaslatot fogják a Ház elnökének előterjeszteni.

A bizottság üléseiről felvett naplók hitelesitésének kérdését vetette most fel az elnök. Rövid eszmecsere után a bizottság határozatilag kimondja, hogy miután a naplók ellen kifogás nem emeltetett, ezek hitelesitetteknek tekintetnek.

Szivák jelentése.

Szivák Imre előadó felolvasa azután az általa szerkesztett jelentést, melyet már annak idejében közöltünk s melynek, tudomás szerint konkluziója ez:

Gróf Szápáry László volt a tettes és ő vétett a haza érdekei ellen, de ebben része a kormánynak vagy a miniszterelnöknek nem volt s Szápáry grófnak cselekménye csak elszigetelt bünkisérlet és az ennek nyomán lefolytatott vizsgálati eljárás ez ügyben minden kétségen felül helyezi azt, hogy a képviselőház tekintélye és erkölcsi tisztasága ez ügyből érintetlenül került ki. És minthogy ennélfogva ezen ügyben semmi további intézkedésnek szükségét nem látjuk, inditványozzuk, hogy a *Ház mondja ki, miszerint a bizottság jelentését helyeslőleg tudomásul veszi és ezzel napirendre tér.*

Elnök kiván-e valaki a jelentéshez szólni?

Polónyi Géza felolvassa a maga és társai nevében a különvéleményt, melynek bő kivonata a következő:

Különvélemény.

Polónyi Géza: szót kér és beterjesztve külön jelentését, kifejti, hogy féltékenyen őrzött nemzeti kincseink, jelenünk és egész jövendőnk függ attól, hogy az amugy is szük választókörrel megválasztott népképviseletnek minden tényezője hazafiasan, önzetlenül és becsülettel teljesitse kötelességét. A mint az ezekbe vetett igaz hit meglazul, vagy kérdésessé válik, kérdésessé vált nemzetünk jövendője is.

Az a hangos feljajdulás, mely dr. Pap Zoltán képviselő urnak leleplezését országszerte kisérte, tanujele volt egy nemzet jogos felháborodásának, midőn tudomást szerzett arról, hogy a nemzeti nyelvért és jelvényekért folytatott küzdelemben a megvesztegetésre szánt pénznek becstelen eszközével akartak a törvényhozásnak termébe férkőzni.

Áttér azután a lapok megvesztegetési kisérletére és kiemeli, hogy bénitólag hatott a parlamenti vizsgálóbizottság feladatának sikerére, hogy a vizsgálóbizottság e minőségében nemcsak törvényben vagy házszabályokban gyökerező határkörrel és körülirt eljárási szabályokkal nem rendelkezett, de minden történeti előzmények teljes hiján a hasonlatosságnak elveit sem alkalmazhatta.

A vizsgálat.

Első sorban a vizsgálatnak befejezésére vonatkozó okairól szólva, rámutat, hogy már a vizsgálatnak kezdetén nyilvánvaló lett, hogy a bizottság, melynek tagjai eskü letétele nélkül teljesitik tisztüket és törvény, vagy házszabály által körülirt határkör nélkül fog feladatához, megjelenési vagy *tanuvallomási kényszert nem alkalmazhat*. A tanuvallomások büntetőjogi következmények hiányában a tettestársaknak, részeseknek és a részesség mérvének tekintetében teljesen megnyugtató itélkezésre alkalmas bizonyitékot nem nyujthatnak.

Csakhamar kitünt, hogy a legfontosabb szereplők, igy maga a tettestárskent megjelölt *Dienes* Márton, — megszöktetése okából — *Hajdu* Etelka, akiknek lakásan a tervek szövettek, ismeretlen helyre és bizonytalan időre való elutazásának ürügyéből megidézhetők és igy kihallgathatók sem voltak. A megjelent tanuk közül, akik mint közvetlen tudomással birók az ország nagy érdekeinek szempontjából kideriteni szándékolt visszaélések tekintetében felvilágositást nyujthattak volna, éppen a döntő kérdésekre meglepő egyértelműséggel *a feledett* vagy *megtagadták, vagy az alig néhány napos és személyüket érintőleg is elég fontos eseményekre feltünően nem emlékeztek.*

Már itt kell utalnunk gróf Szápáry Lászlónak alább tüzetesen is tárgyalandó és többek által előre megállapitott nyilatkozatára, azzal kapcsolatos valomására s a vele egy nyomon haladó gróf Bánffy Miklós képviselő urnak, Singer Arthurnak, Ritler Imrének, tehát éppen a gróf Szápáry László cselekvési körére vonatkozó közvetlen tanuknak vallomásaira, akik szembeszökő egyértelműséggel az általuk választott keretben tettek szóbeli vagy irásbol felolvasott nyilatkozatokat, de ezen *a kereten kivül minden vallomást és felvilágositást megtagadtak*. Mindezeknek a nehézségeknek a kimutatását szükségesnek tartja Polónyi, aztán igy folytatja:

A beszerzett tanubizonyitékok, adatok, jelenségek és okiratok alapján a vizsgálati eredmény a következőkben állapitható meg:

Eredmény.

Gróf Szápáry László időközben ezen állásától lemondása elfogadásával fölmentett magyar tengerparti és fiumei kormányzó, 1903. évi junius eleje óta ugyszólván állandóan Budapesten tartózkodott és ez idő alatt gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnökkel sürün és bizalmasan érintkezett.

Gróf Khuen-Héderváry Károly vallomása szerint gróf Szápáry László a sürü és bizalmas értekezések során *közölte vele az ellenzéki harcznak leszerelésére vonatkozó nézeteit. Beszélt neki a sajtóról és részletesen is közölte vele a szocziálista párt mozgalmának lecsillapitására irányzott terveit.*

Pázmándy Dénes, *Sümegi* Vilmos, dr. *Goldner* Adolf, *Bokányi* Dezső és *Grosznann* Miksa vallomásaiból, *Szeless* Adorjánnak irásbeli nyilatkozatából s az iratok között levő »Magyar Nemzetnek« »A munkások érdekében« czimü czikkéből, mely gróf Khuen-Héderváry Károly vallomása szerint az ő tudtával a sajtóirodából adatott ki, megállapitható:

hogy már 1903. évi junius havában gróf Szápáry László *Pázmándy* Dénesnek szakértői minőségben adott véleménye alapján és az ő közvetitésével lépéseket tett az eredetileg tervezett megvásárlás helyett a lap támadó irányának enyhitése czéljából egy lapnak megszerzésére.

Ezután Singer Arthur helybeli német lapszerkesztő sikertelenül puhatolódzni kezdett a Magyarország politikai napilap ellenzéki iránya megváltoztatásának ára iránt.

Gróf Szápáry László Szeless Adorjánnak közvetitésével magához kérette a szocziálista pártvezetőséget és velük saját lakásán személyesen is tárgyalt.

Annak fejében, ha az ellenzéket támogató álláspontjukat megváltoztatják, egyéb ellenérték gyanánt kinált szocziálpolitikai előnyök kapcsán megigérte nekik a Perczel belügyminiszter ur által a gyülekezeti jog tárgyában kibocsátott rendeletnek visszavonását.

Igéretet tett ezenfelül a pártvezetőségnek, a szocziálista pártszervezethez tartozók által 2 forinton alul elzálogositott tárgyaknak saját vagyonát messze tulhaladó összeget igénylő kiváltására.

Mindezekről *részletes jelentést tett gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek.*

A két forinton aluli zálogtárgyak kiváltásának fedezete tekintetében gróf Khuen-Héderváry Károly és dr. Goldner Adolf urak vallomásaiban ellentmondás van.

Mind a két vallomás megegyezik azonban abban a nemleges eredményben, hogy ez a zálogkiváltás nem gróf Szápáry László pénzéből lett volna eszközlendő.

A Magyar Nemzetben a sajtóiroda utján közzétett czikkely lényegében a gróf Szápáry László által tárgyalt szocziálpolitikának támogatására iratott.

Gróf Szápáry Lászlónak gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnök és belügyminiszter urnak a részletekre is kiterjedő tudomásával tett esen kisérlete is meddő maradt.

Amint a szocziálista pártnak vezetősége az értekezésnek czéljáról és annak eszközeiről tudomást szerzett, a további tárgyalásoknak fonalát nemcsak megszakitotta, de még arra sem volt rábirható, hogy a volt miniszterelnök és belügyminiszter urnál kőlöttség utján tisztelegjen, vagy nála csak kérvényét is benyujtsa.

Vészi József képviselő bejelentéséből és vallomásából, *Hartstein* Lajos orthodox hitközségi előljáró és *Hagara* Viktor főispán vallomásából adatok kinálkoznak arra, hogy ugyanezen időtájban, de már nem gróf Szápáry László személyével összeköttetésben előkészületek és puhatolások történtek a Budapesti Napló ellenzéki irányának megváltoztatása, esetleg enyhitése czéljából.

A kilátásba helyezett anyagi támogatásnak mérve sem Hartstein Lajos, sem Hagara Viktor főispán vagyoni viszonyaival arányban nem áll.

Ez a kisérlet is rideg visszautasitás okából teljes kudarczczal végződött.

Elkövetkezett 1903. évi julius hava.

Itt már gróf Szápáry László mélyrehatóbb ténykedésével és a bünszövetség tagjainak elevenebb, de következetesen az ugyanazon czélra: a nemzeti nyelvért folytatott ellenzéki harcznak *pénzzel való leszerelésére* irányzott mozgékonyságával, adatokkal támogatott vallomásokkal, *sőt bünjelekkel* is találkozunk.

Gróf *Szápáry* László, *Ritter* Imre, *Singer* Artur, gróf *Bánffy* Miklós, *Seress* László, *Deák* Jenő, dr. *Pap* Zoltán; dr. *Nessi* Pál, *Löwinger* Sámuel, *Marmorstein* Ignácz, *Hegyi* Jenő, *Séller* Sándor, *Rudnay* Béla, *Pázmándy* Dénes, *Hermann* Adolf vallomásaiból, az Országos Központi Takarékpénztár által bemutatott és gróf Szápáry László számláit tartalmazó könyvkivonatokból, a táviróhivatal igazgatóságától, a távbeszélő igazgatóságától, a székesfővárosi rendőrség által beküldött jelentésekből, a budapesti kir. törvényszéknek, mint büntető biróságnak és az igazságügyminiszternek átiratából nyomós bizonyitékok, *sulyos adatok sőt részben közokiratszerü bizonyitékok lettek beszerezve.*

Gróf Szápáry László, hogy a hirlapoknál és a szocziálista pártvezetőségnél sikertelenül megkisérelt leszerelést biztosabban és rövidebb uton érhesse el, *az ellenzéki képviselőknek pénzen való megvásárlására határozta el magát.*

Ehhez társakat keresett és talált.

Dienes Márton.

Köztudomásu, — ugymond — hogy a volt miniszterelnök 1903. évi julius hó 29-ére egy napirendi inditványnak benyujtását tervezte, amelynek czélja a napirend megváltoztatása volt. Ez az inditvány a volt miniszterelnök által julius 29-én tényleg elő is terjesztetett.

A julius 29-iki ülésnek lefolyása s az inditvány elfogadásához ugy a hazai kormánypárti, mint a külföldi sajtóban füzött következtetések igazolják, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnök, aki ez inditvány benyujtását megelőzőleg gróf Szápáry Lászlóval *sürün és bizalmasan magáról az obstrukczionák leszerelési módozatairól is értekezett*, milyen nagy sulyt fektetett ez inditványának keresztülvitelére. S aztán leirja azt a kisérletet, melylyel Pap Zoltánt meg akarta vesztegetni Dienes Márton, valamint Pap Zoltán leleplező nyilatkozatát.

A leplezést követő általános felháborodásnak közepette a képviselőháznak ülésében nyilt kifejezésre jutott az a gyanu, hogy a vesztegetési kisérlet gróf Khuen-Héderváry volt *miniszterelnök urnak érdekében és részességével követtetett el.*

Feltünést keltett, hogy a volt miniszterelnök ezt a gyanut az ártatlanságnak biztos tudatát jelemző önérzetességgel és határozottsággal önmagáról elháritani *meg sem kisérelte.*

Ki által és miként jutott gróf Szápáry László az ülésben történt leleplezésnek tudomására, azt a vizsgálat az eziránt tett kérdésekre adandott feleleteknek megtagadása okából ki nem deritheti.

A vizsgálat azonban irányitó adatokat tartalmaz. Részletezi a tanuvallomásokat, azután igy folytatja:

Azt kell valószinünek tartanunk, hogy Dienes Mártonnak megszöktetési tervét nem Szapáry László hozta javaslatba, hanem az *másnak agyában született* meg és másnak érdekében hajtatott végre.

Az Orsz. Központi Takarékpénztárból az 50.000 korona, mely az napon második tételként kivétetett a hivatalos órák okából délutáni 4 óra előtt vétetett ki.

Minthogy pedig kétségtelen, hogy ezen 50.000 korona a megszöktetés czéljaira Hegyi Jenőnek átadatott és fel is használtatott, egészen biztosnak mutatkozik azon következtetésünk, hogy a megszöktetési terv már 29-ének délutáni 4 órája előtt érett volt.

Dienes Mártonnak jelzett lakásán az estéli fél 6 órát követő időben a szökésnek előkészületei okából feltünően nagy sürgés-forgás volt.

Egyik kocsi a másikat váltotta föl, hol Singerhol Dienes Márton, hol gróf Bánffy Miklós ur jöttek és mentek.

Lehetetlennek látszik, hogy a hirlapirók által is megfigyelt események a rendőrség közegeinek fel nem tünt volna.

Éjjel 11 óra tájban Dienes lakásán gróf Bánffy Miklos képviselő társaságában megjelent Hegyi Jenő is, a kit az 50.000 koronával együtt Dienes Mártonnak gróf Bánffy Miklós képviselő bemutatott.

Dienes Márton, Geiger Gizella és Hegyi Jenő kiséretében málhájával a nyugati pályaudvarra hajtatott és az éjfél után Becsbe induló keleti expreszvonatra szállt.

Politikai és erkölcsi alapja a bizottság kiküldetésének az a jogos várakozás volt, hogy mindenki igyekezni fog az igazság kideritésére irányzott törekvést a nemzeti becsület érdekében istápolni.

Azonban a gróf Szápáry László által a bizottság előtt felolvasott nyilatkozatnak tartalmáról két irányban kell külön megemlékeznünk. Az egyik az, hogy e nyilatkozat a saját bünének nyilt bevallásán kivül sem a tettestársakra, sem a részesekre, sem a részességnek mérvére vonatkozólag egyáltalán semmi vallomást vagy felvilágositást nem tartalmaz. A másik az, hogy ugyanabban a nyilatkozatban, a melyben gróf Szápáry László magát nyiltan vesztegetőnek vallja, a becsületszóra való hivatkozással erősiti meg, hogy a miniszterelnöknek ezen lépéséről semmi tudomása nem volt.

A magyar becsületszó erkölcsi és társadalmi értékét csökkentené, ha egy vesztegető részéről az arra való hivatkozásnak jogosságát nem kifogásolnók, vagy hallgatagon mellőznők.

Khuen-Héderváry szerepe.

Sajnálatos jelenségnek tartjuk — folytatja — hogy a nyilatkozatnak ilyen tartalma a magyar miniszterelnöknek jelenlétében és hozzájárulásával lett megállapítva. Sajnálkozásunk csak fokozódik, ha a miniszterelnök urnak alább szószerint idezendő vallomásából arra is bizonyítnak kínálkozik, hogy a becsületszóval erősített ténykörülmény nem felel meg a valóságnak.

Gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnök ur ugyanis alább szószerint idézendő vallomásában az ez okból hozza Mandel bizottsági tag által külön is intézett kérdésre azt, hogy gróf Szápáry László lemondásának leszerelési tervéről tudomása volt, nemcsak meg nem tagadta, de vallomásának egyéb részeiben azt, hogy róluk tudomással bírt, kifejezetten beismerte.

Idézi azután Khuen ösmert vallomásait szószerint.

Minél nagyobb szavahihetőséget tulajdonítunk a volt miniszterelnök ur vallomásának, annál inkább válik feleslegessé a további bizonyítékoknak felsorolása azon ténykérdésben, vajjon birt-e a volt miniszterelnök ur előzetes tudomással gróf Szápáry Lászlónak az ellenzéki harcnak leszerelésére irányzott törekvéséről és tervéről?

Ezen előzetes tudomás tekintetében azonban a vizsgálat a már felsoroltakon kívül egyéb adatokkal is rendelkezik. Gróf Szápáry Lászlónak semmi olyan nagyobb érdeke a vizsgálat során ki nem domborodott, a mely lélektanilag megokolhatná, hogy a vagyonát meghaladó beteten felül becsületet és egész jövőjét kockáztassa.

Az a tény, hogy sem gróf Szápáry László, sem Rudnay Béla főkapitány ellen az előzetes fegyelmi vizsgálat a belügyminiszter gróf Khuen-Héderváry Károly ur által el nem rendeltetett, sőt gróf Szápáry Lászlónak lemondása fegyelmi vizsgálat nélkül elfogadtatott, olyan jelenség, amely meszszebbmenő következtetésekre is feljogosít.

A fiumei kormányzói állás kiváló fontossággal bir.

Az a miniszterelnök, aki a jelentésünkben felsorolt tervekkel foglalkozó ilyen fontos állást betöltő kormánnközegét a tervezgetésnek vele való közlésekor nyomban a lemondásnak benyujtására fel nem hivja, nemcsak a kormányzatban megkövetelt erkölcsi és politikai kötelmek ellen vét, de a személye iránti bizalmat is megingatja.

Akár rögeszmének tartotta a volt miniszterelnök ur gróf Szápáry Lászlónak tervezgetését, akár privát passziónak, mind a két esetben, sőt az első esetben még nagyobb nyomatékkal gondoskodnia kellett volna arról, hogy a fiumei kormányzói állás arra erkölcsileg és lelkiismeretileg alkalmas egyén által töltessék be.

Ennek elmaradása a felbátoritás jellegével bir.

A szöktetés.

Julius 31-én a vizsgáló bizottságnak hivatalos tudomására hozatott, hogy Dienes Márton az nap délután Berlinben a Viktória-kávéházban tartózkodott s hogy aznap este 7 órakor a távbeszelőnél lesz.

Erről kellő időben tudomást szerzett az igazságügyminiszter, ennek utján a kir. ügyészség és a fővárosi rendőrség is. Daczára ennek a Berlinben való letartóztatás iránt csupán egy nem sikerült távbeszélési kisérlet történt, maga az esti 7 óra időponttól függő letartóztatás iránt pedig a hivatalos sürgöny Berlinben 6 óra 50 perczkor, tehát oly időben adatott fel, hogy annak a táviróhivatal által való továbbitása is már csak 7 óra 25 perczkor, tehát a letartóztatásra alkalmas időnek eltelte után vált lehetségessé.

Ezen nyilvánvaló és feltűnő késedelemért eddig senki felelősségre nem vonatott, Dienes Márton ma is sikerlelenül köröztetik.

Büntetést!

Polónyi azután áttért a végső konkluziókra, amelyeket egész terjedelmükben közlünk:

Az itélet nem tartozik hatáskörünkbe, de annak közmegnyugvást keltő meghozatalára az előfeltételek is hiányoznak.

Az előterjesztett vizsgálati eredmény alapján azonban *nem csatlakozhatunk* az időközben hirlapi uton közzétett előadói véleménynek azon záró következtetéséhez, hogy a törvényhozás képviselőházának becsületéért féltékenyen aggódó és méltán háborgó nemzeti közérzület *azzal tereltessék pihenőre, hogy ezen ügyekben semmi további tennivaló nincs.*

Sajnálatunkra helyesnek látszik azon jogászi megokolás, hogy gróf *Szápáry* Lászlónak és tettestársainak sikertelen vesztegetést előkészületei és dr. *Pap* Zoltán képviselő ur esetében befejezett, de nyomban le is leplezett meddő vesztegetési kisérlete a büntető törvénykönyv idevonatkozó rendelkezéseinek hézagos volta okából, mint büntetendő cselekmény külön és önállólag nem üldözhetők.

De éppen ezen jogi eredménynek megállapitása teszi kötelességünkké, hogy a jelentésünk kapcsán előterjesztett javaslatunkban első sorban sürgős feladatnak tekintsük a *büntető törvénykönyvnek megfelelő módositását.*

Ámde az iránt nem lehet véleményeltérés, hogy gróf Szápáry László valóságos belső titkos tanácsos, cs. és kir. kamarásnak és volt fiumei kormányzónak, zászlósuri minőségében a főrendiház tagjának, magára a vesztegetésre irányzott ténykedése megbecstelenitő volt és messze az ország határain tul közbotrányt okozott.

A valóságos belső titkos tanácsosi és cs. kir. kamarási czimek és állások nem magyar közjogi méltóságok.

Ezek tehát nem ösztönöznek bennünket további intézkedéseknek javaslatba hozatalára.

Ámde gróf Szápáry László mint magyar tengerparti fiumei kormányzó miniszterelnöki minőségben a kereskedelmi miniszter urnak is alárendelt, végkielégítéssel és nyugdijjal járó olyan köztisztviselői állást töltött be, a mely fegyelmi hatóság alatt áll.

A lemondásnak elfogadása sem lehet a fegyelmi eljárás megindításának akadálya.

Ha csak azon föltevésnek nem akarunk tápot nyujtani, hogy a lemondásnak sietős elfogadása a fegyelmi vizsgálat megelőzésének czélzatával történt, alkalmat és módot kell nyujtanunk arra, hogy ami a büntető törvénykönyv szerint nem üldözhető, legalább azon *fegyelmi uton nyerhessen megtorlást, amely törvény által van biztositva.*

Ez a fegyelmi eljárás a hivatalvesztésnek és ezzel kapcsolatban a végkielégitési és nyugdijigény elvesztésének büntetését is sujtó eszközei közé számitja.

Kizártnak kell tartanunk, hogy a t. képviselőház ilyen példának büntetés, sőt üldöztetés nélkül való hagyásával hozzájárulhasson a köztisztviselők iránt tartozó tiszteletnek és bizalomnak meglazulásához.

A kenyérvesztés sulyos keserveinek elviselése nehéz gondok közé sodorta már sok kisebb hatáskörü köztisztviselőnek családját és árváit.

Mi lehetne az indoka annak, hogy gróf Szápáry László maradjon büntetlenül?

A főrendiházi tagsagra vonatkozó észrevételektől, vagy javaslatokból, amelyek kizárólag a főrendiháznak jogkörébe tartoznak, annyival inkább tartózkodnunk kell, mert zászlósuri minőségnek megszüntével ezen alapon maga a főrendiházi tagság is megszünt.

A vizsgálatnak felsorolt adatai nyomós bizonyitékokat és jelenségeket derítettek fel azon irányban is, hogy a btkv. 374. §-aba ütköző bünpártolás és a btkv. 478. §-aba ütköző hivatalos hatalommali visszaélés miatt a büntető eljárás és ennek eredményéhez képest az ezekben részeseknek lásző köztisztviselők ellen a fegyelmi eljárás is megindittassék.

A szám arányában, valamint megalakulásában pártbizotlság jellegével megjelenő bizottság helyett a pártatlan és az igazság kideriteséhez biztositékokkal rendelkező biróság utján kivánunk módot és alkalmat szolgáltatni a teljes igazságnak kiderítésére, a bünnek és bünösöknek törvényes lakolására.

A politikai következmények tekintetében *ő felségét apostoli királyunkat és a törvényhozást, elsősorban a t. képviselőházat illeti a bünhődés módozatainak megválasztása.*

Van azonban egy biró, amelynek itélete nincs alkisághoz kötve. Egyetlen bizonyitéka *az élő lelkiismeret*, a neve: *közvélemény*. Ennek itélőszéke elől senki sem menekülhet, aki vétett a nemzeti becsület ellen.

Bünetése csak egy, de az sujtó és elrettentő, a neve: közmegvetés.

Tisztelettel javasoljuk:

Méltóztassék a t. képviselőháznak az igazságügyminiszter urat egy oly értelmü törvényjavaslatnak benyujtására utasitani, amelyben a büntető törvénykönyvnek módositásával a törvényhozásnak tagjai ellen megkisérelt, vagy bef-jezett vesztegetés tettesinek és részeseinek büntetőjogi következményekkel való üldöztetése lehetővé tétessék.

Méltóztassék továbbá az igazságügyminiszter urat arra is utasitani, hogy gróf Szápáry László volt fiumei kormányzó, valóságos belső titkos tanácsos, cs. kir. kamarás és társai ellen a btkv. 374. §-ába és 478. §-aba ütköző bünczelekmenyeknek jelenségei okából *az illetékes kir. ügyészség utján a büntető eljárásnak megindítása iránt haladéktalanul intézkedjék.*

Méltóztassék arra is utasitani, hogy gróf Szápáry László és Rudnay Béla főkapitány köztisztviselők ellen a fegyelmi vizsgálatnak megindítása iránt intézkedjenek és a belügyminiszter ur a Rudnay Béla főkapitánynak állásától való felfüggesztése tárgyában a törvény szerint illetékes fegyelmi hatóság utján a határozatnak meghozatalát sürgősen tegye lehetővé.

Mindezek után kérjük a t. képviselőházat:

méltóztassék jelentésünket tudomásul venni, előterjesztett javaslatainkat elfogadni, a vizsgálóbizottságot pedig eljárásának befejezése okából további tiszte alól kegyesen felmenteni.

Kelt Budapesten, 1903. évi augusztus hó 26-án.

aláirva:

Polónyi Géza, *Beöthy* Ákos.
Ratkay László, *Tóth* János.

A bizottság határoz.

Elnök felteszi a kérdést, hogy a bizottság Szivák, vagy Polónyi jelentését fogadja-e el?

A bizottsag többsége Szivák javaslatát fogadja el.

Polónyi Géza: Ezen határozat után én tisztelettel bejelentem, hogy amit felolvastam, mint kisebbségi véleményt azt fentartjuk és *ennek indokolását a Ház előtt barátaim megbizásából én fogom előterjeszteni.*

Elnök: A felolvasott jelentések a gyorsirói följegyzések utján ugyis nyilvánosságra vannak hozva.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesitésével az elnököt és a jegyzőt bizták meg. Kimondják határozatként, hogy a Házban, ha a jelentés fölött vita indul meg, az előadót akadályoztatása esetén a bizottság bármely tagja helyettesitheti.

Elnök: Ekként, t. bizottság, befejezzük munkálkodásunkat és én nem távozhatom erről a helyről és nem rekeszthetem be az utolsó ülést anélkül, hogy a bizottság minden egyes tagjának őszinte köszönetet ne nyilvánitanék odaadó, fáradhatatlan munkálkodásáért, amelyet ezen bizottság tárgyalásaiban a vizsgálatok során kifejtett. Megvallom és hiszem, hogy bizonyos megnyugvással fejezhetjük be ezen bizottság tárgyalásait. Nem akarok politikai véleményt, vagy itéletet mondani e dolog fölött, nem azt hiszem, hogy különösen ami a bizottság tagjainak munkálkodását illeti, abból mindnyáki bőven kivehető a maga részét és igy én erről a helyről még egyszer köszönetet mondok a bizottság minden egyes tagjának, különösen a jegyző uraknak és az előadó urnak s ezzel az ülést bezárom.

Az ülés 12 óra 30 perczkor végződött.

Tizennyolcz halott.

— Az *emberirto tüzveszedelem.* —

Kétszer huszonnégy órája elmult, hogy a Kerepesi-uti négyemeletes házból az első lángok kicsaptak s lejátszódott Budapest ujabb históriájának egyik legszomorubb fejezete, de a katasztrófa ma még borzalmasabb, a hatása megrenditőbb, a fájdalom eny hülésének reménye még halványabb, mint az első perczekben. Ma már tisztán látjuk, hogy itt nem szörnyü istencsapás zudult a szerencsétlen áldozatokra, nem olyan szerencsetlenség érte őket, aminek elháritása emberi kéznek nem állt módjában.

Hanem a tragédiájukat azoknak a könynyelmüsége, hanyagsága, tudatlansága, nem törödömsége, bünös mulasztásai okozták, a kiknek gondjára a főváros lakossága százezreinek az életét, a biztonságát, a vagyonát bizták. És a bazárégés mártirjai miatt érzett mély részvetet szinte elnyomja a megtorlás haragja, a felháborodás dühe.

A vizsgálat minden irányban megindult. S hiszszük, hogy azok, a kiknek a bünösök kinyomozása a dolguk, pártatlan szigorusággal s vaserélyiyel viszik a feladatukat. Minden kimélet ujabb támadás a főváros közbiztonsága s azoknak a nyomorultan elpusztult embereknek a szomoru emléke ellen.

Szczerbovszky Szaniszló tüzoltóparancsnok ellen, akinek a magatartása méltán felháborodás tárgya, megindul a fegyelmi vizsgálat, amit ma sürgös beadványban egyik fővárosi bizottsági tag is kért. Óhajtjuk, hogy *Szczerbovszky* ur hófehér ártatlansága kiderüljön a fegyelmi vizsgálat során. Azonban, ha az ellenkező lesz az eredmény, meg vagyunk győződve arról, hogy vele szemben elsősorban fogják a büntető törvénykönyv rendelkezéseit könyörtelenül alkalmazni.

A romok közt folytatott vizsgálatnak ma délután borzalmas eredménye volt: *ujabb két holttetemre bukkantak a tüzoltók.* Egy térdkalácsot s egy férfi törzsét találták a még forró zsarátnok között. S a rendőrség a hozzá érkezett adatokból kétségtelennek tartja, *hogy két nő, dr. Rácz* orvos *és Reicher kereskedősegéd is ott veszett a lángok között.* Az ujabb áldozatok hire óriási megdöbbenést és izgalmat okozott a fővárosban s ujból ezrével vándorolt a nép a leégett bérház elé, hogy megkönyezze a mások büneinek az áldozatait. Az elhamvadt romok közt különben ma *lappongó zsarátnok ujabb lobbot vetett és sokáig égett.*

Az áldozatok egy részét holnap délelőtt temetik el, előreláthatólag Budapest lakosságának óriási részvétével. A sebesültek közül már csak hárman feküsznek a Rókus-kórházban, a többit kibocsátották, hogy teljes fölépülését a családja körében várhassa be. Most már egyiknek az állapota sem ad okot aggodalomra.

A katasztrófa hire az egész világon mély részvétet keltett. A bécsi lapok ma kivétel nélkül vezérczikkekben foglalkoznak a szerencsétlenséggel s egyértelmüen pálczát törnek azok felett, a kiknek vétkes mulasztása annyi emberéletbe került. A külföldi városok közül Bécs és *München* ideküldte a tüzoltóságuk parancsnokait, hogy a budapesti szomoru tapasztalatokat a saját intézményeik javitására érvényesitsék.

A katasztrófa áldozatai iránt érzett nagy részvétet a jótékonyság gyors megnyilatkozása is kifejezésre juttatja. Az adományok sorát a király nyitja meg, aki a szerencsétlenül jártaknak ötezerháromszáz koronát juttatott. A főváros huszezer koronát fog pénteki közgyülésén megszavazni s magánosok kereskedőczégek, testületek vetélkednek egymással, hogy enyhitsenek a nagy nyomoron, a mi a keddi pusztulást követte. Az egyetlen vigasztaló momentum ebben a rettenetes sötét képben!

A vizsgálat megindításáról, az ujabb áldozatokról s a tüzveszedelem egyéb részleteiről az alábbi tudósitás számol be:

A sebesültek és a halottak.

A katasztrófa áldozatai közül csak hárman vannak már a kórházban. Korbinyi Gizellát, a ki Spiráéknál volt szolgálatban és a ki, mint ismeretes, a harmadik emeletről ugrott a mentőponyvába, este bocsájtották el a kórházból. Monorra utazott a szüleihez. Egész nap volt háziasszonyának, Spira Adélnak az ágya szélén ül s már tökéletesen beszél. *Spira* Adél is nyugodtabb már s mindenkitől édesanyja felől kérdezősködik.

— Hogy van? Csak már fölkelhetnék, hogy láthatnám!

Szegény leánynak sejtelme sincs, hogy édesanyja élettelenül fekszik az orvostani intézet jégkamrájában. Spira Adél eltört alkapcsát tegnap megoperálták s ma már a daganat is eltünt. Élénken beszélget s különösen boldogan emlékszik vissza a király látogatására.

A cselédleány hálálkodva mesélte, hogy *Farkas* gondnok közbenjárására a kórháztól három öltözet uj ruhát kapott. A mellettük levő szobában fekszik *Mátyás* Gizella, Goldbergerék volt cselédje, a ki a negyedik emeletről ugrott le a ponyvába. Ma már sokkal jobban van s részletesen el tudja mondani menekülésének történetét. A mikor a tüz kiütött, azonnal észrevette, de nem hitte, hogy a negyedik emelet is lángba borulhat. A mikor sorba kigyuladtak az emeletek, s a negyedik emelet is égni kezdett, mindnyájan a sarokszobába futottak. A szomszéd-lakásokból is sokan ideszorultak, s iszonyu rémületet néztek le a lángtengeren át a mélységbe. A szoba is nemsokára kigyuladt s a becsukott ajtó recsegve fölnyilt. Mindnyájan zokogva, kétségbeesve borultak egymás nyakába, mintha az életről búcsuznának. Egyszerre a szomszéd szobából egy tüzoltó rontott be, igy mondta el a leány, s biztatta őket, hogy ugorjanak ki. Senkisem mert engedelmeskedni mire a tüzoltó átkarolta es az ablakhoz vonszolta. Látta, hogy most már csak két halál között választhat és ledobta magát a ponyvába. Még röptében elvesztette az eszméletét, s csak tegnap este tudta meg, hol fekszik és mi történt azután. *Mátyás* Gizella is nagyon boldog, hogy a legnagyobb urat, a királyt láthatta először életében.

A férfiak közül *Glück* Sándor állapota is rohamosan javul. Feje be van kötve egészen, balszeme is gyógyul s a mitől legjobban lehetett tartani, szeme világát most már nem veszti el. Sétál le és fel a kórteremben s borzalmas részleteket beszél a betegeknek, a tüzben eltöltött három óráról. *Tóth* Ferencz önkéntes tüzoltó, a kit ájultan hoztak ki az égő palota lépcsőházából, ma már egészen jól van és délben elhagyta a kórházat. Mindössze tizenkilencz esztendős, de hősies elszántsággal tette koczkára az életét, hogy egy öreg embert kimentsen a tüzből.

A katasztrófának még egy sulyos sebesültje van a kit Erzsébet-körut 29. számu lakásán ápolnak A sebesült Schönwald Ede, a Parisi Áruház csomagolója, a ki szintén benn volt az üzletben, a mikor a tüz kiütött. Megprobálta a tüz eloltását, de e közben teljesen összeegett az arcza és a keze. A mikor a tüz már elharapódzott, kifutott az utczára, s a lakására sietett, a hol eszméletlenül rogyott össze. Állapota még most is igen válságos.

A katasztrófa halottjai, ma elhagyatva, elzárva a kiváncsiak tekintetétől, a temetésre várva feküsznek a törvényszéki orvostani intézet jégkamrájában. Az egyik ismeretlen halottban ma Proksa István közuti vasuti alkalmazott fölismerte a felesegét, a ki Hartman Vilmosneval, a szerencsetlenség másik halott áldozatával együtt Goldberger Henrik negyedik emeleti lakásán takaritott. Mind a ketten családjukkal a Nagytemplom-utcza 30 számu házában laktak. Hartman Vilmosné, egy szobafestő felesége, hivta el Proksánét takaritani Goldbergerékhez. Hétfőn már korán reggel megjelentek a negyédik emeleti lakásban s ott voltak még, a mikor a tüz kiütött. Együtt ugrottak le a negyedik emeleti sarokablakból s mind a ketten agyonzúzták magukat az utcza közepén.

A halottak teljes névsora ma a következő:

1. *Goldberger* I. Henrikné,
2. Özvegy *Markus* Lajosné,
3. *Markus* Margit,
4. *Spira* Samuné,
5. *Weinberger* Margit,
6. *Weinberger* Janka,
7. *Reichmann* Anna,
8. *Hartmann* Vilmosné,
9. *Blackenberg* Geza,
10. *Beer* Ilona,
11. *Proksa* Németh Teréz,
12. *Szabó* Mari, Goldbergerék cselédje.

A halottakat holnap délelőtt temetik el. *Prokesané* és *Szabó* Mari temetésének pontos idejét még nem állapitották meg. A zsidovallásu áldozatok temetésének idejét a Chevra Kadisa délelőtti tiz órára tüzte ki. Csak *Goldbergernét* temetik délután. A szerencsétleneket az uj temetőben külön helyre egymás mellé hantolják A sirbeszédet dr. *Kohn* Sámuel fórabbi mondja fölöttük.

A harmadik emelet ujra kigyuladt.

Alig kezdték meg ma reggel a kiküldött kéményseprőkkel a tüzoltók a házon a takaritás munkáját, a mikor hatodfél órakor a harmadik emelet Klauzál-utczai oldalán négy ablakból nagy láng csapott ki. Itt volt az *Eisler* kereskedő lakása, a mely a tüzvész alatt lakatlan és teljesen elzárt volt s a mely az előszoba kivételével teljesen sértetlen maradt. Most ez a lakás is kigyuladt s egy pillanat alatt nagy lobbal lövelt ki a láng az ablakból. A rengeteg tömegben, a mely ekkor már a ház körül szorongott, nagy riadalmat okozott a kiujult tüz.

A tüzet a reggeli erős szél okozta. A tüzoltóság fölállitotta a nagy tolól-létrát s *Budai* László és *Serák* Mihály tüzoltók sebtiben az emeleten termettek s öntözni kezdték a lakás butorzatát. A bátor munkának hamar meg volt a foganatja. A tüzet alig negyedóra alatt eloltották.

Itt-ott füstölög még a ház az izzó padlóktól, de a tüzoltóság szemmel tartja s egyelőre nincs veszély. Szerencse, hogy a tüzoltóknak, akik halálmegvetéssel hatoltak az égő lakásba, ilyen gyorsan sikerült az oltás, mert nagy veszedelem fenyegette a szomszédos házakat. A Klauzál-utcza 2. számu ház tele van gyuló anyaggal, a pinczében tengersok papiros van. A szomszédos Klauzál-utcza 3. számu házban volt a legnagyobb a lakók rémülete. Az emberek az ágyból hirtelen kelve, egy szál ingben futottak az utczára. Az ijedtség leginkább egy leánynak, Klein Margitnak ártott meg, a ki heves szivgörcsöt kapott. Bevitték egy dohány-utczai kávémérésbe, a honnan később a Rókus-kórházba szállitották. A mint a leányt a tömeg közt vitték, mindenki azt hitte hogy halott s gyorsan elterjedt a hir, hogy a tüzoltók holttesteket találtak a romok közt. Öt percz mulva már tizenhét holttestről beszélt a fölizgatott képzeletü közönség.

A kiujult tüz nagy megriadást okozott a Rókus-kórház betegei között is, a kik két nap óta alig tudják álomra hajtani a fejüket. A katasztrófa óta folyton az ablakokban állanak s szörnyülködve bámulják a rommá lett házat. Müller Kálmán professzornak, a kórház igazgatójának kellett a betegek közt megjelenni, a kik el akarták hagyni a kórházat. Az igazgató csitító szavai végre megnyugtatták a betegeket.

Ujabb áldozatok.

A tüzoltók késő délután jelentették a rendőrségnek, hogy a hőség ugyan meg mindig elviselhetlen az elpusztult épület belsejében, de ők mégis megkezdik a törmelékek átkutatását, hogy a bennégett szerencsétleneknek legalább a tetemét megtalálják.

Az utczán álló tömeg izgatottan várta a szomoru munka eredményét. Már besötétedett s a tüzoltók fáklyavilág mellett dolgoztak, a mikor az egyik tüzoltó a negyedik emeletről lekiáltotta:

— *Egy térdkalácsot találtam!*

Fél órával később a tüzoltók az utczai lakás fürdőszobájába hatoltak s itt a megolvadt fürdőkád mellett ülő helyzetben egy *emberi törzset* vettek észre. A koromfeketére perzselt, elszenesedett holttestet a tüzoltók érintetlenül hagyták.

A térdkalacs az orvosok véleménye szerint egy idősebb ember testrésze. Azt hiszik, hogy egy newyorki zenetanár testének a maradványa, a ki nemrégiben jött Budapestre és Goldbergeréknek volt a vendége. Hogy a törzs kié, azt még csak nem is sejtik.

A borzalmas leletről a rendőrség nyomban értesitette *Sárkány* vizsgálóbirót, aki erre a további kutatást *betiltotta*. A vizsgálóbiró meghagyta, hogy a tüzoltók mindent abban a helyzetben hagyjanak, a mint megtalálták s majd csak akkor folytassák a kutatást, ha a helyszini szemlét mind a két épületben megtartotta.

A halottak száma eszerint ismét *kettővel* szaporodott, de sajnos minden jel arra mutat, hogy — amit már tegnap jelentettünk — sokkal több ember veszitette életét a tüzben.

Kiss Albert marosvásárhelyi mázolósegéd, akit a Rókus-kórházban ápolnak, jelentette ma a rendőrségnek, hogy a nővére *Kiss* Erzsébet a tüz idejében *Spiráné* lakásán volt. Kiss Erzsébet Spiránénál lakott, aki szülésznő volt s mikor a tüz kiütött ő — *Kiss* Albert — a Rókus-kórház egyik második emeleti kórteremnek ablakából látta, hogy szerencsétlen nővére és egy előtte ismeretlen asszony az elpusztult épület negyedik emeletén állanak az ablaknál. Izgatottan ide-oda futkostak, majd kinyitották az ablak szárnyait, majd meg becsukták ismét, de kiugrani nem mertek. Az ablak redőnyei hirtelen legördültek, az ablakot eltakarták s Kiss ettől fogva sem a nővérét, sem a másik asszonyt nem látta többé.

Nincs meg *Reichner* Samu kereskedő segéd sem, a ki az áruház bábu-osztályát vezette s biztosra vehető, hogy ő is a romok között vesztette életét. A szerencsétlen családos ember felesége és gyermeke a Kerepesi-ut 49. szám alatt lakik. Halálát kilenczven éves édes anyja is siratja, a kinek ez a fia volt a fenntartója.

A délután folyamán dr. *Horváth* Ferencz ügyvéd járt a rendőrségen. Azt jelentette be, hogy dr. *Rácz* orvosnak, a ki *Kopits* testegyenesitő intézetének asszisztense volt s közvetlenül az intezet termei mellett lakott, szintén nyoma veszett. Dr. Rácz esti háromnegyedhet órakor, tehát alig néhány perczczel a tüz kitörése előtt a szobájában volt s alighanem szintén tüzhalalt szenvedett.

A bécsi és a müncheni tüzoltóságok kiküldöttei az elpusztult épületeket ma délután Blaschnek segédtiszt és Hausecker önkéntes-tüzoltó-tiszt kalauzolása mellett tekintették meg. A három szakértő egyformán ugy nyilatkozott, hogy a mentés munkája körül a tüzoltóságot igen nagy mulasztás terheli, mert az áldozatokat szerintük is akár a a nagy toló-létrával, akár pedig a mentőtömlővel föltétlenül ki lehetett volna szabaditani.

A vizsgálóbiró a helyszini szemlét holnap délelőtt kilencz órakor kezdi meg. Szakértőkül *Porzsolt* Ernő és *Krisztinkovich* Béla épitészeket rendelte ki az elpusztult épületben.

Az áruház két vas-pénztárát a tüzoltók ma a szabadba vitték ki. Ha a helyszini szemle véget ért, a két szekrényt, a mely a tüz pusztitásának ellentállt, kinyitják. Az egyikbe van az alkalmazottak segitőegyesületének ezer korona készpénze és nehány takarékkönyve.

Följelentés Szczerbovszky ellen.

Földes Árpád fővárosi bizottsági tag ma délelőtt *Matuska* Alajos helyettes polgármesterhez a következő sürgős feljelentést adta be Szczerbovszky Szaniszló tüzoltó-főparancsnok ellen:

Nagyságos polgármester ur! Este a fővároshoz közel fekvő nyaralómban lévén, csak az ujságokból, szemtanuktól és a nagyközönségnek elbeszéléséből tudtam meg a Párisi Áruház szörnyü katasztrófájának borzalmas részleteit. A főváros polgárságának nagy része abban a meggyőződésben van, hogy annak, hogy a szörnyü katasztrófánál emberáldozat is esett, a székesfőváros tüzoltósága, főleg annak vezetősége s illetve ennek ügyetlensége és vastag tudatlansága az oka. Egy utolsó falusi tüzoltóparancsnok is, akinek nem hivatása, hanem csak emberszeretetből gyakorolja a tüzoltóságot, ha a tüz szinhelyére érkezik, első dolga, hogy meggyőződjék arról, vajjon az égő objektumban van-e emberélet, s ha igen, azt mentsék meg A székesfőváros elég nagy költséggel tartja fenn a tüzoltó-testületet, s annak vezetője minden egyébre gondolt, csak arra nem, hogy az égő házban lévő embereket s azoknak életét megmentse. Gondolhatta volna, még pedig az első pillanattól fogva, hogy a négy emeletes házban emberek is vannak, s ha magától ennyit ki nem talált, azt beszélik, hogy figyelmeztették a tüzoltóparancsnokságot, hogy az égő falak között számos ember várja megmentését. Azt beszélik, hogy tisztán a tüzoltóparancsnokságnak mulasztása okozta a sok halált és sebesülteket, mert a helyett, hogy a tüzben rekedt, s magukkal nem bíró, eszüket vesztett asszonyok tanácsra és megmentésére a toló létrán, vagy a szomszédos házból tüzoltókat küldött volna, a kik könnyü szerrel, akár a szomszédos ház utján, akár a szomszédos ház tüzfalán keresztül tört résen megmenthették volna a szerencsétlen áldozatokat, nyugodtan nézték, a mint az utolsó reménytől is megfosztott emberek a tüzhalál elől a majdnem épp oly biztos halálugrást tették.

Azt mondják, hogy a tüzoltó-paracsnok sulyos mulasztást követett el, mert habár négyemeletes házban levő bolti tüz jeleztetett, a szükséges készletekkel fel nem szerelve jöttek a kerületi trainek a tüz szinhelyére.

Azt állitják, hogy ha a tüzoltó-főparancsnok kellő körültekintéssel első sorban az emberek életének megmentésére gondolt volna, a gőzfecskendő és a tulnagymennyiségü vizzel, a kapu bejáratánál a tüzet igen könnyü szerrel eloltathatta volna és további vizsugárral még a lépcsőn is lejuthattak volna a tüz tengerében rekedt emberek.

Minthogy a legközelebbi időkben a szünetre való tekintettel, közgyülésen inditványomat meg nem tehetem s minthogy ugy a főváros közönségének, valamint a tüzoltóság reputaczijójának

érdeke megkívánja, hogy tisztáztassanak ezen gyanuk, hogy ha mulasztások elkövettettek, a bünös lakoljon, vagy ha tudatlanság volt okozója a katasztrófának, egy szakképzettséggel biró személy legyen a tüzoltóknak főparancsnoka, arra kérem Budapest székesfőváros nagyságos polgármesterét:

Méltóztassék sürgős fegyelmi vizsgálatot inditani *Szerbovszky* Szaniszló tüzoltó-főparancsnok ellen annak kideritethetése czéljából, vajjon igaz-e, hogy a legcsekélyebb tüzoltói tudással a sok ember élete megmenthető lett volna s a szörnyü katasztrófa a legnagyobb szerencsétlenségei elkerülhetők lettek volna-e, s arról, a lehető legközelebbi idő alatt akár rendkivüli közgyülés utján, akár pedig más alkalmas módon a főváros közönségét megnyugtatni.

Kiváló tisztelettel
Dr. *Földes Árpád*,
főv. bizottsági tag.

Szczerbovszky a városházán.

Szczerbovszky Szaniszló tüzoltófőparancsnok ma délelőtt megjelent *Matuska* Alajos helyettes polgármesternél s egy naplot nyujtott át neki, melyben nemcsak a vizsgálat-megindítását kéri maga ellen, hanem az *állásától való felfüggesztését is.*

A tüzoltófőparancsnok arra hivatkozott, hogy a sajtó részéről oly erős támadásokban van része, hogy ő ily viszonyok között képtelen hivatalának vezetésére.

Matuska helyettes polgármester a felfüggesztés iránt való kérelmet nem fogadta el. Kijelentette, hogy e nehéz vizzonyok között — ha a főparancsnok kötelessége tudatában van — nem szabad félreállania. Utasította, hogy várja be a megindított vizsgálat eredményét és teljesitse továbbra is kötelességét.

Ma reggel ismét kigyult az áruház épületének harmadik emelete. Reggel hét óra volt. A nézők közül valaki a közeli telefonállomáshoz sietett és telefonon figyelmeztette az ujabb veszedelemről a tüzőrséget.

— Köszönjük — volt a válasz, de elmult öt perez, elmult tiz perez s a tüzőrségnek sehol semmi nyoma sem volt.

Egy ujságiró a felügyeletes rendőrfelügyelőhöz sietett s megkérte, szóljon be ő is a tüzoltókhoz.

— Már megtettem — felelte az illető — de nem akarnak eljönni. Azt mondják, hadd égjen, ha ég . . .

Az ujságiró a hallatlanul cinikus válaszra maga rohant a telefonhoz s csak most, a harmadik hivásra lehetett a tüzőrséget arra rávenni, hogy kivonuljon és feladatát teljesitse.

Igaz, hogy a mint a helyszinén megjelentek, ügyesen és bátran szálltak szembe a veszedelmesen pusztító elemekkel. De ez aztán igazán nem *Scerbovszky* ur érdeme volt. A lelkes kis csapatot *Blaschnek* Hugó segédtiszt vezette s ő maga is felkuszott az izzó zsaráthoz közé s a mig emberei a lángok megfékezésén fáradoztak. ö két tüzoltó segitségével az egyik szobában volt értéktárgyakat, ékszereket és okmányokat mentette ki.

Az sem utolsó hibája a főparancsnoknak, amit az önkéntes tüzoltók panaszolnak.

Nehány perczczel azután, hogy a tüz kitört, az önkéntes tüzőrség is kivonult a veszedelem helyére és ettől fogva ötvenkét órán keresztül, derék ember dr. *Szily* József főparancsnok vezetése mellett éjfél utáni két óráig segitett az oltás munkájában a városi tüzőrségnek.

Két órakor a városi tüzoltók nagy részét visszaparancsolták a laktanyába. Az önkéntes tüzoltók azonban most is ott maradtak még a veszedelem helyén és csak reggel öt órakor tértek pihenőre, sőt huszonöt emberük egy szakaszparancsnok vezetése mellett tegnap déli egy óráig sem mozdult el a helyéről.

A tüzoltófőparancsnok jelentésében azonban mindenről egy betüt sem láttunk. *Szczerbovszky* ur „megfeledkezett" róluk.

A rendőri vizsgálat.

A katasztrófa ügyében a rendőrség széles alapon, mindenre kiterjeszkedve folytatja a vizsgálatot. A nyomozás iránya a következő:

1. A négyemeletes, két utczára szóló hatalmas épület építésénél és a nagykiterjedésü áruház berendezésénél *betartották*-e az építési engedélyben *előirt* szabályokat és feltételeket, *felülvizsgálták*-e és *helybenhagyták*-e azokat? Tekintettel voltak-e az épitkezés megadásánál arra, hogy az áruházban *könnyen égő és tüzveszedelmes* áruk vannak felhalmozva?

2. Volt-e engedély arra, hogy az áruház tulajdonosai a Klauzál-utcza 3. számu és a Kerepesi-ut 40. számu ház *tüzfalát* áttörjék. Ha volt rá engedély, az abban megszabott nyilásnak megfelelő volt-e az áttört nyilás? *Miért nem volt a nyiláson vasajtó*, vagy olyan *tüzbiztonsági szerkezet*, amely tüzvész esetén elzárható lett volna, hogy a tüz a szomszéd házba ne csaphatott volna át.

3. Hatósági engedélyivel történt-e az üzletben a II. emeletig terjedő *faportálok* felépitése és az *egyetlen*, amugy is *szük kapukijáratnak kirakatokkal és árukkal való kirakása.*

4. Igaz e, hogy nem volt *tüzbiztos fal* az üzlet és a kapukijárat között?

5. Miután a tizenkét halott nem a tüzben veszitette az életét, hanem menekülés közben, mi az oka annak, hogy ezeknek a szerencsétleneknek *a megmentéséről a kellő időben nem gondoskodtak?*

6. A katasztrófa a tüzoltók késői megjelenése, hiányos felszerelése, vagy egyéb *épitési hibák* folytán következett-e be?

Kőrody M. Béla rendőrfogalmazó tegnap kihallgatta Martinek János villámos szerelő segédet, a kit a czégtulajdonosok hir szerint a Siemens és Halske-czég ajánlatára a dinamó gépek kezelésével volt megbizva. Erről az emberről megállapitották, hogy müködését senkisem ellenőrizte és hogy nem volt gépkezelői oklevele sem. Vallomásában elmondotta, hogy mihelyt észrevette a veszedelmet, elzárta a gázórát és kiolttta a villámos világitást. Lehet, hogy éppen a sötétség miatt nem menekülhettek az emberek a a szuterén helyiségekből. A rendőrfogalmazó ma kihallgatta Goldbergert is az áruház tulajdonosát, és harminez alkalmazottját.

Tizenhat iparengedély.

A főváros hatósága, s különösen *Matuska* Alajos alpolgármester nagy erélyivel fogott hozzá hogy a szerencsétlenségnek nemcsak közvetetlen, de *közvetett* okozóit is kinyomozzák. Az épitési tervek átvizsgálása ugyanis bizonyossá teszi, hogy az áruház létesitése és elrendezése az *épitésügyi szabályzat áthágásával* történt. S most annak megállapitása fontos, hogy a szabálytalanság miatt a *háztulajdonos, az épitőmester*, Goldbergerek *és a VII. kerületi mérnök* mennyiben felelősek.

A tervek szerint ugyanis a kapualatti *közfal* eltávolításáról *és faportávlévá* leendő átalakitásáról *nem volt szó*, sőt kimondották, hogy az áruházat a lépcsőjárattól szilárd fallal kell elkülöniteni. Hiányzik minden nyom arra is, hogy a két szomszédos ház tüzfalának áttörésére ki adott engedélyt?

A vizsgálat kutatja azt is, hogy a hetedik kerületi előljáróság tüzrendőri szempontból megvizsgálta-e az áruházat s ha igen, hány esetben s megállapitotta, hogy ez sohasem történt meg. Fontos ez azért is, mert a Goldberger-czégnek áruház létesitésére nem is volt iparengedélye. A czég minden szakmára külön váltott engedélyt. Ilyen formán tizenhat iparengedélyük volt, amelyek között tüzijátékszerek, fegyverek, töltények és egyéb robbanó anyagokra is kaptak engedélyt, sőt még buffetre is. A tömeges iparengedély következtében az előljáróságnak a tüzrendészeti szabályok értelmében kötelessége lett volna az áruházat épp ugy felülvizsgálni, mint a gyártelepeket, mert ezt a szabályzat kifejezetten elrendeli.

Egyuttal felhivják a lakókat és a főváros lakosságát, nyilatkozzanak arról, hogy nem tettek-e valamely hatóságnál jelentést a tüzfészekről, mert *Matuska* alpolgármester ugy vélekedik, hogy legalább a lakóknak kellett volna jelenteniök, hogy milyen tüzfészek fölött laknak.

A kapu alatt *nyitott kirakat* ügyét is szigoruan vizsgálják, mert tüzrendőri szempontból az első fokn iparhatóság kötelessége annak a megállapitása, hogy a kapubejárat elfoglalása nem fenyegeti-e az élethiztonságot. Hogy hasonló esetben több belátással mit lehet tenni, példa rá a második kerületi előljáróság eljárása. Itt a vásárcsarnokkal szemben levő házak kapui alatt a kofák élelmiszer üzleteket akartak berendezni, de az előljáróság tüzbiztonsági okokból *nem adott engedélyt* a kapuk elfoglalására. A határozatot a tanács jóváhagyta és a belügyminiszter is, azzal a megokolással, hogy a szabályzat nem rendelkezik ugyan a kapubejáratok elfoglalásáról, de az iparhatóságnak — a mennyiben arra okot lát — joga van a veszedelemnek gátló intézkedéssel utját vágni.

A vizsgálatot annál szigorubban folytatják, mert a polgármester azt is ki akarja kutatni, kik azok a befolyásos bizottsági tagok, a kik — hir szerint — az áruház ügyeit kijárták s a kik miatt a hatóságok a szabálytalanságok előtt is szemet hunytak.

A lakások kiürítése.

A tüzoltóság és a rendőrség délelőtt hozzáfogott a tüszomszédos házak tüzetes megvizsgálásához, hogy megtegye az intézkedést, ahol kilakoltatásra van szükség. Magában az elpusztult házban is volt még kilakoltatni való: a dr. Kessler Zsigmond ügyvéd lakása a negyedik emeleten, amely teljesen épen maradt a borzasztó tüzkatlanban. Ezzel a lakással kezdték meg tulajdonképen a kiköltöztetés sorát. Megjelent a Siófokon nyaraló ügyvéd feleségével s megkérte a tüzoltókat, hogy hozzák le lakásukból az értékes holmit. A tüzoltók felkuszták a lakásba s mindent teljesen sértetlenül találtak a tüz idején jól elzárt lakásban. A falon az óra ketyegett és teljesen pontosan mutatta az időt: kilencz óra husz perez. A könnyü csipkefüggöny se gyuladt ki a pokoli hőségben, amely pedig a konyhában talált két tojást keményre megsütötte. Egy tüzoltó meg is ette az egyik tojást. A tüzoltók zsákokban sorra lecsusztatták az utczára a lakásban talált értékesebb és könnyen szállitható tárgyakat s Keszlerék a szemközt levő Klauzál-utczai házban raktározták be egyelőre holmijukat.

Azután a Dohány-utcza 37. számu egyemeletes házba vonult a rendőrség s kiköltöztette onnan is a lakókat. Éppen délben, ebédközben költöztették ki a szegény embereket, akik többnyire munkások. A közeli házak üres lakásaiban kapnak egyelőre kényszerlakást. A tüzoltóság délután tovább folytatja a környékező házak megvizsgálását s alkalmasint még több házból kiköltözteti a lakókat. A szigoru óvatosságra főképpen az áruház egyre égő s megingott pinczéje ad okot.

A király adománya.

A király ma délelőtt ötezerháromszáz korona segitséget adott a tüzveszedelem áldozatainak. A pénzt a kabinetiroda a király parancsára *Rudnay* Béla főkapitánynak küldte meg, a ki a szétosztással *Boda* Dezső kapitányt, a közigazgatási osztály vezetőjét bizta meg. Az áruház kenyér nélkül maradt alkalmazottjai négyezer koronát kaptak, szász-száz korona jutott *Korbinyi* Emma eselédnek, *Mátyás* Gizella szobaleánynak, *Spira* Adel varrónőnek, *Glück* Sándor kereskedelmi alkalmazottnak, a *három* megsebesült tüzoltónak, *Dobos* János házfelügyelőnek, *Tóth* Katalin, *Sós* Mária és *Feigler* Sarolta eselédeknek, azonkivül kétszáz koronát kapott néhai *Spira* Sarolta családja.

Az alkalmazottak segitése.

Az állásnélkülivé vált kereskedelmi alkalmazottak érdekében meginditott társadalmi mozgalom mind nagyobb arányokat ölt. A Kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete, mely az akczió intézi, nehány alkalmazottat már is elhelyezett. Több kiváló fővárosi és vidéki czég, köztük Neuschloss Marczell és Ödön czég, a Tiller czég, Grünhut József, Takács Ferencz bejelentette, hogy készséggel hajlandó egy-két alkalmazottnak állást adni. A segélyezési bizottságban való képviseltetésre folkérte az egyesület még az illetékes ker. elöljáróságot is és beadványt intézett a tanácshoz az iránt, hogy a különböző helyeken befolyó segélyösszegek kezelését vegye át. A főakczió azonban az álláshoz juttatásra irányulván, az egyesület ez után is kéri a kereskedő czégeket, hogy üresedéseket jelentsenek be az egyesület titkárságánál (Andrássy-ut 13). A Sidoli czirkusz igazgatója és a Fővárosi Orfeum igazgatója ma értesitették az egyesületet, hogy a legközelebbi napokban előadást fognak rendezni az állástalanok javára.

A főváros adománya.

Ma délelőtt *Morzsányi* Károly, *Vázsonyi* Vilmos és *Ehrlich* G. Gusztáv fővárosi bizottsági tagok fölkeresték *Márkus* József főpolgármestert s kérték, hogy a *Párisi Áruház* égésénél tüzhalált szenvedettek vagyontalan hátramaradottainak és a kenyér nélkül maradt alkalmazottak fölsegitése tárgyában hivjon össze rendkivüli közgyülést.

A főpolgármester készségesen eleget tett a tölhivásnak s azonnal elrendelte a közgyülés összehivására vonatkozó intézkedések megtételét. *A közgyülés augusztus 28-ikán, pénteken* délelőtt tizenegy órakor lesz.

A közgyülést *Márkus* főpolgármester nyitja meg, s kifejezi a katasztrófa fölött a főváros részvétét. Utána *Matuska* Alajos alpolgármester jelentést tesz az elrendelt vizsgálatról, a tett intézkedésekről, s ki fogja jelenteni, hogy a vizsgálat eredményét hivatalosan terjeszti a közgyülés elé. A polgármester eme kijelentése következtében az interpellácziók valószinüleg elmaradnak.

Ezután a közgyülés *huszezer korona* segitséget fog megszavazni.

Hogy a segély nyujtása gyorsan megtörténhessék, holnap, csütörtökön fél tiz órakor rendkivüli pénzügyi és gazdasági bizottsági ülést tartanak a városházán, s ki fogják jelölni a huszezer korona pénzbeli fedezetét. A tánács is már holnap tárgyalja a segély ügyét.

EGYHÁZAK.

A tiszai evangelikusok. Iglóról táviratozza levelezőnk: A tiszai evangelikus egyházkerület közgyülésének mai napján a kerületi gyámintézet tartotta a gyülést, melyet Radványi István elnök lelkes beszéddel nyitotta meg. Az ügyvezető elnök jelentése szomoru képet adja az egyre növekvő kivándorlás miatt elgyengült gyülekezetek szegénységének, viszont örömmel konstatálta, hogy a jótékony adományok szaporodnak. Divrioka András lelkész-elnöknek elismerést szavaztak s helyébe Materny Lajos tiszavidéki esperest választották meg. Délután öt órakor az iglói templomban ünnepély és gyámintézeti istentisztelet volt.

Dinamit a Balkánon.

— *Távirati tudósitások.* —

Csak tegnap hagyta el az orosz hajóraj Indiát. A végzetes flotta-demonstrácziót következményei egyre szemmelláthatóbbak. Az *Adrianopolból* érkező jelentések elmondják, hogy milyen vadállati kegyetlenséggel pusztitják a bolgár czinkosok a törököket s nem kimélik sem a gyermekeket, sem az asszonyokat. Ujból megtámadták Tirnowot és az istranelja-vidék nagy fővárosát, s ezeknek a kaszárnyáját is kirabolták.

A dinamit is egyre inkább szerepel a Balkánon, s most alig állithatja valaki, hogy ezt a veszedelmes robbanó-szert a török kikötőn át csempészték Maczedóniába. Hisz már az Adrianopolisi kerület utjai is oly rosszak, hogy a dinamitot a török határ felől be nem hurczolhatták. S kétség sem fér ahhoz, hogy a felkelő bandák azt a szomszéd bolgár fejedelemségen át hozták.

Mai hireink a következők:

Konstantinápoly, aug. 26.

A drinápolyi váltól érkezett három hivatalos távirat jelenti, hogy Tirnovo környékén a *komitébandák fölgyujtották az összes mohamedán falvakat* és egy tirnovói vámfelügyelőt, nejét és gyermekét kegyetlenül megölték.

Konstantinápoly, aug. 26.

A drinápolyi váli hivatalos táviratai továbbá azt mondják, hogy egy harminez főnyi banda a Drinápolytol hat órányira fekvő Hadji Ismed mohamedán falut *bombákkal megtámadta és majdnem teljesen elhamvasztotta.* Végül a bandák az e hónap 23-ára virradó éjjel megtámadta a tirnovai kaszárnyát, de onnét visszaverték őket.

Konstantinápoly, aug. 26.

A porta kommünikéje az osztrák-magyar nagykövetség jegyzékére válaszolva azt mondja, hogy *Edib* basa *és Szulejmán* basa kapott megbizást a keleti vasut oltalmára vonatkozó intézkedések tekintetében a parancsnokságra és pedig az utóbbi a szelenikei vasutvonal oltalmára; a pályaudvari őrségeket megfelelőleg megerősitették, hogy elejét vegyék oly eseményeknek, a milyenek Szelenike állomásnál történtek.

Konstantinápoly, aug. 26.

Mint Drinápolyból jelentik, a komitébandák Kavaklii és Jenicse községekben Kirkilisszétől délre *fölgyujtották a gabonatermést és szétromboltak a távirővezetéket* Vabaeski, Granitokovo, Lülleburgas, Kirkilissze és Drinápoly között. A kirkilissze—drinápolyi vonalat ismét helyreállitották. A komitébandák által körülzárva volt Dokusjuk, Siklar, Kadikói, Derekoe, Karahalil, Strazara és Kujungjaur községek lakossága, mely községek Kirkilissze körül fekszenek, elmenekült, 130 kinestári munkás és 30 csendőr, a kik a Bulgáriába menekültek termésének betakaritásával voltak megbizva, kénytelenek voltak a komitébandák elől Kirkilisszébe menekülni. A *bandák czentruma* ez időszerint állitólag *Tirnovóban* van. Kirkilisszébe és Tirnovóba öt zászlóaljat és három lovasszázadot küldtek. A drinápolyi vilajetben 12 zászlóalj első osztályu redif mozgósitása gyorsan halad.

Konstantinápoly, aug. 26.

A legujabb jelentések szerint, a török alattvalók tömeges menekülését Konstantinápolyba nemcsak a komiték rémtettei, hanem különösen az ezek részéről terjesztett hirek idézték elő, hogy küszöbön áll a háboru Bulgáriával. A tegnap itt elterjedt háborus hirek szintén nyugtalanitólag hatottak, különösen az a hir, hogy a derkosi vizvezetéket fenyegetik a komitébandák, ami azonban teljesen alaptalan.

Konstantinápoly, aug. 26.

A porta nem reagál a magyar-osztrák nagykövetnek arra a követelésére, hogy *Hilmi* basát mozditsa el állásából, mert attól tart, hogy független keresztyén kormányzó kinevezését fogják tőle követelni.

Konstantinápoly, aug. 26.

Hir szerint a porta a komiték által a kirkilisszei szandzsákban elkövetett rémtettek miatt és a mohamedánoknak és keresztényeknek az által okozott tömeges menekülése miatt Konstantinápolyba komoly panaszt és felszólalást szándékozik tenni a nagyhatalmaknál és Szófiában, előadván, hogy bizonyitékai vannak arra nézve, hogy Bulgária e mozgalomnak nemcsak bandafőnököket szolgáltat, hanem személyes és anyagi tekintetben is támogatja, amit bizonyit az is, hogy egy orvost és három török hivatalnokot Vasilkoból Burgasba elhurczoltak; a porta k fogja jelenteni, hogy minden következményekért elháritja magáról a felelősséget.

Konstantinápoly, aug. 26.

Kineki mellett Midia és Visa közt egy komitébanda bukkant fel. Ez a hely szaztiz kilométernyire van Konstantinápolytól. Közbe fekszik még Konstantinápolytól ötven méternyire a csataldiai erődítési vonal, mely a tengerig terjed és részben az arczvonal előtt fekvő Derkos és Böjuk-Cseknevie tavak által fedezve Konstantinápolyt katonailag biztositja. A bandamozgalom e szerint még ha nagyon jelentékeny volna és még közelebb jönne is, nem válhatnék fenyegetővé Konstantinápolyra nézve. Ennek daczára török részről Konstantinápoly környékére nézve is tesznek védőintézkedéseket. Gyanus bolgárokat is tartóztattak le.

UJDONSÁGOK.

Rákóczi sirja.

Ez az esztendő Rákóczié. Nem a naptári alkalom tette csupán azzá. Vagy mintha talán egy naptári alkalom is, ezzel az emlékkel kapcsolatban, elég lenne arra, hogy fölrázza a szivek mélységeit, ime: a Rákóczi emlékezetének szentelt esztendő során régóta szunnyadozó, nagy érzések rezdülnek uj életre. Ami most benne van a levegőben, ami lassan-lassan hangos felbuzdulásra, daczos követelésre készteti a legjobban elhigult, megalkuváshoz szokott férfiakat is, mindaz, amit élőszóban, irásban és tettben napról-napra észlelünk és amit a nemzeti önérzet ujjáébredésének lehet neveznünk: Rákóczi sirjából jutott el mihozzánk. Csodálatos sirdomb, amely enyészet helyett az életet, mulandóság helyett az örök ifjuságot, megsemmisülés helyett az erőt lehelli.

Igaz nemzeti érzés tölti el meginl a magyart. Szabad a hangos, az őszinte szó. Vége a bujkálásnak, a megalázkodásnak, az önámításnak. A türelem politikája helyett urrá lett a meg nem hajlás politikája, mely sokkalta méltóbb a magyar jellemhez. És ebben a gyönyörü renaissance-ban, a mint hálás utódokhoz illő, kegyelettel fordulunk vissza nemzeti érzéseink örök kutforrásához, Rákóczi emlékéhez. A kassai ünnepek áhitata még nem szállt el szivünkből, amikor igaz örömmel adhatunk hirt arról a mozgalomról, amely koronája lesz a dicsőséges ünnepsorozatnak. Kiváló férfiak, a tudomány és a közélet elökelőségei szövetkeztek arra, hogy nemzeti zarándoklatot vezessenek Konstantinápolyba, Rákóczi sirjához. *Thaly* Kálmán országgyülési képviselő, *Vámbéry* Ármin, *Szádeczky* Lajos egyetemi tanárok, báró *Nyáry* Jenő, dr. *Wosinszky* Mór és még többen állanak a mozgalom élén.

A képviselőház elnöke Kassán elmondott beszédében fogadalmat adott a magyar képviselőház nevében arra, hogy a szégyenparagrafust, mely Rákóczi sirját hontalanná teszi, rövid idő alatt eltörlik Ez az első lépés a szent ereklyék hazahozatala felé, mely immár sürgős, égető kötelességünk. Rövid idő alatt bizonyára nem sikerül birtokába jutni ereklyéinknek, melyeket a konstantinápolyi sir tulajdonosai, szent életü barátok, féltékenyen őriznek. De most már nem késlekedhetünk azzal, hogy tegyünk valamit ebben a dologban, a melyről olyan régóta és olyan sokat szónokoltunk már. A szégyenparagrafus eltörlése sürgős kötelesség, mert a mig ez nem történik, a hazaszállitás dolgában mit sem tehetünk. A sir tulujdonosai szóba sem állnak velünk addig és ez nagyon érthető, természetes dolog.

Hiszszük és reméljük, hogy rövid idő mulva nemcsak az ereklyékhez, hanem az ereklyékért zarándoklunk Konstantinápolyba. Addig is üdvözöljük a mostani zarándoklás vezetőit és mindazokat a derék hazafiakat, a kik résztvesznek a kegyeletes utazásban.

A zarándoklás előkészitő bizottsága a következő felhivást adja ki:

»Zarándoklás Rákóczi sirjához Konstantinápolyba! II. Rákóczi Ferencz és szabadságharcza emlékezetének ünneplésétől zeng az ország a Kárpátoktól az Adriáig. Dicsőitjük a magyar szabadság legeszményibb vezérlő fejedelmének a világtörténelemben páratlan nemes jellemét; kiállitást rendeztünk a dalias kurucz korszak ereklyéiből: szobrot emelünk nemzeti eszményképünknek, törvényben óhajtjuk megörökiteni hazánk és nemzetünk megmentése körül szerzett elévülhetetlen érdemeit. De mind ezzel nem róvtuk le a hála és kegyelet adóját Rákóczi emléke iránt. A Nemzeti ünneplés teljességéből hiányzik valami: a legmagasztosabb kegyelet-nyilvánitás, és sóhajtásunk elszáll messze Keletre, hol a dicső szabadsághős és vértanu-társai idegen földben porladoznak. »Megujulnak a nemes magyar nemzet régi sebei és fölujul a nemzet régi hő kivánsága, hogy a szent hamvak haza hozassanak és nemzeti pantheonban őriztessenek. De mig ez beteljesedik: *Rákóczi konstantinápolyi sirja legyen a magyar nemzet bucsujáró helye.* A szabadság- harcz emlékünnepe mindenfelől kegyeletes vágyakozást kelt a honi szivekben elzarándokolni a szentelt hamvakhoz, hogy ott ihletet és uj erőt meritsünk nemzeti eszmeinkért folytatott küzdelmeinkre s hogy sirja fölött imát rebegjünk a legdicsőbb szabadsághős nemes lelke dicső eszméinek teljesedéséért. Ezen országszerte érzett óhaj megvalósitása végett ez év október elején nemzeti zarándoklatot rendezünk Konstantinápolyba, hol a lazaristák alatai templomában a magsztos lelkü Zrinyi Ilona, II. Rákóczi Ferencz és fia, József, valamint Bercsényi Miklósné grófné, gróf Csáky Krisztina stb. aluszszák örök álmukat. Föl akarjuk keresni a közeli Kis-Ázsiában Thököly Imrének, a kuruez királynak és Guyon Rikárdnak, az 1848—49-iki szabadságharcz hős tábornokának sirját s elzarándokolni kivánunk Rodostóba, Rákóczi és bujdosó társai utolsó kálváriájához, a nagy Bercsényi és a hü Esterházy Antal, Sibrik Miklós stb. sirjaihoz. Megnézzük Konstantinápolynak a keleti tündérmesékre emlékeztető csodás müemlékeit s köszönetet mondunk a török szultánnak és Törökországnak nemzeti hőseink iránt tanusitott nagylelküségükért. A kik ebben a Rákóczi dicső szellemének szentelendő nemzeti zarándoklatban részt óhajtanak venni, jelentkezzenek az előkészitő-bizottság irodájában (Budapest, Kishid-utcza 4.), ahonnan részletes tervrajzot kapnak. A Rákóczi-zarándoklat előkészitő-bizottsága: dr. *Thaly* Kálmán, *Dessewffy* Arisztid, dr. *Szádeczky* Lajos, *Vámbéry* Ármin, báró *Nyáry* Jenő, *Wosinszky* Mór.«

— **Személyi hirek.** Izabella főherczegnő holnap a felvidéki iparkiállitás megtekintésére Zsolnára utazik. A kereskedelmi miniszterium részéről a főherczegnőt gróf *Wickenburg* Márk üdvözli. — *Lajos Viktor* főherczeg e hó harminczadikán érkezik Salzburgból Bécsbe. — *Klotild* és *Erzsébet Henriette* főherczegnők e hó harmincz-egyedikén Alcsuthról Bécsbe utaznak. — *Lipót* belga király bécsi látogatása, melyet e hónap huszonhetedikére terveztek, elmarad. — *Mária Krisztina* özvegy spanyol királyné és *Mária Terézia* infánsnő ma a déli expressz-vonattal San-Sebastianon át Párisba utaztak, ahonnét Bécsbe mennek. — *György* görög király délután három órakor többnapi tartózkodásra inkognitóban Marienbadba érkezett. A pályaudvaron Edvárd király fogadta.

— **A király.** A király ma nem tett sétát a várkertben. Reggel végighallgatta a Szent István-kápolnában tartott esendes misét. A király mára tervezte az iparcsarnokban lévő tanoncz- és segédmunkás-kiállitás megtekintését, ami azonban a magánkihallgatások miatt holnap délelőtt tiz órára maradt.

— **Kossuth Ferencz üdvözlése.** Losoncz város polgársága a következő sürgönyt küldte Kossuth Ferenczne k:

Losoncz város polgársága pártkülönbség nélkül a legnagyobb Lajosnak nevenapjan ünnepelvén, a nagy apa kitünő fiat ünnepelni kivánja és kéri a magyarok Istenét, adjon ő neki nehez hazafias küzdelmeihez egészséget, erőt, kitartast és mindnyajunk által óhajtott sikert. Az ünneplő közönség.

— **A trónörökös vadászaton.** *Eöllingből* táviratozzák lapunknak: A mult hét csütörtökén kezdődtek meg Salzburg környékén a zergevadászatok, amelyeken *Ferencz Ferdinand* főherczeg is résztvett. A trónörökös adjutánsa, *Rumerskirchen* báró kiséretében érkezett s társaságában voltak: *Rohan* és *Auersperg* herczegek, *Chotek* gróf, *Széchenyi* Sándor gróf és *Aerenthal* báró. A vadászatot 24-én, szombaton is folytatták, még pedig az ugynevezett Bluntauban. Javában állt a vadaszat, amikor, délelőtt 10 óra volt, nagy szerencsétlenség történt. Az egyik hajtó, a Gölling melletti Hinteroffenauból való *Bärenhofer* János a Kleingöllhegyről lezuhant s szörnyet halt. A vadászatot rögtön abbahagyták. A trónörökös Salzburgban tartózkodó neje látogatására utazott. A szerencsétlenül járt fiatal hajtót hétfőn temették. A temetésen a főherczeg is megjelent s koszorut helyeztetett a Bärenhofer fiu sirjára.

— **A pápa első arczképe.** *Rómából* táviratozzák, hogy a pápa megbizta *Lippay* Bertalan magyar festőt, hogy életnagyságu képét megfesse. Lippay Bertalan felesége, *Rezzonico* herczegnő, Velencze egyik legelőkelőbb családjának a sarjadéka.

— **Ferdinánd fejedelem és a bolgárok.** A bolgár fejedelem s a népe közt nem éppen az egeket csapkodják a szeretet lángjai, a világsajtóban sietnek is felhasználni a különös viszonyt, a mely miatt *Ferdinánd* fejedelem bucsuzás nélkül otthagyta a kedves bolgárait s egyik tarkább történet a másik után járja be a lapokat. Most a *Chicago Daily News* jelenti állitólag hiteles forrásból a következőket:

A legutóbbi pénteken hat előkelő férfiuból álló deputáczió indult el Szófiából, hogy arra a magyarországi birtokra utazzék, a hol Ferdinánd fejedelem ez idő szerint időzik. A küldöttséget egy nagy népgyülés megbizta, adná tudomásul a fejedelemnek, hogy terveiről a maczedón-mozgalmat illetőleg tiz napon belül nyilatkoznia kell. Arra az esetre, ha ezt nem tenné meg, ugy ő, valamint utódai minden jogukat és igényüket elvesztik a bolgár trónra és a *Bulgáriába való visszatérést egyszer s mindenkorra megtiltának neki.*

Csak az a különös, hogy ez a hir amerikai kábeleken jutott el Európába.

— **Az egyetem uj rektora.** Dr. *Heinrich* Gusztáv miniszteri tanacsos, a budapesti tudományegyetem uj rektora, visszaérkezett a fővárosba. Az uj rektor szeptember elsején veszi át dr. Kétly Károly prorektortól az egyem ügyeinek vezetését. Az uj rektor ünnepies beiktatása a rendes beiratás befejezését követő első vasárnapon lesz.

— **Az angol király.** Mint már ismeretes, Edvárd angol király e hó 31-én érkezik Bécsbe, a hol a király, a Bécsben időző fő-

herczegek, a katonai és állami méltóságok. a Hofburgban pedig a főherczegnők. a legfőbb udvari méltóságok, a közös miniszterek, továbbá Körber és gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökök fogják fogadni. Este díszlakoma lesz az udvari operában, 2-ára pedig vadászatot terveznek Bécs közelében. E nap délutánján udvari ebéd lesz a schönbrunni kastélyban, este pedig a Hofburg-színházat látogatja meg királyunk kíséretében az angol király. Edvárd király szeptember 2-án utazik el Bécsből.

— **Az orkán.** A tegnapi kánikulára ma hatalmas szélvihar lepte meg a fővárost. Ezt a vihart már előre jelezték s Páris felől vonult hozzánk. A vihar vad erővel seperte végig fővárosunk körutait; minden utczasarkon repülő kalapokkal és szárnyrakapott napernyőkkel tarkult meg a levegő; itt-ott fákat tépdesett meg a vihar. A Dunaparton s a hidakon alig lehetett járni a reggeli órákban; a szélviher oly erővel csapta a falhoz a járókelőt, hogy szinte nyekkent. A Duna vize akkora hullámokat vetett, hogy felfordított két halászcsolnakot. Ezeken a kisebb bajokon kívül komoly veszedelem is támadt. A Szabadság-téren a Bálvány-utcza irányában a vihar gyökerestől kitépett egy ákáczfát. A feldöntött fatörzse egy éppen arra haladó fiúcskát, Papp Ödön gimnázistát leütötte. A sulyos ütés éppen fején érte a gyermeket s agyrázkódást okozott. A gyorsan előhivott mentők a Rókus-kórházba szállitották a sérültet.

— **Halottégető a fővárosban.** Éveken át folytatott polémiák előzték meg azt a pályázati hirdetményt, mit ma bocsátott ki a *Magyar Mérnök- és Epitész-Egyesület*. A halottégetés ellen sok szó hangzott el s az antik-szokás modern talajra átültetése éppen nem talált rokonszenves fogadtatásra, Végre is, az illetékes körök arra az álláspontra helyezkedtek, hogy megtiltani a holttetem elégetését nem lehet s végrendeleti intézkedésre, vagy a családtagok kívánságára a halottat átadhatják a Krematóriumnak. Ez a története a budapesti halottégető felállításának, a mely most már csak rövid idő kérdése.

A pályázati hirdetmény szerint kolumbárium mal kapcsolatos krematóriumot százötven méter széles és háromszáz méter hosszu telekre kell tervezni, ugy, hogy a szükséges mellékhelyiség és két ravatalozó terem is benne legyen az épületben. A halottégető tüzelőanyaga kizárólag gáz lehet, mert az eddigi kisérletek során bebizonyult, hogy egyedül a gázégésnél kifejlődő nagy hőfok elegendő arra, hogy a tetemeket porrá hamvassza. A pályázaton csakis azok az okleveles mérnökök és épitészek vehetnek részt, akik a budapesti Ferencz József-müegyetemen végeztek vagy oklevelüket ott honosították. Gyakorlati szempontból tökéletes, de müvészi szinvonalon nem álló munkákat tekintetbe nem vesznek. A pályamüveket 1904. évi január 4-én esti hat óráig kell benyujtani a Mérnök- és Épitész-Egyesület itkári hivatalánál. A pályamüvek közül csakis azokat veszik tekintetbe, a melyek a legapróbb részletei is kidolgozzák és a rajzokon és számadásokon kivül megfelelő leirással kisérik. A Pályázat győztesét a Mérnök- és Épitész-Egyesület nagy aranyéremmel és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ezerkétszáz koronás utazási ösztöndijával jutalmazza. A biráló-bizottság tagja *Czigler* Győző, *Korb* Flóris, *Lechner* Ödön, *Pecz* Samu és *Vágó* József müegyetemi tanárok lesznek.

— **Tolstoj hetvenöt éves.** A világhirü orosz iró e hó 28-ikán töltí be életének hetvenötödik évét. Az agg költő közvetlen környezetéből származó hirek szerint *Tolstoj* barátai és tisztelői előkészületeket tesznek arra, hogy ezt a születésnapot megünnepeljék, noha a költő maga ezt ellenzi. Tolstoj teljes testi és szellemi épségnek örvend. A három nagy betegség, amelyen az utóbbi időben átesett, erős szervezetének nem ártott meg. Jó szinben van és naponkint négy-öt óra hosszáig dolgozik. Egy-két óra hosszáig sétalovaglást is tesz. A délutánokat Tolstoj kizárólag családja körében tölti Lassnája Poljnában, ahol barátait és látogatóit fogadja. E nyár folyamán sokat dolgozott „Chadsi Murat" czimü novelláján és gazdag anyagot gyüjtött I. Miklós czár korszakából, melynek eseményei novellájának tárgyával szoros összefüggésben vanj nak. Ez a mü uj bizonyitéka annak, hogy Tolstoszellemi erői nem hanyatlottak. Azok, a kik olvasták, azt állitják, hogy a mesternek ez az uj alkotása semmivel sem marad mélység és frisseség dolgában a többi mögött. Néhány nap előtt fejezte be Tolstoj „Keresztény tevékenység" czimü értekezését, a mely nemsokára meg fog jelenni. A munka mellett Tolstoj nagy levelezést folytat és a legtöbb levélre sajátkezüleg is válaszol.

— **Drágább lesz a hus.** A főváros fogyasztó közönsége ellen ismét sulyos támadás készül, jelentőségében és kihatásában legalább is annyira veszedelmes, mint a pékek uzsoraakciója. A fővárosnak mintegy ötven mészárosa ma este *Lindmayer* György és *Bruszt* Adolf elnöklete alatt a mészáros ipartestület József-körúti helyiségében értekezletet tartott, a melyen elhatározták, hogy a *hus árát a fővárosban kilogrammonként 16—20 fillérrel* fölemelik. Az értekezlet még a módját is megállapitotta, hogyan szervezi ezt a zsaroló hadjáratot. Választottak kerületenkint egy-egy elnököt, aki a kerületében lakó mészárosokat értekezletre hivja össze, a melyen a mai határozatot elfogadtatja velük. Mikor már rendben van a dolguk, akkor értesitik a *fait accompli*-ről az elöljáróságokat, azzal az indokolással, hogy a vásárpénztár intézménye az élő állatok árát is megdrágitotta. Eddig a mészárosok. Reméljük, hogy a főváros illetékes hatóságai gondoskodnak arról, hogy ezt a kapzsi kizsarolási tervet még a csirájában elfojtsák.

— **Magyar lányok Amerikában.** Feltünt a felsővidékek hatóságainak, hogy ujabban cseléd-szolgálat ürügye alatt egész csapatokban kelnek utra a leányok és nagy kedvteléssel beszélnek róla, hogy hónapokkal előbb elvitorlázott társnőik milyen fényes pártit csináltak. Amerikában kevés a leány. És az eladó ott azonnal leteszi pártiját, férjes asszonysorba jut. A kivándorlási ügynökök legrémesebb fajtája: a lélekkufárok teljesitik ezt. Ennek következménye, hogy Közép, sőt Délamerika tele van riasztó sorsban élő »hungarákkal.« A konzulátos most figyelmezteti a kisérő nélkül utrakelő leányokat, hogy kellő védelem nélkül ne keljenek utra, gyanus emberektől óvakodjanak, főleg ne szálljanak oda, a hova az ügynökök akarják. A ki vezető nélkül megy, akit hozzátartozója nem vár, az biztos áldozatul esik. Egy amerikai ruthén lap hajmeresztően irja le, minő fehér rabszolgavásár van s ártatlan lelkek hogyan jutottak a bün fertőjébe.

— **Megbüntetett párbajozók.** A német hadseregben az utóbbi időben csökkent a párbajok száma. Ez nyilván azért van, mert a párbajozókat szigoruan büntetik. Most egy szigru itélet, amelyet Flensburgban hoztak párbajozó tisztek fölött, megint nagy feltünést kelt. Flensburgban ugyanis — mint jelentik — a 18 dandár katonai birósága a minap itélt *Schütze* hadnagy ügyében, a ki julius 17-én *Castens* orvossal párbajt vivott. A párbaj oka szóváltás volt a melyre politikai véleménykülönbség adott alkalmt. Sokáig folyt a tárgyalás a segédek között, a kik mindenáron el akarták kerülni a párbajt mig végre kardpárbajban állapodtak meg. *A párbajban egyik fél sem szenvedett komolyabb sérülést.* A biróság Schütze hadnagyot mégis *négy hónapi várfogságra itélte*, a segédeket azonban fölmentette, mert mindent elkövettek, hogy az ügyet békésen intézzék el. Németországban tehát — ugy látszik — komolyan veszik a párbajellenes mozgalmat.

— **Egy magyar feltaláló.** Megirtuk, hogy Berlinben Csányi Henrik fiatal magyar elektróteknikus uj galvánelemet talált fel. Örömmel regisztráltuk ezt a hirt, mint a magyar tudomány diadalát s ma egyik munkatársunkat elkülditük a magyar elektroteknika tudományának egyik kitünőségéhez. Zipernovszky Károly müegyetemi professzorhoz, aki ezeket mondta az uj elemről:

— Voltaképpen semmit sem mondhatok erről a dologról, mert semmi pozitivumról nem tudok. Az állitólag világhirü találmányról ugyanis nem irnak sem a franczia szaklapok, sem a németek, egy szót sem. Ez pedig igen kétessé teszi az egész dolgot. És ha Csányi Henrik, kinek nevét még nem hallottam, tényleg feltalált uj elemet, akkor ugyan nagybecsü, praktikus találmányról lehet szó, de világraszóló tudományos nevezetességet nem tulajdonithatni neki. Eddig Grove vagy Bunsen-elemet használtunk áramfejlesztésre, továbbá gőz, — gáz, — vagy dynamógépet. Most — ha ez az elem tényleg létezik — ezek az összetett gépek szükségtelenekké válnak. Ez természetesen nagy megtakarítást jelent. Időben és pénzben. Szükségtelenné válik a szén, a salakelvezetés meg sok más kiadás és komplikáczió, ami az ilyen nagy gépekkel jár. Igen praktikus lenne ez a találmány, különösen az automobil tulajdonosok számára. A hátulsó benzinmotor és benzin helyett csak ilyen elemeket kellene elhelyezni a kocsian. Mondom, mindez csak akkor válik aktuálissá, ha Csányi Henrik tényleg feltalálta ezt a praktikus dolgot. Eddig egyetlen szaklap, se szakegyesület nem tud róla.

— **A Marconi-táviratozás sikere.** *Auvereből* jelentik, hogy a *Red Star Line-Társaság »Kronland«* gőzöse Newyorkba menet kisérleteket tett dróttalan táviratozással. Harminez táviratott küldött az amerikai partra, a mely mind értelmesen érkezett meg. A társaság elhatározta, hogy összes hajóin alkalmazni fogja a dróttalan táviratozást.

— **Ungyilkos színész.** *Aradról* táviratozzák lapunknak, hogy ott mély részvétet kelt a vidék egyik legismertebb színésze, Bács Károly ungyilkossága. A veterán színész juliusban nyugalomba vonult, de sehogysem birt megélni a kuliszák tarka világa nélkül. Feleségének levelet hagyott hátra, a melyben megirja, hogy gyógyithatatlan betegsége kergeti a halálba s kéri Arad város közönségét, hogy öreg és beteg feleségét ne hagyja el. Az életunt öreg színészt életveszélyes sebeivel a kórházba szállitották.

— **Sztrájkok a fővárosban.** A főváros három nagy gyártelepén szüntették be a munkások a munkát. A Danubius-gyár mázoló és fényező munkásai ma benyujtották követelésüket bérjavitás végett az igazgatósághoz. Ha azt nem teljesitik, hétfőn sztrájkba lépnek. — A Külső váczi uton levő Lang-féle gépgyár vas- és érezöntő munkásai már tegnap szüntették be a munkát. Az akkord-munkáknál bizonyos alapbér megállapitását kivánják. — A Hofherr és Schrantz-féle szentlőrinczi gépgyár vas- és érezesztergályosai ma reggel beszüntették a munkát bérdifferencziák miatt. Attól tartanak, hogy a gyár többi munkásis csatlakozik a sztrájkolókhoz.

— **A kikötőben.** *Brüsszelből* táviratozzák: Az antwerpeni kikötőben tegnap a Portugáliából *Merlatto* kapitány vezetése alatt jövő *Duna*-gőzös összeütközött a *Broudertrous* nevü holland gőzössel, a mely léket kapott s sülyedni kezdett. A hajó fedélzetén volt *Snonuss* Lénárd gazdag holland kereskedő is a feleségével, négy gyermekével és nyolczéves sógornőjével. A nagy veszedelemben a nyolczesztendős kis leány karjai közé kapta a legfiatalabb, másféléves gyermeket s átugrott a sülyedő hajó mellett horgonyzó kereskedelmi hajóra. Az asszonyt ötéves gyermekével kimentették, a többiek a vizbe fuladtak. Az életmentő, bátor kis leány betegen a kórházba került.

— **A Párisi Áruház károsultjai javára.** *Szombaton* este nagy jótékonyczélu előadást tart a *Fővárosi Orfeum*, melynek igazgatósága, az előadás tiszta jövedelmét a tüzsujtotta szerencsétlenek kétségbeejtő helyzetén való enyhitésére fogja fordítani. A szombati előadáson mindenki jelen lesz, a ki részvéttel viseltetik a katasztrófa áldozatai iránt. A tiszta jövedelemből természetesen nemesak a volt alkalmazottak, hanem a többi károsult is részt kap. *Waldmann* Imre igazgató a szombati estére igen változatos és érdekes müsort állit össze. A *Tarka Szinpad* szeptember elsejére tervezett előadását már szombaton tartja meg, szinre hozván *Dr. Torkos* Bélának »Kié a kicsike?« czimü egyfelvonásos bohózatát, hogy ezzel is emelje az este érdekességét. Az előadáson Gyöngyi Izsó is fellép. Jegyek már a mai naptól kezdve előre válthatók a nappali és esteli pénztárnál.

— **Ismét tüzveszedelem.** A tegnapelőtt borzalmas tüzkatasztrófa óta ma már a harmadik nagyobb tüzesetet jelentették a központi tüzőrségnek. Délelőtt tizenegy órakor kigyuladt a Nádor-utcza 70-ik szám alatt levő hosszu cserepes istálló, a melyben az 54-ik gyalogezred tisztjeinek tizenkét lova áll. Az óriási viharban a tüz gyorsan terjedt, de a lovakat még idejében megmentették. A tüzoltók másfél órai munka után lokalizálták a tüzet, de az istálló egészen elpusztult.

— **Hirek a rendőrségről.** *Halálos baleset.* Ma reggel az Árpád-utczai Pannónia-malom második emeletéről lezuhant Malacsik Antal napszámos és nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — *A szélvihar áldozata.* A Bálvány-utcza és Szabadság-tér sarkán ma reggel kitépett az iszonyu szélvihar egy nagy fát, amely ráesett Papp Ödön tizenhárom éves tanulóra. A szerencsétlen fiu agyrázkódást szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Női gyászruhák** beszerzésére ajánljuk *Horváth és Halász* czéget Váczi-utcza 26. (Zsibárus-utcza sarok), ahol 4 óra alatt készülnek gyászruhák.

TÁVIRATOK.

Az ekrazit a hadseregben.

Novytarg, aug. 26. Ma reggel báró *Beck* táborszernagy több mint száz magasabbrangu tiszt kiséretében ideérkezett. Reggel 6 órakor báró *Albory* táborszernagy hadtestparancsnok vezetése alatt kivonult az egész helyőrség, mely a 100 sz. gyalogezredből, egy osztály lovasságból, több üteg tábori tüzérségből és egy vártüzérosztályból áll és harczszerü lövőgyakorlatokat tartott a Sesniczán épitett földerődítések ellen, a melyeket egy hidászszázad épitett. A lövőgyakorlat az esthomály beálltával még egyre tartott a felállitott czélokra. Holnap a katonai bizottság vizsgálja meg és tanácskozik a próbaképp alkalmazott ekrazitlövedékek és taraczkok hatásáról.

A szalutálás miatt.

Berlin, aug. 26. A birodalmi katonai törvényszék ma tárgyalta a revizlót Hüssener tengerészzászlós ügyében, a kit a főhadbiróság egy katona megölése miatt két évi és két napi várfogságra itélt. A birodalmi katonai törvényszék megsemmisitette az itéletet és az ügyet ujból való tárgyalás végett visszaküldte a főhadbirósághoz.

Az egyház és az állam.

Páris, aug. 26. A *Rappel* szerint *Brisson*, az egyház és állam szétválasztásának kérdésében kiküldött bizottság elnöke, a bizottságot szeptemberben végére szándékozik egybehivni, hogy a bizottság munkálatainak eredményét a kamara elé terjeszthessék.

A Vezuv háborgása.

Nápoly, aug. 26. Ma délben megnyilt a 1100 méter magasságban fekvő kráter, mely 1895-ben működött és jelentekeny mennyiségü lávát vetett ki, mely rövid idő alatt 400 méternyi területen folyt le és vagy 850 méternyire megközelitette a drótkötél-vasut pályaudvarát. A látvány nagyszerü volt. A láva lefolyása egyre tart. Óránként 200 méternyire folyik. Eddig nincs veszedelem. A Vezuvval szomszédos községek lakossága nagy izgatottságban van. A hatóságok intézkedéseket tettek a nyugalom fentartására.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	aug. 26.	aug. 25.
Buza helyben	87⅞	86¾
„ ——	——	——
„ aug.-ra	——	——
„ szeptemberre	87⅞	86—
„ deczemberre	87⅝	86¼
Irányzat: tartott.		
Gabonaszállitási-dij		
Liverpoolba	1·50	1·50
Tengeri ——	——	——
„ aug.-ra	——	——
„ szeptemberre	57¾	57⅝
Irányzat: tartott.		

New-York, áprilistra juniusra — (Zárlat) *Gyapot* New-Yorkban helyben 12.75 (12.75) (tegnap), gyapot aug.-ra 12.29 (12.29.) gyapot novemberre 10.26 (10.28), gyapot New-Orleansban helyben 12.⅛ (12.⅛.) *Petroleum*: Stand White Newyorkban 8.55. (8.55), petroleum Stand White Philadelphiában 8.50, (8.50), petroleum Rafined in Casea) 10.50, (10.50), petroleum Credit Balances at Oil Citsy 1.56. (1.56.—). *Zsir*: Western steamt 8.10. (8.25), Zsir rohe és Brothers 8.25 (8.40),. — *Kávé* fair Rio. 7. sz. 5⅞ (5¹⁵/₁₆), kávé aug.-ra 3.70 (3.79), kávé novemberre 3.90 (3.90). — *Liszt* Spring Wheat Clears. 3.80—. (—.—3.75). *Czukor* 3⅝—.— (3⅜) Ón 28.70—28.85 (28.80—28.90), *Réz* 13.75—13.87 13.75—14.00.)

Chicago.

— Zárlat. —

	aug. 26.	aug. 25.
Buza aug.-ra	—.—	—.—
„ szept.-re	80⅝	79⅞
tengeri aug.-ra	50⅛	50½
Az irányzat tartott.		

Chicago, aug. 26. (Zárlat) Zsir szept.-re 8.20 8.20), deczemberre 7.62 (7.60), Szalonna ——8.81 ——8.81),. Sertéshus szeptemberre 12.65 (12.65.)

SPORT.

— **A holnapi versenyek.** A holnapi lóversenyek programmján az *Augusztusi handicap* s a *Budapesti-dij* az érdekesebb számok. Különösen az utóbbi, a melyen *Elpenor*, *Czipész* és *Nemes* érdekes mezőnyt igérnek. Az Augusztusi handicapban *Mediateur*, *Jövőre*, *Latourdie*, *Babatündér* és *Bon soir* csaknem egyenlő klasszisu ló s igy a győztest csak találgatni lehet. Különben a mostani meetingnél a hol a leglehetetlenebb, érthetetlen meglepetések követik egymást, már szinte természetes dolog.

Jelöltjeink — ha ugyan a papirformára ezuttal adhatni — a következők:

I. **Alesia—Kiss me.**
II. **Tubiozám—Kegyencz.**
III. **Elpenor—Nemes—Czipész.**
IV. **Babatündér—Bon soir.**
V. **Mixi—Bizi-Buzi.**
VI. **Rother bon.**
VII. **Beata—Tud**

SZINHAZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Vége a vakációnak.** A fővárosi szinházakban szeptember 1-én sorra megkezdődnek az előadások. A nemzeti szinházban Rákosi Jenő »Aesopus« czimü drámájával kezdik meg a szezont, amelyből tegnap már próbát is tartottak. Szeptember 2-án a »Proletárok«, 3-án »Himfi dalai«, 4-én az »Aranyember«, 5-én az »Annuska« kerül előadásra. A vigszinházban ma tartották az első szinpadi próbát. Az első ujdonság Hennequin és Bilhaud »A korbács« (La famille Bolero) czimü bohózata lesz.

— **Hirek a Népszinházból.** Krecsányi Ignácz budai szintársulata csütörtökön és pénteken játszsza még Gorkij drámáját, az »Éjjeli menedékhely«-et. Szombaton első operette-előadásul Krecsányiék a »Kornevillei harangok«-at hozzák szinre. — A Népszinház szeptember 1-én kezdi meg uj szezonját, amely alatt tizenkét bemutató előadást tart. A premierekre naponta délután öt és hét óra közt válthatni a szinház főpénztáranál bérlőjegyet.

TÖRVÉNYSZÉK.

— **A törvényszéki szünet vége.** A Kuriában és az itélőtáblán a szüneti tanácsok ma befejezték müködésüket s jövő hónap elsejétől fogva a rendes tanácsok fognak itélni ugy a polgári, mint büntető ügyekben.

— **A magyar és az osztrák mészárosok.** Bécsből táviratozzák: A bécsi esküdtbiróság ma reggel kezdte annak a sajtópernek a tárgyalását, melyet Saborszky Ede, a budapesti vásárpénztár igazgatója indított Jedek Valentin bécsi mészáros ellen, aki az osztrák mészárosok szaklapjában a legképtelenebb vádakkal illette magyar kollégáit. A ma kihallgatott tanuk között volt Almády Géza fővárosi tanácsos és Preasznер Ferencz, a budapesti közvágóhid és vásártér igazgatója is. Az összes tanuk a megrágalmazott Saborszky Ede mellett vallottak.

— **Humberték semmiségi panasza.** Párisból táviratozzák: Humbert Frigyes és felesége mégis elszánták magukat, hogy aláirják a semmiségi kérvényt. Ha a semmitőszék valami formahiba miatt megsemmisiti az itéletet, ugy valamely más franczia országi biróság ujra fogja az ügyet tárgyalni. A Daurignac testvérek nem élnek jogorvoslattal, — Egy ujabb párisi táviratszerint a Havas-ügynökség kommünikéje konstatálja, hogy a Humbert-ügyben soha sem létezett titkos iratcsomó. Az ügyvédek nyolcz hónapon át minden iratot megtekinthettek.

— **Tiszthelyettes és regálebérlő.** *Fleischer* Ödön, a dorozsmai regálebérlő fia a mult év nyarán többek előtt azt beszélte, hogy *Marjalaky* Imre csendőrtiszthelyettest arczul ütötte és hogy ezért annak le kell mondani a rangjáról. A dolog azzal kezdődött, hogy Marjalaky egy bünügyben nyomozott és azt üzente Fleischernek, hogy jelentkezzék nála kihallgatás czéljából. Erre Fleischer azt mondta, hogy egy »tacskó tiszthelyettes« neki nem parancsol. Mikor ezt Marjalaky megtudta, arczul ütötte Fleischert, ez vissza akarta vágni, de a csendőrök közbeléptek. Marjalaky feljelentette Fleischert, a kit a szegedi törvényszék rágalmazás és becsületsértés miatt két havi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre itélt. A tábla a büntetést leszállitotta nyolcz napi fogházra és ötven korona pénzbüntetésre. A kuria pedig ma hatóság előtti rágalmazás miatt egy havi fogságban és ötven korona pénzbüntetésben szabta ki a büntetését.

— **Horvát izgatók.** Eszékről táviratozzák, hogy Dombay István vukovári kávést és Basic pénzügyi napidijast forradalmi plakátok terjesztése miatt ma három havi illetőleg hat heti börtönre itélték.

— **A szédelgő szép asszony.** Ma délelőtt a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa *Czárán* István táblai biró elnöklésével *Terényi* Irmát, a sokáig keresett kalandornőt okirathamisitás miatt vád alá helyezte. Ezzel egyidejüleg elhatározta a tanács, hogy *Terényi* Irmát ezer korona kaucció mellett szabadlábra helyezi. A vádlott a fogházban marad, amig valahonnét elő tudja teremteni a kikötött ovadékösszeget. *Terényi* Irma, akit a fogház nagyon megviselt, s ma éjjel is siró görcsöket kapott, könyezve köszönte meg a birónak ezt a határozatát.

A közönség köréből.

Goldberger J. Henrik saját, valamint gyermekei és nagyszámu rokonai nevében megtört szivvel jelenti, hogy hőn szeretett neje, a legjobb anya és rokon

Goldberger J. Henrikné szül. Löwenstein Berta

1903. augusztus hó 24-én, életének 39-ik s boldog házasságának 22-ik évében a Mindenható kiszámithatatlan akaratában rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott földi maradványai 1903. augusztus 27-én, d. u. 3 órakor fognak a rákos-kereszturi uj izr. sirkert halottas házából örök nyugalomra tétetni.

Budapesten, 1903. aug. hó 27-én.

Béke poraira! Áldás emlékére!

Jenő, Donáth Irén, Olga, Ilona, Zsiga, Gizike gyermekei. **Löwenstein Bertalan** apja. **Löwenstein József, Löwenstein Leó, Erdensohn Gyuláné**, szül. Lövenstein Róza, **Rockenstein Simonné**, szül. Löwenstein Riza, testvérek. **Donáth Jenő** veje. **Goldberger S. G.-né** szül. Winter Antónia, **Dembitz Józsefné** szül. Goldberger Fanny, **Neugebauer Józsefné** szül. Goldberger Emma, **Goldberger Dávidné** szül. Schiller Irma, **Löwenstein Józsefné** szül. Wiesner Róza, mint sógornők. **Goldberger S. G., Goldberger Dávid, Erdensohn Gyula, Rockenstein Simon, Dembitz József, Neugebauer József**, sógorok. 10339

Koszoruk mellőzése kéretik.

KÖZGAZDASAG.

Osztrák készülődés.

— Osztrák iparosok a különválásról. —

Ha komolyan vehetnők azt a fenyegetést, mely napról-napra hangosabban hangzik át hozzánk Ausztriából, hát bizony csak örülhetnénk neki. Régi legfőbb vágyunk teljesednék be valahára. Csakhogy nem tarthatjuk őszintének, nem tarthatjuk egyébnek üres fenyegetésnél a különböző osztrák köröknek azt a különböző gyüléseiken közvetve hozzánk intézett üzenetét, hogy hát szakitsunk egymással. Nem tarthatjuk komolynak — bármenyire szeretnők, hogy az legyen — fenyegetésüket, mert ők magok tudják legjobban, hogy mit ér nekik Magyarország.

Legutóbb az osztrák iparosok központi kötelékének, az iparosok szövetségének és a bécsi iparos-kör állandó végrehajtó-bizottsága foglalkozott a különválás kérdésével. Ülést tartott ez a bizottság, hogy az osztrák ipar állást foglaljon a magyar-osztrák kiegyezéssel szemben.

Erősen hangsulyozták ezen a gyülésen, hogy az osztrák iparosoknak készülnök kell a Magyarországtól való gazdasági különválásra; már most kell, mondták, gondolkozni arról, hogy mit fognak tenni, ha ez az államot be fog következni.

Kink Gyula lovag elnök hangsulyozta, hogy elérkezett az ideje, hogy Ausztria a legnagyobb körültekintéssel, de a legnagyobb erélyivel is saját hazat épitsen magának. Természetes, hogy nyomban azt is hozzátette, hogy Magyarországnak, ha sóvinizmusa el nem vakitaná, be kellene látnia, hogy olyan időben, amikor minden állam gazdasági hatalmi szférájának tágitására törekszik, az egységes osztrák-magyar gazdasági terület kettéválasztása alapjában teves rendszabály volna. Minthogy azonban — mondta, Magyarországon most a politikai tekintetek mérvadók, az osztrák iparosoknak nem marad egyéb hátra, mint hogy az esetleges szakitásra előkészüljenek. Mindenek előtt azzal kell tehát tisztában lennünk, mondta Kink ur, hogy hogyan használjuk fel a legközelebbi időt, hogy a vámterület kettéválasztása készen találjon bennünket.

Az állandó bizottság határozati javaslatot fogadott el, mely szerint haladéktalanul hozzáfognak egy külön osztrák autonom vámtarifatervezethez szükséges adatok gyüjtéséhez és azoknak a rendszabályoknak a megállapitásához, melyeket majd a kormánynak a vámközösség megszüntetése esetén életbe kell majd léptetni.

Hát csak csinálják, még pedig minél előbb és minél határozottabban. Ne ijesztgessenek vele, hogy most már ők akarják a különválást, hanem csinálják meg valahára, mert ijesztgetésüktől senki sem ijed meg Magyarországon.

Nincs egyetlen egy magyar, még a különben legaulikusabb gondolkozásuak közt sem, a ki — legalább bensőleg — ne óhajtaná, hogy az a szerencsétlen viszony, mely Ausztria adózóivá tesz bennünket, minél előbb megszünjék.

Csak rajta tehát oda át Ausztriában, váltsák be minél előbb, inkább ma, mint holnap, fenyegetésüket.

KERESKEDELEM.

** **Hónapvégi szabályozás az értéktőzsdén.** A reporttételek feszültek voltak s az alant dijtételeket fizették, egész hónapra. Osztrák hitelrészvényért 0.60—1.10, Osztrák-Magyar államvasut részvényért 0.50—1.30 k. Magyar koronaváradék 8—2 fillérig deport. Felhónapra. Magyar Hitelbank részvényért 0·35—0.62 és fél kor. Jelzáloghitelbank részvényért 0.32·5—0.52·5 kor. Magyar Leszámitoló bankrészv. 7.50 fill. deport és 10 fill. report. Rimamurányi vasmürészvény 0.32·5—0.50 kor. Közuti vaspálya részvény 0·62·5—1 korona, Városi villamos vasut 7.50—20 fillérig report.

** **Az Osztrák-Magyar Bank állása.** Az *Osztrák-Magyar Bank* állása aug. 23-án a következő volt: Bankjegyforgalom 1.536.302.000 korona (—11,416.000 k.), érczkészlet 1.458,389.000 korona (+1,200.000 kor.), váltótárcza 213,851.000 korona (+10,899.000 korona), lombard-üzlet 38,858.000 kor., (+362.000 kor.), adómentes bankjegytartalék 318,861.000 korona, (+12,660.000 korona.)

** **Kamatláb felemelés.** A svájczi kibocsátási bankok a kamatlábat három és fél százalékról négy százalékra emelték fel. Ennek kapcsán a budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa elrendelte, hogy a svájczi bankpiaczokra szóló váltók négy százalékos kamattal számitandók.

GAZDASAGI HIREK.

* **Jelentés a világtermésről.** Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter a világtermés becslését már elkészitette és mint értesülünk, e hó vége felé fogja azt közzétenni.

* **Baromfi kiállitás Czegléden.** Pestvármegyei Gazdasági Egyesület által szeptember 26-án, 27-én és 28-án Czegléden rendezendő baromfi kiállitásra már sok értékes tenyészanyagot jelentettek be, és pedig fehér és sárga Orpingtontyukot, ennek keresztezéseit, Plymonth, Langsán és La Bresse tyukokat, emdeni és pekkingi kacsákat és ezeknek keresztezéseit, fehér- és bronz pulykákat stb. Igen érdekesnek igérkezik a magyar fehér és sárga tyukok csoportozata. A vármegyei nagyobb tenyészetek, egyes városok községek gazdaközönsége, továbbá egyes kiállitók is nagyszámu bejelentést tettek. Egy tenyésztő maga 150 Langsán tyukot jelentett be. A kiállitás a városi parkban lesz, egyelőre 25 udvar van tervbe véve s a törzskiállitók külön épületet kapnak. Értesitéseket az egyesületnek a vármegye házában levő titkári hivatala ad.

* **Állatforgalmi korlátozások.** Az osztrák belügyminiszter a sertésvésznek Magyarországból Ausztriába történt behurczolása miatt a sertésnek Temesmegye fehértemplomi járásból, Fehértemplom városából, Torontálmegye csenei, zsombolyai és perjámosi járásaiból Ausztriába való bevitelét eltiltotta.

* **A magyar gazdák és a hirdetések.** Eperjesről jelentik: A sárosmegyei gazdasági egylet Piller Kálmán gazdasági egyleti elnöklete mellett tárgyalta Darányi földmivelésügyi miniszternek 5084 számu leiratát, melyhez mellékelte a Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének fölhivását a sajtóban közzétett hirdetések népszerüsítéséről. Az egyesület érdeklődéssel hallgatta meg a köriratot s azt egyesületi közlönyében ismerteti meg a gazdákkal.

* **Csalogató vetések.** Mivel az ország több helyén a hesseni légy kártételei mutatkoztak, Darányi földmivelésügyi miniszter fölhivta a törvényhatóságokat, hogy e tarlók gyors alászántásáról és a csalogató vetések eszközléséről oktassák ki a gezdákat, hogy a hesseni légy a jövőben ne pusztithasson a kalászokban.

* **Komlótermés és árjegyzés.** Saazból jelentik, hogy ott eddig csak néhány bál saázi komló került eladásra, száz kilónként 660 koronáért és Auschban 500-526 koronát fizetnek métermázsánkint. A korai magyar és stájer komlóért Saazban százkilónként 460-512 koronát fizetnek. Nürnbergben a prima-komló ára 185-190, a közepesé 160-180 márka ötven kilónkint. A vételkedv idáig nagyon mérsékelt.

IPARÜGYEK.

— **Nőipariskolai beiratások.** A *m. kir. állami nőipariskolában* (VIII., Szentkirály-utcza 7. és II. Fő-utcza 11.) a beiratások az intézet fehérvarró-, himző-, szabósági- és divatáruczikk-készitő szakosztályaiba szeptember hó 1-étől 3-áig lesznek.

KIÁLLITÁS.

— **A segéd és tanoncz-munkakiállitás.** A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata szakirányu tanoncziskolájának ma volt a második bemutatkozása, amelyen *Glück* Frigyes és *Müller* Antal elnökök vezetése alatt egy á la Phantasie teritett asztalt mutattak be. Az Országos Kaszinó vendéglőjének alkalmazottai *Fülöp* János, *Fliegenschauer* József és *Király* György egy nálunk eddig még ismeretlen mód szerint abrosz nélkül teritettek, a szimbolikus diszitésü Aurora, Bacchus és Cephalos-készletet feltünően diszkrét mohavirág és ibolyakeret keskeny szegélylyel vette körül. A diner fogásai a következők voltak: Svéd asztal, áttört rákleves, balatoni fogas orsovai módra, meleg pástétom Caillard módra, kicsontozott töltött hideg fogoly, Marquise szörp, hizlalt kecsegesült, Mosaique saláta, befőttek. Hideg spárga Gribiche mártással, Jegesedett tejhab, apró édességek, sajt, gyümölcs, kávé a melyek *Müller* Antal, *Gundel* János, *Kovács* E. M., *Burger* Károly, *Schmitt* Károly, *Pelzmann* Ferencz és *Förster* Konrád szakácstanonczaik és segédek kezéből kerültek ki. A korai délután folyomán *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter *Hegyeshalmy* Lajos osztálytanácsos kiséretében meglátogatta a kiállitást, a felszolgált menu-t végig kostólta s megelégedésének ismételten adott kifejezést. A király holnap. csütörtökre helyezte kilátásba a kiállitás megtekintését.

KÖZLEKEDÉS.

() **Változások a vasuti tisztképző tanfolyamban.** A kereskedelemügyi miniszter a vasuti tisztképző tanfolyamon a legközelebb tanévtől kezdődő érvénynyel több tanrendi módositáson kivül a hallgatók felvételére nézve elrendelte hogy elvileg csak oly jelentkezőket vegyenek fel a kik már legalább tiz hónap óta vasuti szolgálatban állanak, a tanév alatt is ebben, illetőleg vasutjuk ellátásában maradnak és a kiket felettes igazgatóságuk mint a vasuti szolgálatra minden tekintetben alkalmasakat felvételre ajánl Magántanulók felvételét a miniszter végleg beszüntette.

() **Budapest-newyorki levélzárlatok.** A budapest-newyorki levélzárlatok a jövő hónapban Budapestről a következőleg továbbittatnak: szeptember 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30-án délelőtt 8 órakor Pozsony, Bécs, Buchs, Páris, Cherbourgon át: szeptember 4, 5, 6, 11, 12 13, 18, 19, 20-án délután 2 óra 15 perczkor Győr, Bécs, Bodenbach, Drezda, Bremerhavenen át, szeptember 7, 14, 21, 28-án este 10 óra 30 perczkor Győr, Bécs, Ostende, London, Queenstowereri át, szeptember 8, 22, 24, 25, 26, 27-én este 10 óra 30 perczkor Győr, Bécs, Tetschen, Drezda. Cuchavenen át.

() **Hajóközlekedés Budapest és Dömös közt.** A Magyar folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhirré teszi, hogy a nyári hónapok alatt Budapest, Visegrád és Dömös között a Dunán fenntartott harmadik járatot e hó 31-én megszünteti és hogy szeptember 1-től fogva a gőzösök az emlitett vonalon naponként csak két járatban fognak a következő menetrend szerint közlekedni: felfelé. indulás Budapestről reggel 8 óra 30 perczkor; érkezés Dömös délután 12 óra 40 perczkor. Péntek kivételével naponkent. II. járat: indulás Budapestről délután 2 óra 20 perczkor; érkezés Dömös este 6 óra 20 perczkor Lefelé: I. járat: péntek kivételével naponkint Indulás Dömösről délután 5 óra 30 perczkor; érkezés Budapestre este 8 óra 30 perczkor. II. járat: naponként: Indulás Dömösről reggel 5 óra 35 perczkor, érkezés Budapestre 7 óra 45 perczkor

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **Árverések.** *A fővárosban.* Grünfeld Adolf ingóságai VII. ker., István-tér 7 augusztus 28 — Haase János ingóságai VII. ker., Rózsa-utcza 25. augusztus 27. — Deutsch Imréné ingatlanai a budapesti törvényszéknél szeptember 10. — Barta Lajos ingóságai V. ker., Lipót-körut 20 augusztus 27.

A *vidéken.* Gfelner József ingóságai Duna-Harasztiban (Ócsa jb.) augusztus 27. — Dr. Mamuzics Bódog ingóságai Szabadkán szeptember 1. — Mikhalecz Ferencz ingóságai Gyöngyösön szeptember 15. — Erősdi Sándor ingatlanai a marosvásárhelyi törvényszéknél szeptember 16. — Kovács Endre ingatlanai Bodajk (Moór jb.) községházánál október 31. — Özv. Kiss Elekné ingatlanai a mezőturi járásbiróságnál szeptember 28. — Sallai Miklós ingatlanai Bart (Esztergom jb.) községházánál szeptember 11. — Fischl Sándor ingatlanai Murakirály (Perlak jb.) községházánál szeptember 25. — Borku Péterné ingatlanai Mándok (Kisvárda jb.) községházánál október 23. — Nyomárkay Kázmér ingatlanai Bacska (Királyhelmecz jb.) községházánál október 22. — Gödl Fáni ingatlanai a nagykikindai törvényszéknél szeptember 19. — Eivök Ignácz ingatlanai Erzsébetfalva községházánál szeptember 10. — Komár György ingóságai Pitvaroson (Makó jb.) augusztus 31. — Lupsa György János ingatlanai a szászsebesi járásbiróságnál szeptember 23. — Takács Lajos ingatlanai a szentesi járásbiróságnál szeptember 21.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

Gabonatőzsde.

A gabonatőzsdén a forgalom ma is az utóbbi napokban megszokott mederben folyt, azzal a különbséggel, hogy a buza ára néhány fillérrel emelkedett. Most különben főképp a tengeri az érdeklődés tárgya, a melynél — ugylátszik — a contremint csalódás érte. A jó termés reményében nagy mennyiségeket adott el, a melyeket most, látván, hogy a termés nagy és tartós szárazság miatt nem fog ugy kiütni, a hogy remélte, visszavásárolni igyekszik. Ennek következtében ma egy kis hausse is fejlődött tengeriben s az összes tengeri határidők emelkedést mutatnak fel. Az emelkedő irányzat később a buzahatáridőkre is átterjedt.

A készárupiaczon ma 45000 mm. buza kelt el. Az irányzat az üzlet folyamán megszilárdult és az árak 2 és fél fillérrel emelkedtek. Rozs 5350 mm. forgalom mellett szintén 2 és fél fillérrel drágult. A zab irányzata szilárd volt; tengeri változatlan árakon kelt. — Eladatott:

Uj-buza. *Tiszavidéki*: 500 mm. 81 k. 7.85 kor., 100 mm. 82 k. 7.82 és fél kor., 500 mm. 80.5 k. 7.77 és fél kor., 150 mm. 80.5 k. 7.80 kor., 3000 mm. 80 k. 7.82 és fél kor., 150 mm. 80 k. 7.80 kor., 100 mm. 81 k. 7,82 és fél kor., 1500 mm. 80 k. 7.82 és fél kor., 800 mm. 80 k. 7.75 kor., 2000 mm. 80 k. 7.85 kor., 100 mm. 80 k. 7.72 és fél kor., 150 mm. 80 k. 7.80 kor., 150 mm. 80 k. 7.75 kor., 500 mm. 79.5 k. 7.77 és fél kor., 100 mm. 79.5 k. 7.75 kor., 300 mm. 79.5 k. 7.70 kor., 200 mm. 79 k. 7.70 kor., 500 mm. 79 k. 7.75 kor., 100 mm. 80 k. 7.77 és fél kor., 500 mm. 79.5 k. 7.80 kor., 200 mm. 79 k. 7.70 kor., 500 mm. 79 k. 7.75 kor., 100 mm. 80 k. 7.77 és fél kor., 500 mm. 79.5 k. 7.80 kor., 200 mm. 79 k. 7.67 és fél kor., 2000 mm. 79 k. 7.77 és fél korona, 150 mm. 79 k. 7.70 kor., 1000 mm. 79 k. 7.75 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.57 és fél kor., 300 mm. 78 k. 7.72 és fél kor., 100 mm. 78 k. 7,57 és fél kor.,mind három hónapra.

Hódmezővásárhelyi: 2000 mm. 80 k. 7.87 és fél kor., három hónapra.

Fejérmegyei: 1500 mm. 77 k. 7.60 kor., három hónapra.

Pestmegyei; 600 mm. 80 k. 7.65 kor., 200 mm. 80 k. 7.65 kor., 300 mm. 80 k. 7.70 kor., 100 mm. 80.5 k. 7.65 kor, 700 mm. 80k. 7.70 kor., sárga, 500 mm. 80 k. 7.77 és fél kor., 300 mm. 80 k. 7.67 és fél kor., 100 mm. 80 k. 7.72 és fél kor., 200 mm. 80 k. 7.70 kor., 100 mm. 80 k. 7.70 kor., 800 mm. 79 k. 7.67 és fél kor., 1000 mm 79.5 k. 7.65 kor., 300 mm. 79 k. 7.65 korona, 150 mm. 79 k. 7.65 kor., 400 mm. 78.5 k. 7.60 kor., 100 mm. 78 k. 7.60 kor., 100 mm. 78 k. 7.62 és fél kor., 100 mm. 77.8 k. 7.55 kor., 300 mm. 77.5 k. 7.50 kor., sárga, 200 mm. 78 k. 7.50 kor., sárga, 100 mm. 77.5 k. 7.10 kor., üszkös, 100 mm. 77.5 k. 7.40 kor., sárga, mind három hónapra.

Hartai: 1140 mm. 78 k. 7.70 korona, mind három hónapra.

Obecsei: 2000 mm. 77.5 k. 7.71 korona, 1500 mm. 77.5 k. 7.71 kor., mind három hónapra.

Becskereki: 3000 mm. 78 k. 7.60 kor., 3300 mm. 77.5 k. 7.52 és fél kor., mind három hónapra.

Bégaszentgyörgyi: 2000 mm. 77.9 k. 7.60 kor., három hónapra.

Szerémségi: 100 mm. 78 k. 7.55 K. három hónapra.

Pancsovai: 2500 mm. 76 k. 7.35 kor., három hónapra.

O-Buza. *Tiszavidéki*: 700 mm. 80 k. 7.87 és fél kor., felső, három hónapra.

Uj-Rozs. 150 mm. 6.22 és fél kor., 600 mm. 6.20 kor., 300 mm. 6.17 és fél kor., mind három hónapra, 600 mm. 6.10 kor., 600 mm. 6.07 és fél kor., 200 mm. 6.07 és fél kor., 2200 mm. 6.05 kor., 400 mm. 6.07 és fél kor., 200 mm. 6.— kor., 200 mm. 6.05 kor., mind készpénzfizetés mellett, paritasra.

Árpa. 100 mm. 5.60 kor., 200 mm. 5.50 korona, mind készpénzfizetés mellett.

Zab, (ó-áru): 150 mm. 5.70 kor., (uj-áru) 100 mm. 5.60 kor., 100 mm. 5.60 kor., 100 mm. 5.65 kor., 150 mm. 5.55 kor., 100 mm. 5.55 kor., 400 5.57 és fél kor., mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri: 2000 mm. 6.15 korona, 1000 mm. 6.15 korona, mind készpénzfizetés mellett, hajóból.

Az árak 50 klg. koronaértékben értendők.

A határidőüzlet gyengébb irányzattal nyilt meg, a mely azonban csakhamar megszilárdult s mindvégig szilárd maradt. — Köttetett!

Délelőtt.

Buza októberre 7,37, 7.41, 7.38, 7,39 k,
Buza áprilisra 7.68, 7.69 7.66, 7.68 k.
Tengeri májusra 5.25, 5.34 5.29 5.31 k.
Zab októberre 5.49 5.50 5.46 5.47 k.
Rozs októberre 6.20 6.22 6.15 k.
Zab áprilisra 5.69 5.70 korona.
Rozs áprilisra 6.41 kor.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Buza októberre	7.39—7.40 k.
Buza áprilisra	7.68—7.69 „
Rozs októberre	6.15—6.16 „
Rozs áprilisra	6.41—6.42 „
Tengeri augusztusra	6.14—6.16 „
Tengeri 1904. májusra	5.31—5.32 „
Zab októberre	5.48—5.49 „
K.-repcze augusztusra	10.60—10.70 „
Zab áprilisra	5.69—5.70 „
Tengeri szeptemberre	6.14—6.16 „

Felmondtak 2000 mm. tengerit és 1000 mm. káposztarepczét e hó 31-ikére.

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom irányzata kellemes volt.

Délután 4 óra 30 perczkor záródnak:

Buza októberre	7.41—7.42 „
Buza áprilisra	7.69—7.70 „
Rozs októberre	6.17—6.18 „
Zab októberre	5.49—5.50 „
Tengeri májusra	5.36—5.37 „
Rozs áprilisra	6.43—6.44 „
Zab áprilisra	5.70—5.71 „
Tengeri augusztusra	6.16—6.17 „
Tengeri szeptemberre	6.16—6.17 „

Gabona- és lisztforgalom

1903. évi aug. 24. esti 6 órától aug. 25. esti 6 óráig

Az áru megnevezése	Érkezett: vasuton	hajón	együtt	Elszállíttatott: vasuton	hajón	együtt
	m é t e r m á z s a					
a) helyi forgalomban						
buza	15059	—	15059	—	—	—
rozs	1446	—	1446	—	3790	3790
árpa	1151	—	1151	1190	—	1190
zab	418	—	418	—	—	—
tengeri	149	—	149	157	9640	9797
repeze	104	—	104	—	276	276
liszt	107	—	107	10716	4052	14768
korpa	—	—	—	1516	1142	2658
összesen	18434	—	18434	13579	18900	32479
b) átmeneti forgalomban						
buza	612	—	612	—	—	—
rozs	1020	—	1020	—	—	—
árpa	1020	—	1020	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
repeze	—	—	—	—	—	—
liszt	204	—	204	—	—	—
korpa	—	—	—	—	—	—
összesen	2856	—	2856	—	—	—

Terménytőzsde.

Disznózsir 67 K., kelt 50 kilónkint.

Nyers szesz jegyzése 38.50 k. pénz, 39.50 k. áru.

Értéktőzsde.

A mai tőzsde igen kedvező jelleget nyert, a járadékok és a helyi értékek tetemes emelkedése által. Főleg a 4 százalékos magyar koronajáradék iránt oly nagy volt az érdeklődés és oly nagy mennyiségben vették, hogy jegyzése 30 fillérrel emelkedett. A helyi értékek piaczán szintén nagymérvü vételkedv mutatkozott, minek következtében a Budapesti közuti vasut 3, Városi villamos vasut 3, Magyar Jelzálogbank 2 és Magyar Leszámitolóbank részvények 2.50 koronával javultak. A nemzetközi értékek piaczán csak kezdetben volt kedvező az irányzat és az árfolyamok mérsékelten emelkedtek. Később azonban a külföldi piaczok gyengébb magatartása miatt némi realizálási hajlam mutatkozott, mire aztán az árfolyamok mérsékelten alábbszálltak.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén a hangulat nyugodt volt, az üzlet szük mederben mozgott. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 643.50—644, magyar hitelbank 707.75—709, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 441, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 499.50—500, osztrák magyar államvasut 648—648.50, magyar koronajáradék 97.90—97.925, közuti vasut 596—596.50, városi villamos vasut 294—295.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztr. hitelrészv. 644.——644.50, magy. hitelbank 708.50——709. magy. leszámitoló- és pénzváltóbank 441.—442.— magyar ipar- és keresk. bank ——.—, m. jelzáloghitelbank II. kib. 499.50—500.—, osztrák-magyar államvasut 648.——648.50, déli vasut 61.—62.—, Rimamurányi vasmü 442.——442.50, magyar koronajáradék 97.85—97.90, magyar aranyjáradék 119.75—120.—, közuti vasut 595.——596.—, városi villamos vasut 294.——295.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvező volt, csak zárlatfelé gyengült kissé az irányzat. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 643.—644, magyar hitelbank 707.50—708.75, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 500.50, osztrák magyar államvasut 647.50—648.50, rimamurányi vasmü 441.75—442.25, magyar koronajáradék 97.95, közuti vasut 595.25, városi villamos vasut 295.50—296.

Helyi értékekben köttetett: Hazai bank 206.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 642.50—643.75, magy. hitelbank 708.——708.50 magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 441.—442.— magyar jelzáloghitelbank II. kib. 500.50—501.— osztr. m. államvasut 648.50—649.—, déli vasut 61—61.50 rimamurányi vasmü 442.——442.50, magy koronajáradék 97.75—97.80, közuti vasut 595.——596.—, városi villamos vasut 296.—296.50.

Utótőzsde.

Az utótőzsde kedvetlen és üzlettelen volt. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 642.75—642.25, magyar hitelbank 707—708, osztrák magyar államvasut 648.50—647.75, rimamurányi vasmü 442.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészv 642.50— 643., magyar hitelbank 708.50.—709.— magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 440.——441., magy. jelzáloghitelbank II kib. 500.—501.—, osztrák-magyar államvasut 648.——648.50, déli vasut 61.—62.—, rimamurányi vasmü 442.——443., magyar koronajáradék 97.85—97.90, magy. aranyjáradék 119.50—120.—, közuti vasut 595.——596., városi villamos vasut 295.——296.—

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, aug. 26. (Az *Egyetértés* távirata.) A tulajdonosok ma buzáért, tekintettel arra, hogy Budapestről szilárd irányzatot jelentettek, 5 fillérrel magasabb árakat követeltek; de a vevők nem igen voltak hajlandók ezen az alapon vásárolni. Tiszavidéki ó buza 8.30—80, tiszavidéki uj buza 78—82 kilós 8.20—8.40 k., marosi 78—81 kilós 8.10—8.30 k., bánsági 77—81 kilós 7.65—8.05 k., felsőmagyarországi 75—79 kilós 7.60—7.95 k., déli vasuti 75—78 kilós 7.60—8.05 k.

Szesz: Kontingentált készáru 40.80 k., 41 k. áru.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, aug. 25. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsde hangulata barátságos volt, mert budapesti tudósitások alapján a magyar politikai helyzetet kedvezőbben itélik meg. Hitel- és alpesi bányarészvényeket drágábban fizették A magyar koronajáradék ma is emelkedett. A hónapvégi rendezésnél a tételek egy nyolczad százalékkal olcsóbbodtak.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 643.50 magyar hitelbank 709.—, osztrák-magyar államvasutak 648.25, déli vasut 77.50, alpesi bánya 356.50 rimamurányi vasmü 442.—, májusi járadék —.—, magyar koronajáradék 97.90, török sorsjegy 118.50, német birodalmi márka 117.37. prágai vasmü ——.

A *déli tőzsde* valamivel alacsonyabb árfolyamokkal nyilt meg; a forgalom csendes volt.

Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 643.—, magyar hitelbank 708.—, Länderbank 406.—, Unionbank 509.—, anglobank 272.50, bankegyes. 470.—, osztrák-magyar államvasut 648.—, déli vasut 77.75, elbavölgyi vasut 417.—, északkeleti vasut —, alpesi-bánya 356.—, rimamurányi vasmü 442.— májusi járadék 100.15, magyar korona járadék 97.90, török sorsjegy 118.25, német márka 117.37

Bécs, aug. 26. 4·2 százalékos papirjáradék 100.15 4·2 százal. ezüstjáradék 100.—100 40, 4 százalékos osztr. aranyjár. 120.80, Osztr. koronajáradék 100.35, 1860. sorsjegy 153.40, 1864. sorsjegy 246 Osztr. hitelsorsjegy 436.—, Osztr. hitel-részv. 643.—, Angol-osztr.-bank —.—, Union-bank 510.—, Bécsi Bankverein 468.25, Osztr. Länderbank 404.—, Osztr magy. bank 1582 Osztr. magy. államv 647.50, Déli vasut 78.50. Elbevölgyi vasut 413.—, Duna-gőzhaj.-társ. 854, Alpesi részv. 255.50, Dohány-részv. 358.—, 20 frankos 19 06, Cs. k. arany (vert) 11.33, Londoni váltóár 239.10, Német bankváltók 117.37, Lipótkohó —.—. gyenge.

Bécs, aug. 26. (*Magyar értékek zárlata.*) 4 százalékos arany-járadék 119·25, Tiszai és szeg kölcs. sorsj 155.50, Magyar hitelb.-részv. 708.— k. lesz. és váltób. részv. —, Rima-murányi 441.— M. czukoripar ——, Magy. koronajáradék 97.90 4 százalékos magy. földteherm. kötv. 97.50, M. nyer, M sorsjegy 200.—, Kassa-oderb. v.-részv. —.—, k.keresk bank 2673 csendes.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, aug. 25. (Az *Egyetértés* távirata.) A forgalom ma leginkább az ultimólebonyolitásokra szoritkozott, amelyek három egész és háromnegyed százalék mellett eszközöltettek. Iparértékek, különösen szénrészvények kezdetben gyengébbek. Bankok üzlettelenek. Orosz bankrészvények Pétervárra alacsonyabbak. Argentiniai járadékok magasabbak, három százalékos német kölcsönjáradék gyengébbek. Vasutak közül csak Kanada Pacificek keresettek és szilárdak; később a vasértékek javulása általános szilárdságot idézett elő. Magánkamatláb három egész és háromnyolczad százalék.

Zárlatkor jegyeztetik: 4·2%-os papir-járadék —.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80, magyar koronajáradék 98.40, osztrák-magyar államvasut 138.80, bécsi váltóár 85.15, Disconto Commandit 186.10, ált. villamossági Edison 188.—, gelsenkircheni 186.50, Laura-kohó 205,25 4.2% ezüstjáradék 100.50, 4% magyar aranyjáradék 100.40, osztr. hitelrészvény 202.40, déli vasut 16.60 orosz bankjegyek 216.25, 4% uj orosz kölcsön 99.25, olasz járadék 103.25, dynamit-truszt 149 10, harpeni 181.60, nyugodt.

Frankfurt, aug. 26. (Zárlat.) 4.2% papir-járadék —.—, 4% osztr. arany-járadék 102.90, 4% Magyar aranyjáradék 100.40, Osztr.-magyar bank 113.80. Déli vasut részvény 16.50, Elbevölgyi vasut —.—, Londoni váltóár 203.60, Bécsi bankverein 118,95 Villamos-részvény 125.—, 3% m. arany kölcsön —.—. 4·2% ezüst-járadék —.—, magyar korona járadék 98.45, Osztr. hitelint. részv 202.50, Osztr. m. áll. vasut 139.—, Észak-nyugati vasut —,—, Bécsi váltóár 851.83, Párisi váltóár 81.—. Alpesi bánya-részv. 187.—, Osztr. koronajáradék 100.50 nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) aug. 26. 4.2%-os ezüstjáradék 100.—, sorsjegy 153.50, déli vasut 16.60, 4%-os osztrák aranyjáradék 10.28, osztrák hitelrészvény 202.30, osztrák-magyar államvasut 138.70, olasz járadék 102.80, 4%-os magyar aranyjáradék 100.10, csendes.

Páris, aug. 26. Osztrák-magyar államvasut —, Osztrák Länderbank —.—, 3% francia járadék 97.62 3% uj törlesztendő járadék —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Déli vasut —.—, Váltó Londonra 251.55, Osztrák aranyjáradék 103.72, Török sorsjegy 125.75, Déli vasuti elsőbbségi kötvény 321.50, Váltó Bécsre 104.06, Magyar Jelzálogbank 540.—, Magyar aranyjáradék 101.80 kor. nyugodt.

London, aug. 26. Angol consol 90 13/16.

Frankfurt, aug. 26. (Esti tözsde) Osztrák hitelrészvény 202.25, déli vasut 17.10, Disconto Commandit —.—, berlini Handelsgesellsch. 153.10, harpeni 181.50, Osztr m. államvasut —.—, Laurakohó 225.— Gelsenkircheni 186 —. drezdai bank 146.25, német bank —.— Hibernia 179.50 szilárd.

London, aug. 26. (Zárlat.) Angol consolok 90 7/8, Spanyol járadék 90.— 4%-os magy. aranyjáradék 100.— 4%-os rupia 65.7/8, leszámitolási kamatláb 2.7/8, bécsi váltóár —.—, déli vasut 3.50, olasz járadék 101.75, 4%-os osztr. aranyjáradék —.—, Canada Pacific vasut 130.—, ezüst 26.3/16 szilárd.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, aug. 26. Nyers czukor Aussigból azonnal szállitva 22.— K., uj campagnera 20.35 K., finomitott készáru Prágában 84.50 85 kor.

Hamburg, aug. 26 Nyers czukor augusztusra 16.90, szeptemberre 16.95, október—deczemberre 18.07½, január—márcziusra 18.27 márka.

Magdeburg, aug. 26. A répa sulya és czukor tartalma növekedett. A világ czukorkészlete 2,097.000 tonna (tavaly ily czukor 2,019.000 tonna volt).

Boroszló, aug. 26, buza helyben 16.40, sárga buza helyben 16.30, rozs helyben 13.—, zab helyben 13.20, repcze helyben 18.80, tengeri 14.—.

Köln, aug. 26. Olaj 51.—.

Berlin, aug. 26. Buza szeptemberre 162.— októberre 163.75, szilárd; rozs szept.-re 132.75, októberre 135.75, szilárd; zab szeptemberre 129.—, deczemberre 130.—, szilárd; tengeri szeptemberre 118.—, deczemberre 118.—, szilárd; olaj októberre 46.10, decz.-re 46.40, szilárd; szesz —. Időjárás: esővel fenyegető.

Páris, aug. 26. *Buza* folyó hóra 22.75, szeptemberre 21.35, szept.—decz.-re 21.35, nov.-febr. 21.50, tartott; *rozs* folyó hóra 14.50, szeptemberre 14.50, szept.-decz.-re 14.75, nov.-februárra 14.75, nyugodt; *liszt* folyó hóra 31 80, szeptemberre 29.55, szept.-decz.-re 29.—, nov.-febr. 28.70, lanyha; *repcze-olaj,* folyó hóra 51.25, szeptemberre 50.75, szept.-decz.-re 51.25, jan.-ápr. 52.50, nyugodt; *szesz* folyó hóra 37.35, szeptemberre 37.25, szept.-decz. 36.25, jan.-ápr. 35.50 lanyha; *nyers czukor* folyó hóra 22.50, jun.-ra 22.75, jun.—aug.-ra —.—, okt.-jan.-ra—.—, nyugodt; *fehér czukor* folyó hóra 25.75, jun.-ra 25.7/8, jun.—aug.-ra 26.1/8, okt.—jan.-ra 27.50, lanyha; *finomitott czukor* f. hóra 95.— 95.50, tartott *időjárás szép.*

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertés kereskedelmi csarnok

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, aug. 26. Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kgrot felüli) ——— f. Közép (páronkint 300—400 kgrofelüli) sulyban ——— fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 113—114, Fiatal közép (páronkint 251—320 klgrig terjedő sulyban 114—115 f. könnyü (páronként 520 klgig) 112—114 *Szerbiai*: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 115—117 f. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 114—115 f. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 113—114 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre koronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes élő sulya vétetik irányt adónak.

Sertéslétszám: 1903. aug. 24. napján volt a készlet 41994 drb. aug. 25. napján felhajtatott 1141 drb, aug. 25. napján elszállittatott 225 drb. aug. 26. napjára maradt készlet: 42910 A hizott sertés üzletirányzata: csendes.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

1903. Csütörtök, augusztus 27.

NÉPSZINHÁZ.

Krecsányi Ignácz buda-temesvári szintársulatának vendégjátéka.

Éjjeli menedékhely. ½8 órakor

Jelenetek a mélységből, négy felvonásban. Irta: Gorkij Maxim. Forditotta: Kálnoki Izor.

Személyek:

Kostilev	Follinusz
Waszilissza	Fáy
Natascha	H.-Borostyán
Medvjedev	Kiss
Waszkja	Ternyei
Klests	Körmendy
Anna	Bera
Nasztja	T.-Hadrik
Kvasnya	Krecsányiné
Bubnow	Csiszér
Szatin	Palágyi
Egy szinész	Szirmay
Egy báró	Réthey
Luka	Barthos
Aljoska	Ujváry

FŐV. NYÁRI SZINHÁZ.

Nap és Hold. ½8 órakor

Operette 3 felvonásban. Irták A. Vanloo és Leterrier. Zenéjét szerzé Lecocq.

Személyek.

Picrates	Sziklay
Don Braseiro	Környey
Miguel	Mihályi
Don Degomez	Izsó M.
Manola	Perényi
Beatrix	F.-Kállay
Gonzales	Havas

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Bob herceg és Miczi hercegnő. ½8 órakor

Eredeti énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéjét összeállitotta Barna I.

URÁNIA.

Szerbia. ½8 órakor

160 szinesen vetitett képpel és 20 mozgófényképpel. Irta dr. Strausz Adolf.

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. Nagymező-u. 17.
Ma és mindennap nagy különlegességi előadás
Les Sousloff
a világ legjobb akrobata tánczosai
Darings **Balfours**
Baumann Károly
uj műsorával stb. stb.
Szombaton, aug. 29-én nagy jótékonysägu előadás.
A Párisi Nagy áruház tűzkárosultjai javára.
Ezen előadásra jegyek máris előre válthatók!
Nappali pénztár d. e. 10—1. és d. u. 3—6-ig.
A télikertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** czigányzenekara hangversenyez.

Budagyöngye
NAGYVENDÉGLŐ,
Zugliget, Budakeszi-ut II. szám.
Minden nap **Berkes Lajos** czigányzenekara hangversenyez.
Remek terrasz. 500 személyre fedett terem, mely tánczvigalmak részére dijtalan.
Számos látogatást kér **SZAUBER KÁROLY** vendéglős. 831

CIRCUS SIDOLI CAESAR
200 személy — Először BUDAPESTEN. — 123 ló
Ma, csütörtök, aug. 27-én, esti 8 órakor
nagy ujdonság-estély
10 érdekes számból álló müsorral. Azonkivül 10 órakor szinre kerül
Marokkó
fényes kiállitásu némajáték. 5 képben; szinre alkalmazta **Sidoli igazgató** rendezi Bono ur. E néma játékban 300 személy és 68 ló van elfoglalva; betétül 2 nagy ballet a 70 tagból álló női tánczkarral. Még csak 3-szor lépnek fel:
a valódi transvaali burok
és a 7 tagból álló Tokio japán csoport
Jegyek elővételben kaphatók Kertész-tőzsdében Kristóf-tér. 47157

Hallo! Hivatalnok urak figyelmébe! Ebédkoszt, 3 tál étel és friss vacsora 17 frt. havonkint.
Nagymező-utcza 44. vendéglő. 47200

ŐS-BUDAVÁRA
Nyitva d. u. 6 órától reggeli 4-ig.
854 Ma, csütörtökön, augusztus 27-én
tündéri kivilágitás
A nagy varieté-szinpadon föllépnek:
Little Pich,
az elérhetetlen karrikatura-komikus, továbbá *Max Morcelly* zeneutánzó *Rafael* és *Colombel,* franczia duettisták, *Genny*-család, különleges akrobaták, *Peschkoff*-csoport, orosz ének- és tánczművészek, *Morcaschani, Miss Ravensberg,* stb.
FOLIES COMIQUES
két uj bohózat és **STEINHARDT**. az ő érdekes uj szólószámaival.
Páholyok és ülőhelyek az esti torlódás miatt előreválthatók.
Kedvezményes jegyek a városi tőzsdékben.

Nélkülözhetlen háztartási cikk
a »Viktoria« főzelék- és gyümölcsgyalu, 118
mely egymaga pótolja a tök-, répa-, káposzta- és ugorkagyalut, és eddig nem látott szép formákba aprit köritést és befőttet.—Ára a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve 30 és 50 kr. vagy utánvéttel 25 és 40 kr
„Viktoria" gyalugyár
Bpest, Nagykorona-u. II. sz
Viszonteladók kerestetnek

KÜLÖNFÉLÉK.

A pálmafák alatt.

Akármi sokra szólhat a tilalmuk,
Csak arra nem, hogy elfelejtselek.
S hogy gondolatba ne legyek veled,
Azt el nem érheti egész hatalmuk.

Azt megtehették, hogy reád boruljon
Az élveholtak siri börtöne,
De azt kizárni nem lehet vele,
Hogy bánatodra szivem elszoruljon.

Hová küztek engem a körödből,
Hová te menekülsz a börtönödből,
A bánatunk közös hazánk marad.

S a sziveink akármi messze vannak,
Mit ott neked a fenyvesek sosognak,
Azt hallom itt a pálmafák alatt.

Pataj Sándor.

— **Kosmetika a tizenhatodik században.** *Velenczében* az 1562-ik esztendőben egy könyv jelent meg az asszonyszépségről. A könyv szerzője, Marinelló nevü orvos, ennek a könyvnek a révén lett világhirü. Egy párisi lap most mutatványokat közöl a könyvből és humoros magyarázását mutatja ki, hogy szegény boldogult Marinello fantasztikus sarlatán volt. Dus hajfürtök elérésére például mirtuszvirágot és rózsavizet ajánl. Ha ez nem használ, megpróbálkozhatunk égetett mészporral is. Sovány hölgyeknek, akik megszeretnének hizni, sötét szobát ajánl, amelyben egymás hátán tolonganak ámbra, liliom és rózaaillat. Marinello szerint ugy is meg lehet hizni, ha az ember terpentinfürdőket vesz. És ezt annál könnyebben állithatta a tudós doktor, mert eddig senki nem próbálta meg.

*

— **A tökéletes szemüveg.** Ma már a nagyvárosban minden harmadik ember szemüveget visel. Ez az ügy tehát méltán nevezhető a közérdeklődés tárgyának. Az eddigi szemüvegeknek fő bajuk az volt, hogy csökönyösen kényszeritették az embert a dolgok nagyitott vagy tömöritett látására még akkor is, amikor pedig a szemnek nem volt erre szüksége. Ezért aztán sok ember folyton le- vagy feltolja a pápaszemet vagy leteszi egészen, ami a szórakozottaknál — s temérdek gyengeszemü ember szórakozott is — folytonos keresgélések és bosszuságok forrása. Volt ennek a bajnak már eddig is egy tökéletlen elháritási módja, az a szemüveg, melyet Franklin Benjamin talált ki. Ezek az üvegek vizszintes tengelyük irányában, a középen ketté voltak metszve s beléjük egy sima ablaküveg volt illesztve, ugy, hogy tulajdonképpen csak az üveg alsó fele volt nagyitó vagy kicsinyitő, a felső pedig teljesen közönyös. Ennek eredménye pedig az volt, hogy csak a lefelé forditott pillantás látta a dolgokat a neki kedvező fénytörésben, az egyenes nézés azonban természetesen látott mindent. Hibája volt ennek az üvegnek azonban az, hogy a két félüveg egybeilleszkedési vonala zavarta a szemet. Most egy párisi orvos, Richard dr. kitalált egy tökéletesnek nevezhető szemüveget. Ezeken a sajátosan fénytörő rész két ferdén álló sáv-formájában van a lencseszerü üvegbe beágyazva, ugy, hogy alul is, felül is át lehet rajtuk pillantani. A különféle üvegrészek érintkezési vonala pedig le van csiszolva. Aki szemüveget visel s aki tudja, mennyi baj van ezekkel a szem-mankókkal, örömmel fogja üdvözölni ezt az ujitást, amely a pápaszem kellemetlen ide-oda tologatásától, meg le- és felrakásától megszabaditja.

*

— **A régi jó időkből.** Ma a háziasszony, ha elküldi a cselédjét, ezeket irja a könyv minősitési lapjára: Jó, jó, jó! Ezt a szokást már minden háziasszony ismeri és nem is tulajdonit a diszes jelzőknek semmi jelentőséget. Régen, amikor a helyről« kilépett egy cseléd, a gazdaszszony valóságos erkölcsi bizonyitványt állitott ki róla. Részletezte az erkölcsét, sőt, ha irói hajlamok voltak benne, a szolgáló külső tulajdonságait is kritikai bonczkés alá vette. Jaj volt annak, a ki egyetlen egyszer is letért az erénynek ugynevezett utjáról; örökre megbélyegezték. Egy német lap most szemelvényeket közöl egy ilyen régi cselédkönyvből. A legeredetibb minden szemelvények közül ez: Mári tulságosan szerelmes természetü volt és minden munkáját elhanyagolta,« Egy másik: »legénybolond.« Egy harmadik: »szereti más ember ökrét, lovát, szamarát, szóval bármit, ami felebarátjáé.«

*

— **Egy szimbolista költőről.** A kitünő angol poétáról, *Browningról* több anekdotát csináltak eddig, mint Mozartról meg *Wunderkindről* összevéve. A legjobb talán a következő tréfa: Egy imádója verset kért tőle. A válasza következő volt: »Mikor e vers megszületett, ketten ismertek a jelentőséget — isten és Róbert *Browning*. Most már csak az isten tudja, hogy mit jelent!». Hogy menynyire szimbolista iránya volt a verseinek, mutatja, hogy egy szonetjének a megjelenése után ilyen leveleket kapott:

Kedves barátom!

Gyönyörü volt a »*Sordello*»-d. Csak a feleségemnek vannak skrupulusai. Ő ugyanis azt mondja, hogy »Sordello» valami város, én pedig azt állitom, hogy egy állatnév. Nyugtass meg! *Tennyson* azt irta erről a szonetről egy kritikájában. Csak az első sort értettem meg, a mely igyszól: *Hallgassák ó e dalt Sordellóról*», meg az utolsót: »*Hallották ó e dalt Sordellóról!*» És igy végezte be a kritikát. »Uraim megőrültem! Egy hosszu versből csak két sort értek meg!«

*

— **Cléo de Merode és a telefon.** A hires párisi santöz mostanában az északi sark felé jár. Koppenhágában valóságos forradalmat okozott; mindenki róla beszélt, vele foglalkozott és az arczképét a legjámborabb családapák is odaállitották a dolgozó-asztalukra. Svédországban azonban kellemetlen utóize maradt a Cleo de Merode látogatásának: azóta egymást érik ott a telefon-mizériák. Ennek a dolognak az a magyarázata, hogy a telefonkisasszonyok mind á la Cleo de Merode fésülködnek. A hajuk valósággal ráborul a fülükre, ugy, hogy nem hallanak egy szót sem! És hiába a telefon igazgatóság minden panasza, a kisasszonyok meghalnak a frizurájukért.

Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban hozzánk intézett tudakozódásokra készséggel felelünk. Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

Elégedetlen. Azt panaszolja, hogy az a fiatal ember, a kit szeretett, s a ki önt szerette, anyagi körülmények kényszere alatt, más leányt vett feleségül. Egyszersmind tőlünk kér tanácsot, hogy mit tegyen? Habozás nélkül azt tanácsoljuk, hogy verje ki a fejéből azt a fiatal embert, a ki előtt az anyagi érdek erősebb volt a szerelemnél és örüljön, hogy ideje korán volt alkalma belepillantani udvarlója lelkületébe. Egy kis fájdalom árán egész életre kiterjedő boldogtalanságtól menekült, mert a hol nem elég erős a kölcsönös vonzódás, ott előbb-utóbb keserü kiábrándulás következik be. Hiszen — minden sora elárulja — az ön szerelme se valami lángoló, a fájdalma se gyilkoló, kétségbeesése se legyőzhetetlen. Inkább a hiusága és a becsvágya van megsértve. Boszulja meg magát: legyen jókedvü, élje világát és boldogitson szerelmével egy derék, önzetlen fiatal embert.

H. J. *Tótalu.* 1. Sajnálatunkra kérését nem teljesithetjük, mert az egész tisztikar névsorát itt nem közölhetjük. De az összes adatokat megkapja Magyarország tiszti czim- és névtárában, a mit éppen a m. kir. központi statisztikai hivatal szerkeszt és ad ki. 2. Az előléptetési viszonyok éppen olyanok, mint bármely más állami hivatalnál.

B. G. *Budapest.* Azok az ónlemezek, amelyeket némely élelmiszer becsomagolására használnak, rendszerint több ólmot tartalmaznak, mint amennyit az egészség veszélyeztetése nélkül tartalmazniok szabad volna. Ha aztán olyan élelmiszert takarnak be vele, amely az ólmot a czinkből kiválasztja, könynyen következhetik be ólommérgezés. Ilyen élelmiszer a sajt, amelynek némely fajtáját ilyen ónlemezbe burkolják. A sajt érésekor zsirsavak lesznek szabaddá, amelyek a czinkből az ólmot kiválasztják s vele vegyületet képeznek. Ha az ember, bár kevesét, de mindennap eszik ilyen sajtból, az ólommérgezés tünetei fognak egy idő mulva jelentkezni. Az a papiros, amelyet az ónlemez és a sajt közé tenni szoktak, az ólomkiválasztást nem akadályozza meg. Tanácsos azért az ónlemezzel betakart sajtnak a felső rétegét levakarni. Az ónlemezekben levő ólom azonban csak akkor okoz mérgezést, ha olyan élelmiszer befedésére használják, amely az ólmot az ónból kiválasztani tudja. A teát is be szokták csomagolni ilyen czinklemezekbe, az ilyen tea azonban még sem árt, mert a teát csak száraz állapotban küldhetik szét. Ha nedvesen küldenék, akkor ártalmas volna, csakhogy aztán azért mégsem okozna bajt, mert a nedvesen szállitott tea annyira megromlik, hogy használhatatlanná lesz s áru nem is bocsátható. Hogy a száraz teának nem árt az ólom, az kitünik abból is, hogy a kinai teát mindig ólomból készült dobozokban küldik szét. A teát tehát bátran lehet használni, még ha ónlemezzel is van beburkolva.

M. I. *Illava.* Ilyen személyes torzsalkodásokba mi nem avatkozunk.

M. B. *T.-Rékás.* Kellő mennyiségü fehér babot főzzön meg só nélkül. Egy kiló babhoz számitson nyolcz liter vizet. Ennek a megfőtt babnak a levében mossa ki a szövetet. Ha ez nem vezetne czélhoz, 26 gramm tisztitott terpentin olajat keverjen össze 157 gramm legfinomabban rektifikált borszeszszel és ugyanannyi kénsavas éterrel. Ehhez még vegyitsen 16 csepp czitrom olajat. Ezzel a vegyitékkel keverje be a foltos helyet tiszta vászondarabbal és jól dorzsölje, mig a folt eltünik.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Szterszky Antal fogarasi járásbirósági segédtelekkönyvvezetőt a sárkányi járásbirósághoz telekkönyvvezetővé, Schmidt Károly zsibói járásbirósági telekkönyvi átalakitó dijnokot a berettyó-ujfalui és Nyemcsik Gyula sátoraljaujhelyi járásbirósági dijnokot a szerencsi járásbirósághoz irnokokká nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zerdahelyi Ferencz vármegyei árvaszéki irnokot tankerületi főigazgatósági tollnokká nevezte ki és szolgálattételre a miniszteri számvevőséghez rendelte.

Pályázat. A székesfővárosi adófelügyelőségnél gyakornoki, a félegyházai járásbiróságnál végrehajtói állásra két hét alatt; a borsodmegyei Egerfarmoson III. oszt. postamesteri állásra szeptember hó 11-ig, a titeli Tisza—Duna töltés fentartási és belviz-szabályozó társulatnál szabaszmérnöki állásra szeptember hó 12-ig lehet a folyamodásokat benyujtani.

Felelős szerkesztő
Molnár Márton.

Vizállás, 1903. augusztus 26 án.

Állomás		Czentimtr.	
Inn:			
Schärding	+	214 <	4
Duna:			
Passau	+	340 <	13
Linz	+	77 <	16
Bécs	+	87 <	34
Komárom	+	400 <	33
Budapest	+	389 <	24
Paks	+	384 >	6
Mohács	+	470 >	30
Gombos	+	458 >	12
Ujvidék	+	355 >	9
Zimony	+	210 >	3
Pancsova	+	175 >	5
Drenkova	+	142 <	—
Orsova	+	220 <	2
Vág:			
Szered	+	92 <	6
Rába:			
Győr	+	340 <	24
Dráva:			
Barcs	+	120 <	16
Eszék	+	257 <	24
Száva:			
Sziszek	—	48 <	—
Mitrovicza	+	93 >	6
Béga:			
Kiszelő	+	67 <	3
Temesvár	—	39 <	14
N.-Becskerek	—	0 <	12
Tisza			
M.-Sziget	—	5 <	2
Tekeháza	+	14 <	3
Tisza-Ujlak	—	26 <	4
V.-Namény	—	58 <	23
Záhony (Csap)	—	134 <	22
Tokaj	+	8 <	18
Tisza-Füred	+	20 >	4
Szolnok	+	1 >	13
Csongrád	—	40 >	1
Szeged	+	27 >	1
Török-Becse	+	75 >	4
Titel	+	272 >	4
Körös:			
Sebes: N.-Várad	+	14 <	2
Fekete: Tenke	—	16 <	1
Fehér: B.-Jenő	—	30 >	—
Kettős: Békés	+	4 <	6
Hármas: Gyoma	+	4 <	14
Maros			
Arad	—	110 <	2
Makó	—	10 <	7

Jegyek magyarázata: + nul fölött, — null alatt > áradt, < apadt.

Napirend.

1903. Csütörtök, augusztus 27.

Naptár. Csütörtök, augusztus 27. — Róm. kath. József, — prot. Gebhard, — görög-orosz (augusztus 14.) Mikeás, — Zsidó Elul 4. — Nap kel 4 óra 56 p. — nyugszik 6 óra 33 p. — Hold kel 10 óra 24 p. délelőtt, — nyugszik 9 órakor este.

Lóverseny. Hetedik nap. Kezdete 3 órakor.
N. Muzeum állat- és ásványtár nyitva 9—1-ig
Technologiai iparmuzeum nyitva 9—1 óráig
Földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14) nyitva 10 órától 1-ig. Belépő-dij egy korona.
Budapesti tanoncz- és segédmunka-kiállitás a városligeti iparcsarnokban. Nyitva reggel 8 órától este 6-ig.
Nyilvános könyvtárak zárva vannak.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1903. aug. 26-án regg. 7 órakor.

Nyugatról légnyomási maximum batolt Francziaország fölé és a depresszió, amely tegnap az Északi-tenger fölött volt, kissé keletre huzódott. Nyugat-Oroszország fölött másodlagos maximum képződött.

Európa nyugati felében a hőmérséklet alacsonyabb lett. Esők voltak Franczia-, Németországban és Ausztriában.

Hazánkban az idő tulnyomóan száraz, meleg volt, zivataros esők az északi és északnyugati határon fordultak elő. A szelek ma reggel nyugaton élénkek.

Prognózis a következő 24 órára: Tulnyomóan száraz idő várható későbbi hőemelkedéssel.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje		Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maximuma	Hőmérsék minimuma
Akna-Szlatina	61.0	+17.8	N	2	0	—	31	15
Szatmár	—	—	—		—	—	—	—
Ungvár	60.4	+19.0	NE	2	1	—	28	17
Eger	60.4	+20.4	NE	2	1	—	30	14
Késmárk	59.8	+18.5	—		2	5	—	—
Árvaváralja	—	—	—		—	—	—	—
Selmeczbánya	61.0	+15.2	W	0	4	—	29	15
Budapest	61.6	+19.2	NW	1	0	—	29	18
Ó-Gyalla	63.4	+17.1	—		8	—	31	16
Komárom	63.2	+17.2	NW	1	8	—	33	17
Magyar-Óvár	63.9	+17.2	E	1	4	—	34	16
Sopron	64.3	+16.6	NW	2	4	—	25	19
Herény	63.2	+18.0	SW	1	4	—	26	17
Keszthely	63.3	+20.6	SE	2	1	—	27	16
Pécs	62.3	+19.1	—		1	—	28	17
Eszék	63.2	+21.1	NE	1	0	—	31	15
Zágráb	63.8	+21.7	ESE	1	2	—	29	19
Fiume	62.8	+20.0	—		1	—	29	18
Cirkvenica	63.2	+20.6	—		1	—	26	17
Debreczen	60.6	+19.2	—		0	—	30	16
Kecskemét	61.0	+20.0	—		2	—	31	16
Orosháza	—	—	—		—	—	—	—
Szeged	—	—	E	1	—	—	—	—
Zsombolya	61.8	+18.0	NE	1	0	—	33	16
Arad	62.3	+20.9	E	1	1	—	30	19
Temesvár	62.1	+18.4	NE	2	1	—	30	16
Versecz	62.4	+23.6	NE	2	1	—	33	19
Drenkova	62.5	+18.1	W	2	1	—	32	16
Nagyvárad	62.0	+23.1	NW	1	0	—	31	17
Kolozsvár	63.1	+21.2	—		0	—	31	14
Nagyszeben	63.4	+15.6	S	2	0	—	28	11
Bécs	65.2	+15.8	WSW	1	4	—	25	16
Salzburg	70.6	+12.4	—		4	—	—	—
Klagenfurt	63.2	+15.8	—		◉	—	26	13
Pola	62.6	+20.4	SE	3	1	—	27	17
Lesina	62.5	+23.4	SE	2	0	—	29	20
Hamburg	61.8	+13.0	SW	0	4	4	—	—
Berlin	62.0	+14.8	NNE	1	3	3	—	—
Zürich	63.4	+13.4	E	1	2	—	—	—
Biarritz	71.1	+15.0	—		1	—	21	15
Nizza	62.7	—18.6	—		4	—	23	15
Páris	70.1	+12.0	W	4	0	3	19	16
Christiansund	63.1	+11.6	W	2	3	—	—	—
Stockholm	61.5	—11.3	W	0	◉	—	—	—
Szent-Pétervár	65.0	+12.6	WSW	2	1	1	—	—
Varsó	60.9	+14.4	NW	1	◉	2	—	—
Moszkva	—	—	—		—	—	—	—
Kiev	62.2	+16.5	—		0	—	—	—
Sarajevo	64.6	+17.4	SE	0	0	—	31	15
Sulina	—	—	—		—	—	—	—
Szófia	63.2	+18.0	NE	5	0	—	34	14
Athen	—	—	N	1	—	—	—	—
Torino	63.7	+18.0	W	0	2	—	25	17
Florencz	64.1	+19.5	NW	7	0	—	30	18
Róma	63.2	+20.2	ENE	1	0	—	31	19
Nápoly	63.0	+22.2	—		0	—	29	20
Brindisi	60.7	+21.8	W	3	0	—	28	19
Palermo	62.9	+20.2	SE	3	0	—	32	17
Málta	—	—	—		—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ◉ = eső, ✳ = hó, ≡ = köd, ⚡ = zivatar.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései.

1903. augusztus 26.

A) Árutőzsde.

I. Gabonaneműek. — Árak készpénzben 50 kilogrammonként.

a) Készáru.

A minőségi suly hektoliterenként és kilogrammokban.

Buza	76		77		78		79		80		81	
Tiszavidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7.30	7.45	7.35	7.55	7.45	7.65	7.55	7.70	7.60	7.75	7.69	7.80
Fejérmegyei ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7.30	7.40	7.30	7.50	7.40	7.60	7.55	7.70	7.60	7.75	7.60	7.80
Pestvidéki ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7.20	7.35	7.25	7.45	7.35	7.55	7.45	7.60	7.50	7.70	7.55	7.75
Bánsági ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7.25	7.40	7.30	7.50	7.40	7.60	7.50	7.70	— —	— —	— —	— —
Bácskai ó	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
uj	7.35	7.50	7.40	7.60	7.45	7.65	— —	— —	— —	— —	— —	— —

	Származás, nem és minőség	Árfolyam kor.-tól	Árfolyam kor.-ig
Rozs uj	Elsőrendü	6.05	6.15
	Középminőségü	5.95	6.05
Árpa	Takarmány elsőrendü	5.50	5.70
	„ másodrendü	5.40	5.50
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	„ felső-magyarországi	—.—	—.—
	„ dunántuli	—.—	—.—
Köles	—	—.—	—.—
Zab	Elsőrendü	5.50	5.65
	Középminőségü	5.40	5.50
Tengeri	Belföldi uj	6.—	6.15
	Cinquantin	—.—	—.—
	Fehér	—.—	—.—
Repcze	Káposzta	10.30	10.75
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Magyar buza	...	—.—	—.—
	1903 május	—.—	—.—
Buza	1904 április	7.58	7.69
	1903 május	—.—	—.—
	1903 október	7.39	7.40
Rozs	1904 április	6.40	6.42
	1903 október	6.15	6.16
Tengeri	1903 julius	—.—	—.—
	1903 augusztus	6.14	6.16
	1903 szept.	6.14	6.16
	1904 május	5.31	5.32
Zab	1903 április	5.69	5.70
	1903 május	—.—	—.—
	1903 október	5.48	5.49
Káposztarepcze	1903 augusztus	10.65	10.70

II. Különféle termények (készáru).

		Származás, nem és minőség	Árfolyam pénz	Árfolyam áru
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Disznózsir	Budapesti	66.50	67.—
		Vidéki	—.—	—.—
50 kilogrammonként	Szalonna	Magyar, légenszáritott, vidéki	—.—	—.—
		Városi, légenszáritott, 4 darabos	58.—	58.50
		„ „ 3 „	58.50	59.—
		Füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt, göngysuly, tiszta suly helyett. Minőség 500 grammonként. 50 kilogrammonként	Szilva	Boszniai, 1902. évi szokvány-minőség	13.—	14.—
		„ „ „ 100 darabos	14.50	15.—
		„ „ „ 85 „	16.25	16.50
		Szerbiai, 1902. évi szokvány-minőség	13.—	13.50
		„ „ „ 100 darabos	13.75	14.—
		„ „ „ 85 „	15.50	16.—
Ingyen hordó 50 kilogrammonként	Szilvaiz	Szlavoniai	18.—	18.50
		Szerbiai	16.—	16.50
			kor.-tól	kor.-ig
50 kilogrammonként	Heremag	Luczerna magyar 1902. évi	—.—	—.—
		Lóhere apró szemü 1902. „	—.—	—.—
		„ középszemü 1902. „	—.—	—.—
		„ nagyszemü 1902. „	—.—	—.—

B) Értéktőzsde.

Az I—IV. alatt jegyz. értékpap. árfolyama 100 kor.-ként értendő, ha koronára, o. é.-re vagy ezüstre szól: 50 frt.-ként, ha aranyfrt.-ra vagy pengő pénzre szól; 100 márkánként, ha márkára szól: 100 frankonként, ha frankra szól.

Kamatláb %	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árf. pénz (korona ért.)	Utolsó árf. áru (korona ért.)
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4	Aranyjáradék, 100, 500, 1000 aranyfrt. névért. drbokban, adómentes 50 aranyfrt.-onként	119.50	120.—
4	Aranyjár., 10.000 aranyforint névért. darabokban, adómentes, 50 aranyforintonként	120.—	120.50
4	Aranyjárad., adóm., 50 ar. frtként, szept köz.	119.50	120.—
3½	Koronaértékü járadék adómentes	89.75	90.25
4	„ „ „	97.80	98.20
4	„ „ szept köz.	—.—	—.—
4	„ „ szept vég.	97.75	97.95
	1876. kel. vas. államk. r. frtban 50 ar. frtként	—.—	—.—
	1889. államvasaranyk., adóm., 50 ar. frtként	—.—	—.—
	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön, adóm.	—.—	—.—
3	Államkölcs. a vaskapu czéljára, arany adóm.	86.—	87.—
—	1870. évi nyer.-kölcsön, 100 frt. drb =200 K.	—.—	—.—
—	1870. évi nyer.-kölcs. 50 frtos drb. =100 K.	201.—	205.—
	Magy. regale-kártalanitási kötveny adóm.	206.—	208.—
4½	Horvát-szlavon kártal. kötvény adómentes	101.50	102.50
4	Magyar földteherment. kötvény adómentes	98.—	99.—
4	Horvát-szlavon „ „	99.25	100.25
4	Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön, adóm., 200 K.	155.50	157.50
	Horvát-szlavon jelz. földváltsági kötvény	100.75	101.75
	b) Osztrák államadósság.		
4 2/10	Egyesitett járadék papirban, febr.—aug.	99.80	100.40
4 2/10	„ „ máj.—nov.	99.80	100.40
4 2/10	„ „ ezüstben, jan.—jul.	100.10	100.60
4 2/10	„ „ apr.—okt.	100.10	100.60
4	Aranyjár., adóm., arany frtban 50 ar. frtként	120.75	121.25
4	Koronaértékü járadék	100.—	100.50
3 2/10	Államsorsj. 1854. évből, 250 frt p. p. 50 frt p. p. frtként	170.—	175.—
4	Államsorsj. 1860. évből 500 fr. o. é. = 1000 K.	152.—	154.50
4	„ 1860. „ 100 „ = 200 „	183.—	186.—
—	„ 1864. „ 100 „ = 200 „	246.—	250.—
	„ 1864. „ 50 „ = 100 „	245.—	250.—
	II. Más közkölcsönök.		
6	Bolg államv. zálogk., aranyban, 50 ar. frtként	104.—	105.—
4	Bosnyák-herczegov. orsz. kölcs. 1895. évből	95.25	96.25
4½	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti k. 1898. évből	101.—	102.—
4½	„ „ „ 1902. „	101.—	102.—
4	Budapest föv. kölcsöne, adóm. 1897 kor.	97.50	98.—
4	„ „ „ 1903 „	97.50	98.—
4	Tem.-bégavölgyi vizszabályozási társ. kölcs.	97.50	98.—
	III. Záloglevelek közkölcsön-kötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½	Belvárosi takarékpénztár részvénytárs.	101.25	102.25
4½	Egyes. bpesti föv. tpénztár frtban v. kor.-ban	100.75	101.75
4	„ „ „	98.50	99.50
6	Egyes. tégla és czementgyár rt. elsőbbs. kötv.	102.—	103.—
4½	Ganz és társa vasöntöde és gépgyár rt. k.-kötv.	100.50	101.50
5	Kisbirtokosok orsz. földhit. 34 éves, frt. v. k.	104.—	105.—
5	„ „ „ 50½ „	104.—	105.—
4½	„ „ „ 50½ „ frtban	101.—	102.—
4	Magy. agrár- és jár.-bank rt. szőlőkötvények	96.75	97.75
4½	„ „ „ járadékjegy vf. 102%	101.—	102.—
4½	„ „ „ záloglevél	101.—	102.—
4½	M. ált. kösz-b. rt. els. kötv. 41 évre 100 frank.-ént	—.—	—.—
4	Magyar földhitelintézet 41 évre frtban	99.25	100.25
4	„ „ 50	99.—	100.—
3½	„ „ 63	89.50	90.50
4	„ „ szab. értalajjav. frt.	99.—	100.—
4½	Magy. helyi érd. vasuti kötv. 50½ évre frtban	100.—	101.—
4	„ „ „ 50 „ „	94.50	95.50
4	„ „ „ 50 „ vf. 105%	97.75	98.75
4½	Magyar jelzáloghitelbank frtban	100.—	101.—
4½	„ „ 50 évre	100.—	101.—
4	„ „ frtban	98.25	98.75
4	„ „ 50 évre 1 soroz.	98.25	98.75
4	„ „ 50 „	98.25	98.75
4½	„ „ közs. kötv. 50 „ frtban	100.20	101.20
4½	„ „ „ 50 „	100.20	101.20
4	„ „ „ 50 „ frtban	98.—	99.—
4	„ „ „ 50 „ vf. 110% „	101.25	102.25
3½	„ „ „ 60 „ 100 frkként	98.—	99.—
4	„ „ nyeremény-kötvények frtban	126.—	127.—
4	„ „ osztrák felülbélyegzés „	130.—	133.50
3	„ „ nyeremény-kötv. 200 k. dbok	111.25	113.25
3	„ „ „ 2000 „ „	109.—	111.—
4½	M. orsz. közp. takarékpénztár 40 évre frtban	101.—	102.—
4½	„ „ „ 50 „	100.75	101.75
4	„ „ „	98.—	99.—
4½	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1—3., 9—10. kib.	101.50	102.50
4½	„ „ „ 4., 5. kibocsátás	101.—	102.—
4	„ „ „	98.75	99.75
4½	„ „ „ községi kötv.	100.50	101.50
4	„ „ „ „ „	98.—	99.—
5	Országos közp. hitelszövetkezeti kötvények	100.50	101.50
4	Osztr.-magyar bank 40½ évre frtban	100.60	101.60
4	„ „ 50 „	100.60	101.60
4½	Pesti hazai első takarékp., községi kötv.	100.25	101.25
4	„ „ „ „ frtban	99.—	100.—
4½	„ „ „ záloglevelek 50 évre	—.—	—.—
4	„ „ „ „	98.75	99.75
4½	Pesti magy. keresk. bank frtban v. kor.	100.—	101.—
4	„ „ „ „	98.50	99.50
4½	„ „ „ közs. k. 50½ évre	100.—	101.—
4½	„ „ „ „ vf. 110% frt.	107.—	108.—
4	„ „ „ „ 60 évre	98.25	99.25
4	„ „ „ „ „ 105%	92.—	100.—
	b) Vidéki és külföldi intézetek kibocsátásai.		
5	Albina takarék- és hitelint. frtban	101.—	102.—
5	Aradi polg. takarékpénzt. 40 évre „	99.—	100.—
5	„ „ „ 40 „ vf. 110% „	99.50	100.—
5½	„ „ „ 40 „ „	100.—	101.50
4½	Aradmegyei takarékpénztár „	99.—	100.—
5	Bosnyák-herczegov. szab. orsz. bank 20 évre	105.25	106.25
5	„ „ „ 30 „	105.25	106.—
4½	Debreczeni első takarékp. frtban	99.—	100.—
5	Erdélyi magyar jelzálogbank 40 évre „	101.—	102.—
4½	„ „ „ 40 „ „	99.—	100.—
4½	Horvát-szlav. orsz. jelzálogbank „	101.—	102.—
4½	„ „ „ közs. kötv. „	100.—	101.—
5	Nagyszeb. ált. tkpt. 31½ évre visszafiz. 110% „	110.—	112.—
5	„ „ „ 40 „ 106% „	110.—	112.—
5	„ „ „ 40 „ III. kib. frt. v. kor.	105.	106.—
4½	„ „ „ 35 „ IV. kibocsátás	101.50	102.50
5	Nagyszebeni földhitelint. frtban	104.—	105.—
5½	„ „ „	—.—	—.—
6	„ „ „	106.—	107.—
4½	„ „ VI. kibocsátás	101.25	102.25
3	Osztrák földhitelint. nyeremény-kötv. frtban	145.—	147.—
5	Temesvári takarékpénztár „	100.	101.—
4½	„ „ „	100.50	101.—
4½	„ „ 40 évre C sorozat	100.50	101.—
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½	Adriamagy. kir. tengerhajóz. rt. frtban	101.—	102.—
4	Budapesti közuti vasp.-társaság	100.35	101.35
4	„ villam. városi vasut részvénytárs.	98.—	98.50
4	Budapest-pécsi vasut frtban	98.—	99.—
4	Déli vasut n. b. márkában, 100 márk.-ként.	111.—	113.—
4	„ „ 1900. évi kibocsát. 100 frankként	—.—	—.—
6	Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társ. frtban	—.—	—.—
4	Kassa-oderbergi vasut 1889. „	99.75	100.75
4	„ „ 1889. ar.-ban, 100 márk	118.—	119.—
4	„ „ 1891. frtban	99.50	100.50
4	„ „ 1891. ar.-ban, 100 márk	118.—	119.—
4	„ „ Osztr-vonal 1889 frtban	100.50	101.50
4½	Magyar folyam- és tengerhajózási részv.-t.	100.25	101.25
5	Magy-gácsországi vasut I. kibocsátás frtban	108.—	109.—
5	„ „ II. „ „	108.—	109.—
4	„ „ ezüst	99.75	100.75
5	Magy. nyugoti v. (szfvár-győr-gráczi vonal) „	104.—	106.—
5	„ „ „ 1874. kibocsátás „	104.—	106.—
4½	M. vasuti els. kölcs. ber. czélra, ar., 100 mrkként	—.—	—.—
4	Osztr-m. államv., 1883 aranyban 100 mrkként	—.—	—.—
3	„ „ X. kib. 1889. „ 100 frkként	—.—	—.—
4½	Torontáli helyi érdekü vasutak	96.25	97.25

Az V—XIV. alatt jegyzett értékpapirok árfolyama drbonként koronában értendő

Oszt. 1902. évre kor.	ÉRTÉKPAPIROK	Befizetés	Utolsó árf. pénz (kor.-értékben)	Utolsó árf. áru (kor.-értékben)
	V. Bankok részvényei			
14	Angol-osztrák bank	240	272.—	273.—
—	Bpesti bankegyesület részvénytársaság	200	85.—	90.—
20	Első magyar iparbank	300	325.—	328.—
—	Fiumei hitelbank	160	139.—	142.—
80	Budapesti giró- és pénztár-egylet	2000	—.—	—.—
10	Hazai bank-részvénytársaság	200	206.—	208.—
—	Hermes magyar általános váltóüzlet rt.	200	240.—	260.—
—	Horvát kereskedelmi bank	240	—.—	—.—
30	Horvát leszámitoló bank	400	—.—	—.—
—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	200	240.—	243.—
20	Magy. agrár- és járadékbank részv.-t.	200	450.—	460.—
34	Magyar általános hitelbank	400	—.—	—.—
34	„ „ szept. köz.	400	707.75	708.25
26	Magyar jelzáloghitelbank	240	—.—	—.—
26	„ „ szept köz	200	500.50	501.—
35	Magyar kereskedelmi részvénytársaság	400	540.—	545.—
18	M. kir. szab. osztálysorsjáték r.-társ.	500	1680.—	1700.—
22	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400	—.—	—.—
22	„ „ szept. k.	400	442.—	443.—
55	Magyar takarékp. közp. jelzálog-bankja	1000	1075.—	1100.—
28	Osztrák hitelintézet	320	—.—	—.—
28	„ „ szept. v.	320	643.25	643.75
56	Osztrák-magyar bank	1400	1580.—	1590.—
140	Pesti magyar kereskedelmi bank	1000	2675.—	2685.—
26	Unionbank	400	506.—	508.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.			
12	Belvárosi takarékpénztár	200	229.—	231.—
—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	100	—.—	—.—
12	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénzt.	200	198.—	200.—
24	Bpesti takarékp. és orsz. zálogköl. rt.	400	405.—	406.—
116	Egyesült fővárosi takarékpénzt.	600	2290.—	2310.—
30	Magyar általános takarékpénztár	500	557.—	562.—
77	Magyar orsz. központi takarékpénztár	600	1525.—	1535.—
800	Pesti hazai első takarékpénztár-egye.	2000	17700.—	17800.—
	VII. Biztositó társaságok részv.			
26	Bécsi biztositó társaság	400	430.—	440.—
28	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	400	580.—	590.—
400	Első magyar általános biztositó társ.	2000	7550.—	7600.—
14	„Fonciére", pesti biztositó intézet	200	234.—	238.—
20	Magyar jég- és viszontbiztositó rt.	200	293.—	296.—
—	„Nemzeti" baleset biztositó részvényt.	200	210.—	213.—
120	Pannonia viszonybiztositó intézet	600	1950.—	1970.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
—	Concordia-gőzmalom részvénytársaság	200	155.—	162.—
60	Első budapesti gőzmalom részvényt.	500	1059.—	1069.—
26	Erzsébet-gőzmalom-társaság	400	405.—	415.—
8	Luiza-gőzmalom részvénytársaság	320	226.—	230.—
0	Pesti hengermalom-társaság	800	660.—	680.—
16	Pesti molnárok és sütők gőzmalom rt.	400	395.—	405.—
26	Pesti Victoria-gőzmalom	500	377.—	382.—
	IX. Bányák és téglagyárak részvényei.			
10	Budapest szentlőrinczi téglagyár	20	300.—	320.—
—	Egyesült tégla- és czementgyár rt.	200	13.—	14.—
—	Északmagyar. egyes. kőszénb. és iparv.	200	190.—	192.—
8	Esztergom-szászvári kőszénbánya rt.	200	—.—	—.—
15	Felsőmagyarorsz. bánya és kohómü rt.	200	360.—	365.—
0	„István" téglagyár részvénytársaság	200	92.—	95.—
8	Kis-sebesi gránitkőbányák részvt.	200	252.—	257.—
—	Kőbányai gőztéglagyár részvénytárs.	320	854.—	874.—
15	Kőszénbánya és téglagyár részvényt.	20	445.—	460.—
6	Lechner rakosi téglagyár részvényt.	200	—.—	150.—
—	Magnezit-ipar részvénytársaság	200	—.—	—.—
—	Magyar asphalt részvénytársaság	200	100.—	103.—
11	Magyar általános kőszénbánya rt.	200	281.—	285.—
—	Magyar keramiai gyár részvénytárs.	200	120.—	123.—
30	Salgótarjáni kőszénbánya részvényt.	200	525.—	527.—
0	Ujlaki tégla- és mészégető részvényt.	200	245.—	250.—
	X. Vasmüvek és gépgyárak részv.			
—	Első magyar gazdasági gépgyár rt.	200	145.—	150.—
0	Danubius-Schoenichen-Hartmann-féle hajó rt.	150	120.—	130.—
0	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	200	—.—	—.—
—	Ganz és társa vasöntöde rt. elsőbbs.	800	2160.—	2175.—
—	Magyar-belga fémipargyár rt. elsőbbs.	200	—.—	—.—
—	Magyar waggon- és gépgyár részvényt.	200	350.—	360.—
—	Nadrági vasipar-társulat	400	—.—	—.—
12	„Nicholson"-gépgyár részvénytársaság	200	185.—	190.—
—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü rt.	200	—.—	—.—
—	„ „ szept. köz	200	442.—	442.50
14	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	400	275.—	280.—
—	Tendloff és Dittrich gépgyár részvényt.	200	165.—	170.—
—	Weitzner J. gép-, waggongyár rt.	300	210.—	215.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai rt.	200	98.—	102.—
—	Franklin-társulat	300	458.—	468.—
—	„Pallas" irodalmi és nyomdai részvt.	400	—.—	—.—
160	Pesti könyvnyomda-részvénytársaság	1000	2750.—	2850.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
50	Általános waggonkölcsönző részvényt.	400	590.—	600.—
—	„Apolló" kőolajfinomitó-gyár részvt.	200	—.—	—.—
80	Bantlin-féle vegyi-gyárak részvényt.	500	1120.—	1150.—
—	Bihar-szilágyi olajipar részvénytárs.	200	220.—	230.—
—	Brassói cellulose-gyár részvénytárs.	200	310.—	315.—
13	Budapesti általános villamossági rt.	200	293.50	297.—
12	Első magyar betüöntöde részvénytárs.	200	209.—	210.—
40	Első magyar gyapjumosó és bizom rt.	400	560.—	580.—
—	Első magyar részvényserfőződe	600	2240.—	2290.—
24	Első magyar serteshizlaló részvényt.	400	460.—	480.—
18	Első magyar szalloda-részvénytársaság	160	490.—	510.—
—	Első pesti spodium- és enyvgyár r. t.	200	—.—	—.—
—	Fiumei rizshántoló és rizskeményitőgyár	1900	2550.—	2600.—
52	Gschwindt-féle szeszgyár	400	890.—	900.—
12	„Hungária" müträgya- és kénsavgyár	200	[illegible]	225.—
28	Kábelgyár-részvénytársaság	400	400.—	410.—
—	Kőbányai polgári serfőző-részvényt.	200	225.—	230.—
—	Magyar czukoripar részvénytársaság	1200	1440.—	1460.—
16	Magyar fém- és lámpa-árugyár r. t.	200	260.—	265.—
—	Magyar gazizzófény részvénytársaság	200	492.—	500.—
—	Magyar ruggyantaáru-gyár részvényt.	200	330.—	335.—
—	Magyar vasuti forgalmi részvénytárs.	200	328.—	332.—
15	Magyar villamossági részvénytársaság	200	259.—	261.—
—	Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság	400	—.—	—.—
60	Nagyszebeni villamosmü részvénytárs.	1000	850.—	880.—
—	Nemzetközi villamossági társaság	400	507.—	512.—
40	Nemzetközi waggonkölcsönző r. t.	400	500.—	520.—
—	Popper Lipót talpar részvénytársaság	400	—.—	—.—
40	Szegedi kenderfonógyár részvénytárs.	400	590.—	600.—
—	Sziszeki tárházak részvénytársaság	140	—.—	—.—
—	Törökbirodalmi dohányegyedárus. r. t.	192	358.—	360.—
	XIII. Közlekedési vállalatok.			
30	Adria m. kir. tengerhajózási részvt.	200	438.—	443.—
—	Aradi és csanádi egyes. vasut rt törzsr.	200	206.—	210.—
—	Baja-zombor-ujvidéki h. é. rt. elsőbbs. r.	200	—.—	—.—
—	Barcs-pakraczi vasut elsőbbségi részv.	400	404.—	408.—
—	Budapesti közuti vaspálya-társ.	200	—.—	—.—
—	„ „ „ szept. köz.	200	595.—	596.—
—	„ „ „ elvezett jegy		390.—	395.—
14	Budapesti villamos városi vasut r. t.	200	296.—	296.50
4	„ „ „ elv. j.		97.—	100.—
—	Budapest-szentlőrinczi h. é. vill. v. rt.	200	—.—	—.—
7	Budapest-ujpest-rákospalotai vill. v. rt.	200	153.—	160.—
—	Debreczen-hajdunánási h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—	Déli vasut	480	—.—	—.—
—	„ „ szept. vég.	480	61.—	62.—
—	Első cs. k. szab. dunagőzhajózási t.	1050	850.—	860.—
—	Gölniczvölgyi vasut rt. elsőbbs. részv.	200	195.—	205.—
—	Kassa-oderbergi vasut	400	331.—	335.—
—	Kassa-tornai helyiérdekü v. els. r.	400	406.—	416.—
—	Magyar folyam- és tengerhajózási r. t.	200	—.—	—.—
—	Magyar-gácsországi vasut	400	401.—	403.—
—	Magyar helyi érdekü vasutak részvt.	400	—.—	—.—
—	Magyar nyugoti vasut	400	404.—	408.—
—	Máramarosi sóvasut elsőbbségi részv.	200	195.—	204.—
—	„ „ törzs-részvények	200	116.—	—.—
—	„ „ B. „	200	110.—	—.—
—	Marosvásárhely-szászregeni v. els. r.	200	—.—	—.—
—	Oriente magyar tengerhajózási részv.	1000	—.—	—.—
—	Osztrák-magyar államvasut	480	—.—	—.—
—	„ „ szept vég.	480	648.—	648.50
—	Pécs-barcsi vasut	400	437.—	440.—
—	Szent-lőrincz-szlatina-nas. h. é. v. e. r.	200	—.—	—.—
—	Temesvár-módosi helyi e. v. rt. els. r.	200	—.—	—.—

Kamat	XIV. Sorsjegyek.	Utolsó árf. pénz	Utolsó árf. áru
10	Bazilika-sorsjegy	17.—	19.—
10	„ osztrák felülbélyegzéssel	19.—	21.—
—	„ nyeremény-jegy	5.—	7.—
200	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évből	470.—	476.—
80	Budavárosi sorsjegy	160.—	170.—
80	„ „	165.—	175.—
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	9.25	10.25
4	„ „ „ „ osztrák felülb.	9.25	10.25
—	Magyar jelzáloghitelbank nyeremény-jegy	37.—	39.—
—	„ „ „ osztr. felülb.	41.—	43.—
10	Magyar vörös-kereszt-sorsjegy	25.—	27.—
10	„ „ oszt. felülb.	26.50	28.50
—	„ „ nyerem. jegy	7.—	9.—
24	Olasz vörös-kereszt-sorsjegy	33.—	35.—
24	„ „ osztr. felülbély.	34.75	36.75
—	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy	62.—	64.—
20	Osztrák vörös-kereszt-sorsjegy	54.—	56.—
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	436.—	442.—
84	Pálffy-sorsjegy	170.—	180.—
96	Szerbiai nyer.-k., 100 frankonként (2% kamat	91.—	93.—
96	„ „ „ „ (1902 jan 13	93.—	95.—

XV. Pénznemek.	pénz	áru
Arany, magyar vagy osztr. vert... drbonként	11.33	11.39
„ „ „ „ kör. „	11.26	11.32
„ „ „ „ 8 forintos „	19.04	19.08
„ 20 frankos	19.04	19.08
„ 20 márkás	23.47	23.54
„ török aranylira	—	—
Német birod. v. egyenért. bankjegy (100 m.	117.25	117.55
Franczia bankjegy (100 frank)	95.10	95.30
Olasz bankjegy (100 lira)	95.10	95.40
Papirrubel darabonként	2.53	2.54
Román bankjegy (100 lei)	94.80	95.30
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	93.—	94.—

Kamat	XVI. Váltók árfolyama (látra).		pénz	áru
3½	Amsterdam	100 hollandi forintért	198.20	198.60
3	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
4	London	10 sterlingért	239.07	239.47
4	Német bankpiaczok	100 márkáért	117.27	117.57
5	Olasz bankpiaczok	100 liráért	95.10	95.40
3	Páris	100 frankért	95.05	95.20
4	Svájci bankpiaczok	100	95.07	95.22
4½	Szentpétervár	100 rubelért	253.—	254.—

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, a kompakt betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, a kompakt betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 706. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 706.

Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 055

Joghallgatók

utmutatóját ingyen és bérmentve küldi **Politzer Zsigmond** és Fia könyvkereskedése Budapest, Kecskeméti-utcza 4. sz. 47224

Sorsüldözött.

„Irjon poste-restante, vagy ide. Talán jöhetnék szombat, vasárnap, kedden délután vagy este? eped Tied" 1885

Különbejáratu

szobák klinikánál, Knezich-u. 3. sz. 1 kor.-ért kiadók. 46908

Egy dohányzó

se mulaszsza el prospektust kérni „Erzerum" Marilla 18. (Délmagyarország.) 1881

Szolid

fiatalember szolid hölgygyel óhajt megismerkedni. Levelek »G. E.« a kiadóba. (03214

Román

ügyekben bukaresti előkelő ügyvéd, volt biró átutazóban pár napig itt tartózkodik. Hajlandó peres és perenkivüli ügyekben keresködők vagy vállalkozóknak kik Romániával összeköttetésben állanak, vagy keresik az összeköttetést felvilágositással és tanácscsal szolgálni. Előlegre nem reflektálok. Czim megtudható Haasenstein és Vogler hirdetési irodájában Budapest, Dorottya-u. 9. 47227

Nevelőt

keresek VI-ik és II-ik reáliста fiaim mellé. Zongora és francia nyelv birása megkivántatik. Javadalmazás egy tanévre 700 korona és teljes ellátás. Bizonyitvány másolatokat kér csiktapolczai Lázár László Lapusnyak posta Hunyad-dobra. 1879

Gazdaasszony-

nak ajánlkozik magányos urhoz intelligens középkoru nő, ki a háztartás minden ágában tökéletes jártas. Ajánlatok „S. E." Horánszky-utcza 13. sz. II. em. 12. 1884

Bérlet

Lakást keresek 2 utczai és egy udvari szobát az első vagy második emeleten a Teréz- vagy Lipót-városban. Ajánlatok »Állandó« czimen a kiadóba. (10294

Árvaleány

Intelligens müvelt, minden tekintetben megbizható, tisztességes urileány 32 éves, katholikus, ki most teljes árvaságra jutott **házvezetőnői** állást keres idősebb jellemes magános urnál. A házvezetést és főzést kitünően érti. Olyan irjon, kinek jó arany szive van, és ahol állandó otthont találna. Leveleket „igazán árva" jellige alatt a kiadóhivatal továbbit. 1883

Betöltendő állásokat

minden szakmából teljes czimmel szakmák szerint csoportositva közöla hetenként kétszer megjelenő »Országos Pályázati Közlöny«. Egyes szám 40 fillér. Kiadóhivatal József-körut 9. 46800/I

Csemegeszőlőt

postakosárban 3 koronáért bérmentve szállit **Kopasz József Szeged.** 1886

Nevelőnőket,

gyermekkertésznőket, bonneokat és különféle tanerőket lelkiismeretesen elhelyez **Halminé intézete, Budapest, Gyár-u. 42/b** 933

Szép

gyárhelyiségek gőzüzemmel, vagy a nélkül, mindennemü gyártásra alkalmas, f. é. **November-re kiadó** VI., Lőportár-u. 11. 47186

Butor

legjobb minőségben legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél, VI., Nagymező-utcza 37. sz. 4690C/I

Butorok.

Háló- ebédlő- berendezések, ebédlődiványok olcsón eladatnak készpénzért és részletfizetésre. Használt butorok vétetnek **Hunyadi-tér 3., az udvarban.** 46900/II.

Országos

női gyorsiróegyesület gyorsirási és gépirási szakiskolája VII., Kazinczy-utcza 3 Magyar és német levelező, vitagyorsirási és az összes rendszerü irógépeken tanfolyamok. Jelentke hetni naponta 2—7 óra között **Kaiser Gizella**, az egyesület elnökénél. 46668

25 évi

fennállásunk elég garanczia mindenkinek, hogy bizalommal fordulhatnozzánk, aki szolid alapon óhajtja szükségletét fedezni **arany, ezüst** s mindenféle ékszerárukban. Részletfizetésnél az áruk ép annyiért számittatnak, mint készpénzért, a mennyiben az áruk őrizetünk alatt maradnak **Kohn Ede és Tsa** városház-utcza 6. (a volt Gránátos-utcza). 48205

Kérje

ingyen és bérmentve nagy képes magyar árjegyzékemet több mint 500 ábrával arany és ezüst órákról, hangszer- és optikai czikkekről **KONRÁD JÁNOS** óragyár és kiviteli ház **Brüx, No. 465** (Csehország.) 810

Magy. kir. államvasutak. 122579/903. szám Cli.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék. (Élő baromfi mint gyorsárura 1898. jul. 1-től érv. kivételes dijszabás.)

F. é. szeptember hó 15-től való hatálylyal gyorsáruként szállitandó élő baromfira Orsova—Nenöthig viszonylatban 100 kg.-ként 9, 55 márkás dijtétel lép életbe. 1417

Budapest 1903. august. hó. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Szülők!

Tanulmányaikban elmaradottakat felelősséggel előkészit: Kerekes, Dohány-u. 82. sz. (Vidékiek ellátást nyernek.) 46931

Bámulatos olcsó!

Beraktározási hálószobák, ebédlők, olajfestmények, garniturok, csillárok, órák, mindenféle irodai berendezés nagy választékban. **BERAKTÁROZÁSI VÁLLALAT Központi városház, I-ső udvar.** 46902

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, vasajtók, üvegfalak kapuk stb. használtak és ujak olcsón kaphatók 46693

Wiener A. utódánál

Budapest, Üllői ut 123. sz. Telefon 62—80.

Magy. kir. Államvasutak 103651/1903. igazgatósága.

Hirdetmény.

Keletnémet-magyar vasuti kötelék. (Kivételes dijszabás barnaszénbriquett szállitásra.)

A vasuti és közlekedési közlöny f. évi julius hó 24-én megjelent 88. számában 103651/c. II. sz. a. foglalt hirdetményben a nagyszombat-petershauseni viszonylatra nézve közzétett dijtétel 165 fennigről 168 fennigre helyesbitendő.

Bpest, aug. hóban. 1410

A m. k. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállítású, értékes ajándékmű. Egyesíti a szépet a hasznossal.

Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit.

A képek megyarázó szövegét irta: **TIMÁR SZANISZLÓ.**

Ára díszalbumkötésben 20 korona.

Megrendelhető a **LAMPEL R.-féle** (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben **Budapest, Andrássy-út 21.**

Aki a kettős könyvvitelt

az idén is bevezettetni kivánja vagy aki a meglevő, rendesen nagyon complicalt könyvvitelet a mai kornak megfelelően, az ügylet menetét, helyesen, érthetően és természetes módon feltüntetve látni akarja, az hivassa magához RILL NÁNDORT, specialista a mezőgazdasági és ipari könyvelésben, Budapest, VI., Bajza-utcza 40. — Hol egyéb iránt 7 korona 20 fillér postautalványnyal beküldendő összegért, e tárgyra vonatkozó kimeritő és könnyen felfogható utbaigazitások még mindig kaphatók; valamint megrendelhetők minden könyvkereskedésben is. 47129

Magyarország leg nagyobb cipőáruháza

elárusit és szétküld jótállás mellett legujabb, legjobb minőségü czipőket

Szabada lmazott gummi sarokvédő

párja 50 kr., 10 forintos megrendelésnél ingyen viszontelárusitókuak 20% engedmény. **Agi-kenőcsöt** minden pár czipőhöz ingyen. **1 évi jótállás.** 31/

Férficzipő:

Borjubőr czugos v. fűzős erős kivitel	3.—
Borjubőr betétes, czugos v. fűzős	3.20
Lakk salon v. sevró, czug v. füzős	4.—
Derby-façon, Box. sevro v. lakk	4.50
Dongola vagy szarvasbőr, könnyü, fájos lábra	4.—
Katonabakancs, 3.50, tiszti czipő, sima	4.—
Pinczérczipő, fekete v. sárga, elől czug szeges	1.30
1000 pár barna lakkbetétes gyermekczipő, 5—12 évig	1.50

Női czipő:

Fényes zerge betétes czugos v. füzős	3.—
Erős zerge v. csikóbőrből	2.80
Boxbőr sevró vagy dongola, czugos v. fűzős	3.50
Lasting, regatta 2.—, czug. szivszabás	2.60
Fényes zerge gombosczipő	3.40
Szarvasbőr, szürke, vagy lakkspangli	1.50
Kométczipő 1.25 vitorlavászon házi-czipő	1.—
Lakk kivágott, vagy sárga kivágott	1.50

Árjegyzéket több száz divatos ábrával ingyen és bérmentve. Mértéknek megfelel a harisnyában levő láb, papirlapra állva, minek körvonalait lerajzoljuk.

Nem tetsző árut kicserélek, vagy a pénzt visszaadom

AGULÁR DÁVID

Budapest, VII, Erzsébet-körut 6/F. sz.

Csuda-ir

Thierry A. gyógyszerésztől.

Miért szenved ön? holott biztos kilátása lehet teljes gyógyulásra bármily származású még oly régi sebekből is, a csaknem mindig veszélyes és fájdalmas operáczió kikerülésével, egyedül a Thierry A. gyógyszerész-féle

CENTIFOLIA-KENŐCS ugynevezett **csuda-ir**

E kenőcs segélyével egy már 14 esztendős, gyógyithatatlannak tartott csontszu teljesen meggyógyult, sőt ujabban egy 22 esztendős, sulyos, rákszerü bántalom is. A valódi Centifolia-kenőcs használható: szoptató nők rossz mellénél, a tejutak eldugulásánál, mellkeményedés, orbáncz, mindenféle régi bajok nyitott sebek, alszr-fekély, dagadt lábak, csontszu ütés, vágás, szurás és zuzódás okozta sebek, idegen testek eltávolitása, mint üveg, szilánk, homok, sréttüske; továbbá fekélyek, daganatok, növedékek, kelevény, sőt rák eseteiben, körömméreg, feljárt lábak, mindenféle égési sebek, fagydaganat, betegek fölfekvése, nyakdaganat, vérkelés, gyermekek fülfolyása és kisebesedése stb. ellen. Két adagnál kevesebb nem küldetik. Két tégely ára bérmentve **Kor. 3.50** előrefizetve v. levélbélyeg ellenében. Számos bizonyitvány rendelkezésre áll. Mindenkit ovok értéktelen utánzatok vásárlásától, ellenben ügyelni kell minden tégelyen látható fenti védjegyre és a czégfeliratra: **Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada.** Mindegyik tégely ugyanilyen czégfelirasu használati utasitásba van csomagolva. Valódi Centifolia-kenőcsömnek utánzói és hamisitói a védjegy-törvény alapján szigoruan üldöztetnek, épugy az elárusitók is.

Egyetlen beszerzési forrás **Thierry A. védangyal gyógyszertára Pregradában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.** Központi raktárak Budapesten Török J. gyógysz.; Zágrábban: Mittelbach S. gyógysz. Bécsben: Brady K. gyógysz. 46956

120576/1903 számhoz. Magy. kir. államvasutak

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben szükséges 21000 mtm. kőolaj szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenként egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi szeptember hó 25-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyujtandók, vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5 százaléka legkésőbb 1903. évi szeptember hó 24. déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránál leteendő.

Szállitásra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96 sz. általános szállitási és a kőolajra vonatkozó 39998/92 sz. különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállitásra vonatkozó egyéb részletes módozatok az ajánlati felhivásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamráknál betekinthető.

Ezen ajánlati felhivás az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kivánságra postán megküldetik.

Budapest, 1903. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

1428 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

Értesités.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium f. évi augusztus 1-én kelt 1651/XIII. számu rendelete szerint különféle ruházati és felszerelési tárgyat akar nyilvános versenytárgyalás alapján beszerezni.

Az erre vonatkozó (s az *Egyetértés* f. évi augusztus 22-iki számában megjelent) teljtartalmu hirdetmény a pályázati mintával együtt, továbbá a szállitandó tárgyak jegyzéke, valamint a szerződési tervezet az összes hadtest hadbiztosságoknál, a brünni, budapesti, gráczi és kaiser-ebersdorfi ruharaktáraknál, a birodalom valamennyi kereskedelmi és iparkamarájánál, továbbá a kereskedelmi muzeumnál, és a magyar országos iparegyesületnél Budapesten megtekinthető.

Budapest, 1903. augusztus 9-én. 47145

A cs. és kir. 4 hadtest hadbiztosságától.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

UTAZÁSRA

Legolcsóbb érdekfeszitő olvasmányok

Olcsó regények és elbeszélések.

Ágai A. (Porzó). A Violka Vera és egyéb elbeszélések —.30 f.
Ambrus Zoltán. Hajótöröttek. Nyolcz elbeszélés . —.30 f.
— Árnyékalakok. Hét elbeszélés. . . . . . —.30 f.
— Berzsenyi báró és családja I—II. . . . . . —.60 f.
— Kevélyek és lealázottak —.30 f.
Amerikai elbeszélések —.30 f.
Amicis (de) Edmondo. A bor és egyéb apróságok. . —.30 f.
Angol elbeszélők tára. — 30 f.
Barnum millió. Öneletrajzából. —.30 f.
Bársony István. Vadásztörténetek . . . . . —.30 f.
— Szól a puska . . . —.30 f.
Becsky László. Amerikába és vissza. (Uti kalandok) — 30 f.
Benedek Elek. Apró történetek —.30 f.
Berkeley. (Charles de.) A kis márkiné. Regény. . —.30 f.
Boccaccio. Válogatott elbeszélések a Dekameronból —.30 f.
Bourget. Három elb. —.30 f.
Bródy Sándor. Emberfejek —.30 f.
Butti E. A. Az erkölcstelen. Elbeszélés . . . . —.30 f.
Capuana, Castelnuovo. Olasz Elbeszélők tára . . —.30 f.
Conan Doyle. Doktor Holmes kalandjai. (Detektiv-történetek.) 4 sorozat. 1 kor. 20 f.
Coppée. Henriette . . —.30 f.
— Adós fizess! Regény —.30 f.
Csehov. Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések . —.30 f.
— Elbeszélések . . . . —.30
Cyprián (Andor József). Margitka szökése és egyéb történetek . . . —.30 f.
Dickens. Vázlatok . . —.30 f.
Dosztojevszkij. Egy játékos naplója . . . . . —.60 f.
Droz G. Az úr, az asszony és a baba. Rajzok . . — 30 f.
Endrődi Sándor. Ghitta. Az otthon világából. Elb. —.30 f.
Farina Salvatore. Erősebb a szerelemnél. Reg. . — 30 f.
Fáy A. Válogat. meséi —.30 f.
Francia elbeszélők tára. 4 sorozat . . . 1 kor. 20 f.
France Anatole. Régi dolgok. —.30 f.
— A kyméi énekes és egyéb elbeszélés. . . . . —.30 f.
Garády V. Tengerparti képek — 30 f.
Gorkij Maxim. Csudra Makar és egyéb elbeszélések —.30 f.
— Malva. . . . . —.30 f.
— Huszonhat és egy . —.30 f.
Heltai Gáspár. Válogatt meséi. — 30 f.
Heltai Jenő. Gertie és egyéb elbeszélések . . . —.30 f.
Herczeg F. Elbesz. . —.30 f.
Hoffmann E. T. A. Coppélia. — Antónia. . . . —.30 f.
Ignotus. Változatok a G. húron. —.30 f.
Jókai Mór. Szép angyalka. Kis képek. . . . . . —.30 f.
— Öreg ember nem vén ember —.90 f.
— Ne nyulj hozzám és egyéb elbeszélések . . . —.30 f.
— Tallérossy Zebulon levelei. —.30 f.
— A nagyenyedi két fűzfa —.30 f.
— Népvilág. Elb. Isk. k. —.30 f.
— Uj földesúr. Isk. k. —.60 f.
— Márczius 15-iki szózatok. A szabadságharczból. —.30 f.
— Petőfi Sándorról. . —.30 f.
Kazár Emil. Elbesz. . — 30 f.
Kármán József. Fanni hagyományai . . . . . —.30 f.
Kabos Ede. A csengeri kalapok és egyéb történetek. —.30 f.
Kemechey Jenő. Bodrogközi történetek . . . —.30 f.
Kenedi Géza. Három elbeszélés. . . . . . —.30 f.
Kielland. Elbeszélések. Ford. Ritoók Emma. . . —.30 f.
Kipling Rudyard. Indiai történetek. 2 sorozat . —.60 f.
— A Dzungel könyve 3 sorozat —.90 f.
Kisfaludy Károly. Válogatott vig elbeszélései . . —.30 f.
Kóbor Tamás. Elb. . —.30 f.
Kozma Andor. Vig elb. —.30 f.
Lavedan H. Elb. . . —.30 f.
Loti Pierre. Tünő képek —.30 f.
Marni Jeanne. A kikről nem szól a krónika . . —.30 f.
Maupassant. Apró elb. —.30 f.
Meyer Konrád. Egy fiu szenvedése . . . . . —.30 f.
Mikszáth Kálmán. Két elbeszélés. . . . . . — 30 f.
— A jó palóczok . . . —.60 f.
— Szt. Péter esernyője 1 k. 50 f.
— A tót atyafiak. . . . —.60 f.
— Prakovszky, a siket kovács —.60 f.
— Az uj Zrinyiász . 1 k. 20 f.
Moeller N. Otto. Az aranycsináló. Dán regény —.60 f.
Multatuli. Szaidsa és egyéb történetek . . . . —.30 f.
Murai Károly. Mese-mese. —.30 f.
Musset. Tizian fia. Elb. —.30 f.
Német elbeszélők tára —.30 f.
Olasz elbeszélők tára. 2 sorozat. . . . . . —.60 f.
Orosz elbeszélők tára —.30 f.
Ouida Tonia . . . . —.30 f.
— A kis tolvaj és egyéb elbeszélések. . . . —.30 f.
Papp Dániel. Utolsó szerelem. —.30 f.
Patapenko. Egy vén diák elbeszéléseiből. . . . . —.30 f.
Petőfi Sándor. Elbeszélések és hirlapi czikkek . . —.30 f.
Poe E. Rejtelmes történetek. 2 sorozat . . . . —.60 f.
Serao Matilde. Lányok. Elbeszélés . . . . . —.30 f.
Sipulusz Humoreszkek —.30 f.
— Ujabb humoreszkek —.30 f.
Spanyol elbeszélők tára —.30 f.
Szabóné Nogáll Janka. Mara és egyéb történetek —.30 f.
Szalagub gróf. A medve. Elbeszélés . . . . . —.30 f.
Szikra. Vadászati és egyéb elbeszélések . . . . —.30 f.
Szomaházy I. Légyott hármasban és egyéb tört. . —.30 f.
— Elhibázott élet és egyéb történetek . . . . —.30 f.
Tábori R. Különös történetek —.30 f.
Tarczai György. Dönk vitéz Rómában . . . . —.30 f.
Theuriet André. Virágos erdő. Regény . . . . —.30 f.
Thury Zoltán. Urak és parasztok. . . . . . —.30 f.
Tolnai Lajos. A nagyvárosiak és egyéb elbeszélések —.30 f.
Tolsztoj N. Leó. Népies elbeszélések. . . . . —.30 f.
Turgenyev. Az ötödik kerék. —.30 f.
— Csöndes vidékiek . —.30 f.
Tutsek Anna. Örvény és egyéb elbeszélések . . . —.30 f.
Verne Gyula. Utazás a föld körül 80 nap alatt 1 k. 20 f.
Vértesi Arnold. Kisvárosi történetek . . . . —.30 f.
Wells. Világok harcza. (Marslakók a földön . . —.60 f.
— Az időgép. Regény. —.30 f.
— Dr. Moreau szigete. Regény. —.60 f.
Yke. Ujjászületés. Amerikai regény . . . . . —.30 f.
Zöldi Márton. Szinész-históriák . . . . . . —.30 f.

Kiadja a

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedése

Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Kaphatók úgy a kiadónál, mint minden könyvárusitó

vasúti állomáson

és minden könyvkereskedésben.

ZISKA J. UTÓDA

Rostély György 964 mérleggyáros. Alapittatott 1872. Iroda és raktár: **BUDAPEST. Eötvös-u 46.** Telefon 46—12 Ajánlja legmegbizhatóbb gabna minőségü tiz- és százados marhamérlegeit. A budapesti értéktőzsde szállitója. Árjegyzék ingyen s bérmentve küldetik.

SZIVATTYUK

Mindenfajtában, házi és nyilvános használatra mezőgazdasági, ipari és épitkezési czélokra.

Minden fajta **gummi- és kendertömlők.**

MÉRLEGEK

legujabb, javitott szerkezetü, **tizedes és futósulyu HIDMÉRLEGEK,** fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári és vasuti czélokra.

W. GARVENS, BÉCS, I. Schwarzenbergstrasse 6. I. Walfischgasse 14. 45575

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

LEONARDT D. és Társa EUREKA TOLLAK Gömbhegygyel.

Kapható a legtöbb kereskedésben — NAGYBAN BÉCS, I., Plankeng. 7.

Üres hordók.

Hordó-állományom kicserélése következtében nagyobb mennyiségü **használt üres hordó eladó**, melyek óbudai szeszgyáramban, **Budapest, III, Szt.-Endrei ut 67/69. sz.** alatt megtekinthetők, hol az árak felől fölvilágositás is nyerhető. 4722

Leipziger Vilmos szeszgyár és finomitó, BUDAPEST.

A bosznia-herczegovinai államvasutak forgalmi kimutatása 1903. julius haváról. A forgalomban levő vonalak hossza 770 km.

Időszak	Szállittatott: személy	Szállittatott: teher tonna	Bevétel	Összehasonlitva az előző 1902. évről: bevétel	Összehasonlitva az előző 1902. évről: különbözet
			korona értékben		
1903. jan. 1-től jul. 30-ig	487.637	487.722	4195.739	3399.590	796 149
„ „ „ jul. 31-ig	163.795	98.355	780 753	694.008	86.745
Összesen:	651.396	586.077	4976.492	4093.598	882.894

Sarajevo, 1903. augusztus 12-én. *Az igazgatóság.*

BEÖTHY ZSOLT.

A Magyar Irodalom Kis Tükre.

SZELLEMI ÉLETÜNK FEJLŐDÉSÉNEK ÁTTEKINTÉSE.

Ára diszes vászonkötésben 4 korona.

Második bővitett kiadás.

KAPHATÓ AZ ATHENAEUM R.-TÁRSULATNÁL ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

Titkos

betegségek ellen legjobb szer a

„Trias"

2—3 napi befecskendezéssel a folyás utóbaj és fájdalomnélkül teljesen megszünik! férfiaknak 1 frt. 36 kr. nőknek 1 frt 70 kr. beküldése után titoktartás mellett küldi. Papp gyógyszertára Tiszaszentimrén fő-utcza 12. alkalmas fecskendők nőknek s férfiaknak 50 krajczár 47081

Az ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Irta: KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblai biró, stb

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat ugy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házasfelek is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál (Bpest, VII ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

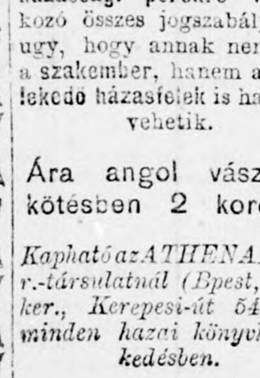

Fattinger-féle husrostos kutya-lepény

Az egyetlen tápláló szer, mely a kutyákat (nagyot és kicsit) egészségesen és jól megtartja. Mindenütt használják, ahol egy jó táplálékot megbecsülnek. 50 kg. 22 kor., 5 kiló postacsomag bérmentesen 3 kor., Prospektust ingyen. Fattinger & Co., Wien, IV Wiedner-Haupstrasse 3. Raktárak: Zubek Bert. és Társa Geittner és Rausch, Szmon István Huzella M., Sákab Károly H. Bánd Vilmos és fia Kerepesi-ut 80. Óvakodjanak az utánzásoktól.

Nyárilakásokban,

úgy a betegápolásra, valamint az egészség fenntartására a Guttmann-féle szabadalmazott, légmentesen elzárható szoba-closetek, closetülések és pots ed chambre **nélkülözhetetlenek.**

A monarchia legnagyobb üzlete ezen különlegességekben.

Closet-papir, papir-szekrénykék, bidet, egészségi köpcsészék stb

GUTTMANN L. Budapest,

cs. és kir. szab. closet-gyár

IV., Városház-u. 2. Kossuth Lajos-u. sarkán.

Az osztrák-magyar THERMOPHOR vállalat vezérképviselősége.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Valódi csak ezen védjegygyel. Óvakodjunk az utánzásoktól! 46592

Kitünő friss fejős tehenek

minden mennyiségben olcsó árban kaphatók. Előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők kötelezettség nélkül. Vevő tetszés szerint választhat

HENRIK IGNÁCZ FIA

Szalónak (Vas m.)

391

A FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN, BUDAPESTEN, IV., Egyetem-utcza 4. sz. kapható:

Verne Gyula munkái

ez uj, rendkivül gazdagon illusztrált kiadásában az iró összes dolgozatai meg fognak jelenni. **Megjelentek a következők diszes szinnyomatu vászonkötésben:**

I. sorozat

Grant kapitány gyermekei. Forditotta Vértesi A. Harmadik kiadás. 172 képpel	7 K 20 f.
Utazás a tenger alatt. Harmadik kiadás. 107 képpel	3 „ 60 „
A rejtelmes sziget. 3 részben. Átdolg. Szász K. III. kiadás. 139 képpel	4 „ 80 „
Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutszig. Ford. Szász Károly. Harmadik kiadás. 82 képpel	4 „
Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. Harmadik kiadás. 51 képpel	4 „
A Robinsonok iskolája. Regény. Forditotta Visi Imre. Második kiadás. 46 képpel	3 „ 60 „
Utazás a holdba. Harmadik kiadás. 42 képpel	3 „ 20 „
Utazás a hold körül. Harmadik kiadás 43 képpel	3 „ 20 „
Servadac Hector kalandos utazása a naprendszeren át. Átdolgozta Szász Károly. Harmadik kiadás. 94 képpel	4 „
Öt hét léghajón. Utazás Afrikában. Harmadik kiadás. 73 képpel	4 „ 40 „
Dél csillaga. A gyémántok hazája. Ford. György Aladár. II. kiadás. 50 képpel	4 „
Kéraban a vasfejü. Regény. Forditották György Aladár és Illésy Piroska. Második kiadás. 40 képpel	5 K 20 f.
A lángban álló szigettenger. Forditotta Huszár Imre. Második kiadás. 47 képpel	3 „ 60 „
A bundák hazája. Regény két kötetben. Forditotta Gaal Mózes. 102 képpel	4 „ 40 „
Hatteras kapitány kalandjai. I. Az angolok az északi sarkon. II. A jégsivatag. 255 képpel	5 „ 20 „
Utazás a föld központja felé. Forditotta Beöthy Leó. Második kiadás 38 képpel	4 „
A hóditó Robur. Regény. Forditotta Huszár Imre Második kiadás. 44 képpel	3 „ 60 „
Az uszó város. — Az ostrom-záron keresztül. Francziából forditotta Zigány Árpád. Férat 42 eredeti rajzával	3 „ 20 „
Az uszó sziget. Regény. Forditotta Gaal Mózes. 79 képpel	20 „
Egy khinai viszontagságai Khinában. Francziából forditotta Zigány Árpád. Benett 52 eredeti rajzával	3 „ 20 „

II. sorozat.

A Jangada. Nyolczszáz mértföld az Amazonon. Regény. Francziából ford. Visi Imre. Második kiadás 77 képpel	4 K 80 f.
Sándor Mátyás. Regény. Ford. Huszár Imre. Második kiadás. Benett L. 115 eredeti rajzával	6 „ 40 „
A zöld sugár. Regény. Francziából forditotta Zigány Árpád 44 képpel	3 „ 20 „
Két évi vakáczió. Regény. Francziából ford. Huszár Imre. Második kiad. 90 képpel	5 „
Világfordulás. Regény. Forditotta Huszár Imre. Második kiadás. 34 képpel	3 „ 50 „
Várkastély a Kárpátokban. Regény. Forditotta Huszár Imre. Második kiadás. 39 képpel	3 K 50 f.
Egy sorsjegy 9672 szám. Regény. Ford. Huszár Imre. Harmadik kiadás. 38 képpel	3 „ 50 „
Tizenötéves kapitány. Regény. Ford. Szász Károly. III. kiadás. 89 képpel	4 „ 40 „
Észak a dél ellen. Regény. Ford. Huszár Imre. Második kiadás. 85 képpel	5 „ 50 „
Cas abel Caesar. Regény. Forditotta Huszár Imre Második kiadás. 84 képpel	5 „ 50 „

Nyomatott a kiadótulajdonos Magyar Ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépein. (Gleitsmann E. T. czég festékével